

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

DEVELOPMENT OF LEARNING RESOURCE MANAGEMENT MODEL OF
SANKAMPHAENG SCHOOL'S CULTURAL CENTER
THROUGH PDCA QUALITY PROCESS

ธีรนุช จันทร์กองแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน
สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ

คุณภาพ PDCA

ผู้วิจัย : ชีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว

สาขา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: รองศาสตราจารย์ประวิติ

พินผาสุข

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: อาจารย์ ดร.สนิท

หาจตุรัส

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อ
ศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน
สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA และ 3) เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน
สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านมาตรฐาน
ความเป็นประโยชน์ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม และมาตรฐาน
ด้านความเหมาะสม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา
จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 6 คน คณะครูโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 134 คน
นักเรียนโรงเรียนสันกำแพงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 171 คน โดยการคัดเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10
ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้องเรียน
ห้องเรียนละ 3 คน (แต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง) และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบจำนวน 4 คน เก็บข้อมูลโดยการ

ใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พัฒนารูปแบบโดยใช้แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ และด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก
2. รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย รูปแบบด้านบุคลากร รูปแบบด้านงบประมาณ รูปแบบด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ และรูปแบบด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่พัฒนาโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA
3. ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA พบว่ามีคุณภาพในระดับมาก รูปแบบที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) และมาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ศูนย์วัฒนธรรม, รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้

The Title : Development of Learning Resource Management Model of Sankamphaeng School's Cultural Center Through PDCA Quality Process

Author : Theeranuch Changongkaew

Major : Educational Administration

Advisor : Assoc. Prof. Prawat Puenphasook Chairman

: Dr. Sanit Hajatturas Member

ABSTRACT

The objectives of the development of the cultural learning resource management model at Sankamphaeng School were to examine the management contexts and users of the cultural learning resource center, to construct a management model for the resource center based on the PDCA process, and to assess the quality of the constructed model with regard to its utility, feasibility, accuracy and propriety standards. The sample groups consisted of 15 school council members, 6 school administrators, 134 school teachers, 4 assessment experts, and 171 Mathayom 1-6 students. The purposive sampling method was used to select the students as follows: 3 Mathayom 1 samples from each of the 12 classes, 3 Mathayom 2 samples from each of the 11 classes, 3 Mathayom 3 samples from each of the 10 classes, 3 Mathayom 4 samples from each of the 8 classes, 3 Mathayom 5 samples from each of the 8 classes, and 3 Mathayom 6 samples from each of the 8 classes. All of the students studied the Social Science Course using the cultural learning resource center of the school. The questionnaires were used to collect the data on current management contexts of the center and for the assessment of the quality of the constructed model. The focus group discussion was utilized for constructing the model. The data were analyzed for percentage, arithmetic mean and standard deviation. The research results were summarized as follows.

1. The management contexts and users of the center on personnel, budget, instruments and media, and management were at a high level.

2. The management model was composed of personnel, budget, instrument and media and management models, which were developed based on the PDCA process.

3. The assessment of the model quality revealed that the quality was at a high level. The utility standard of the model was at the highest level, while the feasibility, accuracy and propriety standards were at a high level.

Keywords: Cultural Center, Learning Resource Management Model

กิตติกรรมประกาศ

แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง เป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อให้ นักเรียน บุคลากร รวมถึงประชาชน ในพื้นที่ได้ใช้เป็นแหล่งสำหรับศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ เอกถลักษณ์ และวัฒนธรรมพื้นเมืองของอำเภอสันกำแพง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ที่มาศึกษา โดยการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ดำเนินการบริหารจัดการ โดยคณะกรรมการดำเนินงานที่จัดตั้งขึ้นจากคณะครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนสันกำแพง การบริหารจัดการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงที่ดี มีระบบ และมีคุณภาพ จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ บริหารจัดการงานอย่างมีแนวทางที่ชัดเจนและส่งเสริม การดำเนินงานเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืนสืบไป

งานวิจัยนี้สำเร็จลงไปด้วยดีเนื่องด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ประวดี พื้นผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.สนิท หาจตุรัส อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.เขียน วันทนียตระกูล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนา หมั่นแจ่ม อาจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรหม นายทิพย์ วงษ์วรศรีโรจน์ นางจุรีย์ กองอินทร์ นายวิรัตน์ มาตันบุญ นายไชยะ นราสิทธิโชติ นายทินกร นานบุญจิตร นายเจริญ ปัญญาจันทร์และนางสาวอรสา ดีทุ่ง ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจ เครื่องมือและรูปแบบ ที่คอยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง ครูและบุคลากร ขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง ที่ให้ความร่วมมือและ ช่วยเหลือ อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

คุณความดีอันพึงมีจากการศึกษาเรื่องนี้ขอมอบให้บุพการี รวมทั้งครู อาจารย์ทุกท่านที่ ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้จนได้ศึกษามาถึงระดับนี้ รวมทั้งผู้เขียนหนังสือ บทความต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา จนสามารถทำให้งานวิจัยเรื่องนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีจึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ธีรบุษ จันทร์ทองแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	๖
ABSTRACT.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน.....	10
กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA.....	17
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	19
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้.....	27
สภาพบริบทโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
รูปแบบการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.....	61
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA.....	70
ตอนที่ 3 ผลการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA.....	81
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล.....	90
ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	98
ประวัติผู้วิจัย.....	104
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ.....	106
ภาคผนวก ข ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินคุณภาพรูปแบบ.....	107
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์.....	108
ภาคผนวก ง หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำวิทยานิพนธ์.....	109
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ ในการทำวิทยานิพนธ์.....	110
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรูปแบบ.....	115

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพสภภาพปัจจุบันของการบริหารงาน แหล่งเรียนรู้ฐานวัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.....	118
ภาคผนวก ซ แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group).....	124
ภาคผนวก ฌ แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบ.....	133
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการบริหารงาน และผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านบุคลากร.....	62
4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการ บริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ด้านงบประมาณ.....	64
4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการ บริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์.....	66
4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการ บริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการ.....	68
4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตามรายด้านของการบริหารงาน.....	70
4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร.....	81
4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณ.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์.....	83
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการ.....	84
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA.....	85

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 รูปแบบระบบพื้นฐาน (Basic System Model).....	16
4.1 แผนภาพแสดงรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCAด้านบุคลากร.....	72
4.2 แผนภาพแสดงรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณ.....	74
4.3 แผนภาพแสดงรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์.....	76
4.4 แผนภาพแสดงรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการ.....	78
4.5 ภาพแสดงรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA	80
5.1 ภาพแสดงรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA	89

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาพการณ์ของโลกในปัจจุบัน ความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังคงพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ซึ่งในอดีตอาจใช้เวลาหลายปีในการสังสรรค์ความรู้ สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน แต่ในช่วงระยะ 10-15 ปีที่ผ่านมา การปฏิวัติเทคโนโลยีคมนาคมและการสื่อสารทำให้โลกสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างรวดเร็ว ในช่วงรอยต่อดังกล่าวการศึกษาจึงมีความสำคัญ และเป็นตัวแปรที่มีอานุภาพมากที่สุด นอกจากนั้น วิถีชีวิต ลักษณะการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ทั่วไป มีแนวโน้มคล้ายคลึงกันมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้คือภาพลักษณ์ของความเป็นโลกาภิวัตน์ ที่ไร้พรมแดนค่อนข้างชัดเจน สำหรับในประเทศไทยนั้น ปัญหาจะซับซ้อนมากกว่าประเทศในแถบยุโรปหรืออเมริกา ที่มีการพัฒนา จากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรม และกำลังจะวิวัฒนาการไปสู่สังคมหลังอุตสาหกรรม แต่สังคมไทยยังเป็นสังคมเกษตรกรรม ขณะเดียวกัน บางส่วนก็เกิดสังคมอุตสาหกรรม สังคมเมือง ซึ่งระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันนี้ย่อมเป็นปัญหาต่อการจัดการศึกษา เพราะไม่ทราบทิศทางของการจัดการศึกษาที่จะดำเนินให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยอย่างชัดเจน เช่น กลุ่มประชากรที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบสมัยใหม่ก็ต้องการอีกรูปแบบหนึ่ง กลุ่มประชากรในชนบทก็ต้องการการจัดการศึกษาอีกแบบหนึ่ง เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น ปัญหาที่ตามมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเป็นภาคอุตสาหกรรมก็มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น ปัญหาด้านอาชญากรรม ปัญหาศีลธรรมเสื่อมโทรม และอีกหลากหลายปัญหา อันเป็นผลสะท้อนจากการ ที่ประชากรชนบทมารวมตัวกันในเขตเมือง โดยขาดการวางแผนด้านเคหะที่อยู่อาศัย การวางแผนด้านคมนาคมขนส่งและสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ไม่เพียงพอ ในทางกลับกันเมื่ออาชีพเกษตรกรรมเริ่มถดถอยและประชากรจากภาคเกษตรกรรมชนบทอพยพเข้า ไปยังชุมชนเมือง ชุมชนในชนบท ก็เริ่มเสื่อมสลายระบบการศึกษา และการจัดระบบการเรียนรู้ในสังคมจึงเป็นเรื่องใหญ่ และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ ปรับค่านิยม วัฒนธรรม แนวคิด และอุดมการณ์ของชาวไทย ให้สามารถผสมกลมกลืนให้มีความเป็นปึกแผ่นท่ามกลางความหลากหลายของแนวคิด มีความเป็นเอกภาพท่ามกลางความแตกต่างและความขัดแย้ง

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าสังคมจะผันแปรไปเช่นไร ภาพในอุดมคติของสังคมไทยในอนาคต น่าจะเป็นสังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางจิตใจเป็นสังคมที่ตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสังคมเปิดสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เพื่อเป็นวิธีการแก้ปัญหาเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและมีจิตสาธารณะ กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยทั้งทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแต่ละด้านต่างก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งหมด การจัดการศึกษาและการเรียนการสอนที่คืนั้น จะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคมการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล และความคาดหวังของสังคม เกิดเป็นแรงกดดันนานัปการ

ประเทศไทยมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127/ตอนที่ 45 ก/หน้า 1/22 กรกฎาคม 2553) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา โดยเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังมาตรา 6 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ในมาตราที่ 7 และในมาตราที่ 8 ระบุว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง มาตรา 24 (3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มาตรา 24 (5) มีจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้

ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 24 (6) รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและ นันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 25 และมาตรา 26 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของ หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม อื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัด การศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการ ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน มาตรา 29 ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่ง มีหน้าที่ดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักและใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งได้กำหนดภารกิจและความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127/ตอนที่ 45 ก/หน้า 1/22 กรกฎาคม 2553)

ดังนั้นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียน สามารถจัดกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้หลายลักษณะ เป็นการเรียนรู้ตามความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคนและเป็นการเรียนรู้จากสภาพจริง ซึ่งการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น แหล่งน้ำ โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานประกอบการในชุมชน ฯลฯ และการเรียนรู้จากแหล่ง เรียนรู้ใกล้ตัว เช่น พิพิธภัณฑ์สถาน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ จะทำให้ผู้เรียนสามารถ สร้างและสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถ ออกแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง เป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส

ทั้งห้า ทำให้ความรู้หรือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) และอยู่ในความทรงจำของผู้เรียนตลอดไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข (Joyful Learning) และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียนและแต่ละชุมชน ซึ่งมีแหล่งการเรียนรู้ที่แตกต่างกันโดยครูผู้สอนและโรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความแตกต่างกัน ทั้งในด้านของศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน และความแตกต่างกันของบริบทในชุมชนและโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

เมื่อกล่าวถึงคำว่า "แหล่งเรียนรู้" สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดความหมายไว้ว่า หมายถึง "แหล่ง หรือที่รวม ซึ่งอาจเป็นสภาพ สถานที่ หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอน ที่มีรูปแบบแตกต่างจากกระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้สอน หรือศูนย์กลางการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่มีกำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน การประเมินและการวัดผลการเรียนมีลักษณะเฉพาะที่สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบเดียวกันกับการประเมินผลในชั้นหรือห้องเรียน" ซึ่งในความเป็นจริงแล้วนั้น โรงเรียนไม่ใช่สถานที่แห่งเดียวที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จทางการเรียนรู้ทางการศึกษา และการดำเนินชีวิตในสังคม แต่ยังมีสถานที่ต่าง ๆ อีกมากมายที่สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้ที่ไปเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งถือว่าไม่ปิดกั้นทางการเรียนรู้ของบุคคล เช่น ศูนย์วัฒนธรรม หอสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ อุทยานประวัติศาสตร์ วัดวาอาราม และสถานที่ต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัด การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้เหล่านี้ถึงจะไม่ได้นำความรู้ไปใช้ในการศึกษาโดยตรงเพื่อให้ได้รับวุฒิทางการศึกษา แต่ก็นำไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตในสังคมในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, 2) ศูนย์วัฒนธรรมถือเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกแหล่งหนึ่ง (Cultural Center) บางแห่งเรียก หอวัฒนธรรม (Hall of Culture) ได้แก่ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งซึ่งใช้เป็นที่เกิดรวบรวมสรรพสิ่งที่เป็นเครื่องหมายสัญลักษณ์ ต้นตอ หรือตัวแทนซึ่งบ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นอาจจะเป็นศูนย์รวมและเป็นที่แสดงวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย (สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 26 เดือนเมษายน 2545)

โรงเรียนสันกำแพง ตั้งอยู่เลขที่ 147 ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง เชียงใหม่ 50130 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำอำเภอสันกำแพง ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นประชากรในพื้นที่อำเภอสันกำแพงและพื้นที่ใกล้เคียง โรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมแก่การจัดการเรียนรู้ตาม

หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดพื้นที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองนอกเหนือจากในห้องเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างรอบด้าน อำเภอสันกำแพงถือว่าเป็นอำเภอที่มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ทั้งทางด้านจารีต สังคม ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ แต่ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีได้เข้ามามีส่วนทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดมาอย่างช้านาน ได้ถูกกลืนเลือนตามกาลเวลาพร้อมกับความก้าวหน้าของยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นโรงเรียนสันกำแพงซึ่งถือเป็นศูนย์รวมเยาวชนของชาติ ในอนาคตจึงเล็งเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมอันดีงามในท้องถิ่นของอำเภอสันกำแพง จึงได้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนและเยาวชน และประชาชนทั่วไปสามารถที่จะใช้ศึกษา ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทางวัฒนธรรมของอำเภอสันกำแพงและลำนานาภาคเหนือ มีข้อมูลทางวัฒนธรรม ทั้งในอดีตและปัจจุบันของสถานศึกษา ท้องถิ่นและชุมชนและภูมิภาคทางภาคเหนือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำเสนอวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของคนล้านนาสู่ความเป็นสากล ซึ่งภารกิจหลักของศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง คือการส่งเสริมพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวัฒนธรรมที่มีอยู่จริงเป็นปัจจุบันโดยมีหลักฐานอ้างอิง ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในวัฒนธรรมมีการศึกษาเรื่องราวอย่างถูกต้อง อีกทั้งสนองการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสันกำแพงตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาโรงเรียนสันกำแพงนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

ในการบริหารจัดการงานส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานในองค์กร การบริหารงานด้านต่าง ๆ รวมถึงการบริหารงานในสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องมีการบริหารงานคุณภาพ สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2542, 187-190) กล่าวว่า กระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาควรนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพ คือ การควบคุมคุณภาพโดยใช้วงจรเดมมิงในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกระดับการบริหาร และการปฏิบัติ PDCA ย่อมาจาก Plan – Do – Check – Act หมายถึง การวางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนพัฒนาไปไม่มีหยุดเช่นเดียวกัน การดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงซึ่งมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยังผลที่เกิดประโยชน์แก่ครู นักเรียน และบุคลากร ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงนั้นเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ควรมีการพัฒนารูปแบบการบริหารงานที่เป็นระบบแบบแผนเพื่อสร้างเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานบริหารจัดการของศูนย์วัฒนธรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ซึ่งจากรายงานโครงการการดำเนินงานของฝ่ายงานวิชาการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ปีการศึกษา 2560 ผลการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง มีการเปลี่ยนบุคลากรที่รับผิดชอบงานบ่อยครั้งเนื่องจาก

การจัดสรรอัตราค่าจ้างที่มีการย้ายออกและย้ายเข้าสถานศึกษา ทำให้การดำเนินงานทางด้านบุคลากรงบประมาณ ทรัพยากรและระบบการบริหารจัดการที่วางไว้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน ซึ่งทำให้ขาดการวางแผนงาน การดำเนินงาน การตรวจสอบ ติดตามงาน และการนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนา ขาดการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งทำให้งานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงไม่มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและยังผลให้การให้บริการแหล่งเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์ตามเป้าหมายของการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงเท่าที่ควร ผู้วิจัยในฐานะคณะทำงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงจึงมีความต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นวงจรที่การนำผลการประเมินมาพัฒนางาน ซึ่งประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควร ปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการในปีต่อ ๆ ไป โดยนำมาสร้างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงอย่างยั่งยืนและเป็นแหล่งเรียนรู้แก่นักเรียน เยาวชน และประชาชนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA
3. เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสภาพการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. ได้รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ตามวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงในการดำเนินงาน และการให้บริการแก่นักเรียน เยาวชนและประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัยสามารถเผยแพร่ให้สถานศึกษาอื่น ๆ นำไปใช้เป็นแบบอย่างในการจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 15 คน คณะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 6 คน คณะครูโรงเรียนสันกำแพงจำนวน 134 คน นักเรียนโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 2,100 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ (เพิ่มจากภายนอกโรงเรียน) จำนวน 2 คน รวมประชากรทั้งหมด 2,257 คน

กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดโดยเทียบค่าตามตารางของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 330 คน โดยจำแนกเป็น คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 6 คน คณะครูโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 134 คน นักเรียนโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 171 คน แบ่งเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 99 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 72 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง) และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ จำนวน 4 คน (เป็นการคัดเลือกจากภายนอกโรงเรียนเพิ่มอีก 2 คน)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการดำเนินการศึกษาเนื้อหาหลัก 2 ด้านคือ

1. การศึกษาสภาพการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาเนื้อหา ตามทฤษฎีการบริหารงาน 4 ด้านคือ

1.1 คนหรือบุคคล (Man)

1.2 เงิน (Money)

1.3 ทรัพยากรหรือวัตถุ (Material)

1.4 การบริหารจัดการ (Management)

2. รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้เรียนรู้วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอ
สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA 4 ขั้นตอน คือ

2.1 วางแผน (Plan)

2.2 ปฏิบัติ (Do)

2.3 ตรวจสอบ (Check)

2.4 ปรับปรุง (Act)

ขอบเขตด้านสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ทำการดำเนินงานวิจัย ณ โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาปีการศึกษา 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันดังนี้
การพัฒนา หมายถึง การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่ง
เรียนรู้เรียนรู้วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ตามทรัพยากรการบริหาร 4 M's แล้วนำมาวิเคราะห์
สังเคราะห์ เพื่อให้ได้รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง

รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้เรียนรู้วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง กรอบความคิดหลักในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เรียนรู้วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพงอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

แหล่งเรียนรู้เรียนรู้วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง หมายถึง สถานที่ซึ่งเก็บรวบรวม
ข้อมูล สิ่งของ ตำรา สัญลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต
จนถึงปัจจุบันของสันกำแพงและล้านนา โดยมีการจัดเป็นนิทรรศการมีชีวิต จัดแสดงให้นักเรียน
ครูและบุคลากร ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า รวมถึงผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ
วัฒนธรรมของสันกำแพงและล้านนา

กระบวนการคุณภาพ PDCA หมายถึง การบริหารงานที่มีรูปแบบชัดเจน ตามวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) หมายถึง การกำหนดขั้นตอนและหน้าที่ในการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้
2. การปฏิบัติตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่แผนที่วางไว้
3. การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มาพิจารณาสภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่และเปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนไว้
4. การแก้ปัญหา (Act) หมายถึง การนำผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มาพัฒนางานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเรียงลำดับดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน
2. กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้
5. สภาพบริบทโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน

เมื่อก้าวถึงคำว่า การบริหาร ส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการบริหารราชการ คำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำคือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ศัพท์อีกคำหนึ่ง คือ การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามคำว่า การบริหารกับคำว่า การจัดการใช้แทนกันได้มีความหมายเหมือนกัน (สมคิด บางโม, 2546, 60) ในเอกสารคำสอนเล่มนี้จะใช้สองคำนี้ปะปนกันตลอดไปตามความเหมาะสมจึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์เพื่อนำคนและทรัพยากรมารวมกันแล้วอำนาจการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการซึ่งทรัพยากรในการบริหารมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. คนหรือบุคคล (Man) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงาน หน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ จำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงาน ผลงานที่ดีจะออกมาได้ต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อองค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ

2. เงิน (Money) หน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมียกงบประมาณเพื่อการบริหารงานหากขาดงบประมาณ การบริหารงานของหน่วยงานก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย

3. ทรัพยากรหรือวัสดุ (Material) การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหาร หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารแล้วก็จะย่อมจะเป็นอุปสรรคหรือก็ให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน

4. การบริหารจัดการ (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวลผลคัดค้านและกำกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 3 ประการให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการ นักบริหารและนักวิชาการให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการไว้ต่าง ๆ กันตามทัศนะของแต่ละบุคคลที่สำคัญไว้ดังนี้

ความหมายของการบริหารจัดการ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545, 3 - 5) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็น ผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การวางแผน (Planning) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งนักวิชาการทั้งหลายกำหนดขึ้น จะเริ่มต้นด้วยหน้าที่ทางการวางแผนเป็นอันดับแรกจึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเป็นอย่างดี โดยที่องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนองค์การหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย ภารกิจ จุดหมายและแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การและขอบข่ายงานเฉพาะขององค์การหรือที่ทำให้้องค์การแตกต่างจากองค์การอื่น สำหรับจุดหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่้องค์การต้องการให้บรรลุผล ขณะเดียวกันแผนงานหมายถึงวิถีทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ้องค์การ

การจัดองค์การ (Organizing) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ เมื่อ้องค์การจัดทำจุดหมายและแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้วผู้บริหารควรต้องออกแบบโครงสร้าง้องค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายแผนเชิงยุทธศาสตร์ของ้องค์การนั้น การออกแบบ โครงสร้าง้องค์การเป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอเนื่องจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้าง้องค์การเกิดขึ้นมากมาย

การนำ (Leading) เป็นสภาวะที่ผู้นำใช้ความพยายามที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายของ้องค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การที่ผู้นำจะเป็น

ผู้นำที่มีศักยภาพดังกล่าวได้พึงทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และการบริหารกลุ่ม (Group) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานของ องค์การบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ประพฤติ ปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งขององค์การ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์การ

วิจิตร ศรีสะอ้าน และคณะ (2523, 4) สรุปสาระสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้ 1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป 2. ร่วมมือกันทำกิจกรรม 3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน 4. โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสมสำหรับการบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีลักษณะเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับศาสตร์สาขาอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษามุ่งองค์แห่งความรู้หลักการและทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่นำมาศึกษาเล่าเรียนกันได้โดยนำไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์และบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้บริหารแต่ละคน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2523, 23) ให้ความหมายการบริหารว่าเป็นการประสานความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ

พยอม วงศ์สารศรี (2542, 3) การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นองค์การหรือรัฐบาลหรืองานธุรกิจเอกชนต่างมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างประหยัคมี ประสิทธิภาพ และพัฒนาอยู่เสมอองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานคือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ในบรรดาเหล่านี้เป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีค่าในแต่ละองค์การ จะมีงานที่รับผิดชอบอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย ดังนั้นในแต่ละองค์การจึงต้องมี “บุคคล” ซึ่งเรียกว่าข้าราชการบ้างเจ้าหน้าที่บ้างหรือพนักงานบ้างเป็นผู้ปฏิบัติงาน งานจึงสำเร็จและได้ผลตามเป้าหมายโดยทั่วไป การเลือกสรรบุคคลเข้ามาทำงานในหน่วยราชการหรือองค์การธุรกิจขนาดใหญ่ ๆ จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์เป็นอย่างดี เช่น มีการกำหนดพื้นฐานความรู้ มีการสอบแข่งขันสอบคัดเลือก เมื่อผ่านการทดสอบแข่งขันหรือการสอบคัดเลือกได้แล้วยังกำหนดให้มีการทดลองปฏิบัติงานระยะหนึ่งก่อน เมื่อปรากฏว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่แล้วจะบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำอีกต่อไป แต่การบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าปฏิบัติงานดังกล่าวแม้จะมีการกำหนดคุณสมบัติและกฎเกณฑ์ไว้อย่างดีแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เป็นเครื่องประกันที่ดีในการคัดเลือกบุคคลากรได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่เสมอไป

ทั้งนี้เพราะปัจจุบันนี้วิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญรุดหน้าไปมากได้มีการค้นพบหลักการและกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ซึ่งนำมาใช้แทนของเก่าได้อย่างดี ดังนั้นคนที่เคยเหมาะสมอยู่ในระยะแรกเข้าทำงานอาจกลายเป็นคนที่ไม่เหมาะสมไปได้โดยง่ายในระยะเวลาต่อมา ประกอบกับบุคลากรเมื่อปฏิบัติงานไปนาน ๆ อาจเกิดความเบื่อหน่าย ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานน้อยลง ดังนั้น หากได้มีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและให้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ย่อมทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นอันเป็นผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จักรกริช หมอประกอบ (2547, 17 - 18) กล่าวว่า การบริหาร มีความสำคัญต่อทำงานที่มีประสิทธิภาพมากหากขาดเสียซึ่งการบริหาร 4M ที่ดีในข้อหนึ่งข้อใดก็จะทำให้งานนั้นเกิดอุปสรรค ในการปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อกันและจะทำให้การทำงานนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น ๆ และการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มีกระบวนการบริหารหรือการจัดการที่ดีจากความหมายดังกล่าวข้างต้น การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกันซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิตโดยมุ่งสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการนำกระบวนการบริหารมาใช้ในโลกยุคโลกาภิวัตน์นี้เป็นการเปิดกว้างอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการบริหารไม่จำเป็นจะต้องกำหนดตายตัวว่าจะใช้เทคนิคใดใช้กระบวนการใดเพราะมันขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเป้าหมายของงานเป็นสำคัญ สถานภาพของผู้บริหารเองก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และ โอกาสเช่นกันผู้บริหารเองจะต้องมีความรู้จริงในทุกกระบวนการแต่การที่จะนำมาใช้นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมดังกล่าว

ฟรีแมน (Freeman, 1992, 3) กล่าวว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการวางแผนการจัดองค์การ ภาวะผู้นำและการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์การและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ดริคเกอร์ (Drucker, 1998, 163 อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2523, 6) กล่าวว่า การบริหารคือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้าร่วมกันทำงานในองค์การซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

บาร์โทล และมาร์ติน (Bartol & Martin, 1997, 6) ให้ความหมาย การบริหารว่าเป็น กระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผนการจัดองค์การ การใช้ ภาวะผู้นำและการควบคุม

เฮอ์เบิร์ต (Herbert, 1947, 3) ให้นิยามว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน

นิวแมนและชาล (Newman & Charles, 1964, 9) อธิบายว่า การบริหารเป็นกระบวนการ ทางสังคมที่ประกอบด้วยชุดของกิจกรรมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและกิจกรรม ต่าง ๆ นั้น มักจะเกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์

ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานจากนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน พอจะสรุปได้ดังนี้ การบริหารนั้นเป็นการดำเนินการของบุคคลตั้งแต่ 2 ขึ้นไป เพื่อให้การดำเนิน กิจกรรมขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้สั่งการในการบริหารโดยอาศัย ทรัพยากรการบริหารคือ 1. คนหรือบุคคล 2. เงิน 3. ทรัพยากรหรือวัสดุ 4. การบริหารจัดการ โดยอาศัย แนวคิดและทฤษฎีทางด้านการบริหารเพื่อการวางแผนและการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งทฤษฎีที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบที่นิยมนำมาเป็นแนวคิดในการบริหาร สถานศึกษาส่วนใหญ่คือทฤษฎีระบบพื้นฐาน (Basic System Theory) ดังที่นักวิชาการได้ให้ ความหมายเกี่ยวกับทฤษฎีระบบพื้นฐาน (Basic System Theory) ดังนี้

โรบินสัน (Robbins) (1990,95) จำแนกระบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ระบบปิด (Closed System) เป็นแนวคิดพื้นฐานจากทางวิทยาศาสตร์กายภาพ เป็นระบบที่ไม่คำนึงถึง ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมระบบปิดที่สมบูรณ์จะเป็นระบบที่ไม่มีการรับพลังงานจากภายนอก ซึ่งมี ลักษณะเชิงอุดมคติ แนวคิดระบบปิดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาองค์การได้ค่อนข้าง น้อยมาก 2) ระบบเปิด (Opened System) เป็นระบบที่ยอมรับหรือคำนึงถึงผลกระทบจากความสัมพันธ์ ของระบบสิ่งแวดล้อม ระบบเปิดประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรรูปและ ผลิตรายการที่ระบบเปิดยังมีลักษณะเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับองค์การ ดังนี้

การตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม (Environment Awareness) ระบบเปิดคำนึงถึงการพึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อมมีการแบ่งขอบเขตระหว่างระบบกับสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อระบบในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดภายในระบบก็ จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของระบบนั้น ๆ

ผลย้อนกลับ (Feedback) ระบบเปิดจะรับเอาข้อมูลสารสนเทศจากสิ่งแวดล้อมอย่าง ต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้ระบบสามารถปรับตัวและดำเนินงานได้ตามปกติตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ การได้รับข้อมูลสารสนเทศจากสิ่งแวดล้อมนี้เรียกว่า ข้อมูลย้อนกลับ

ระบบเปิดเป็นวงจรของเหตุการณ์ต่าง ๆ (Cyclical Character) ผลผลิตจากระบบทำให้เกิดวิธีการสำหรับการได้มาซึ่งปัจจัยนำเข้าใหม่ ๆ ที่จะนำเข้าสู่วงจรของระบบต่อไป เช่น องค์กรต้องมีรายได้จากลูกค้าอย่างเพียงพอต่อการจ่ายเงินเดือนค่าจ้างพนักงาน และการจ่ายคืนแหล่งเงินที่กู้ยืมมาใช้ในการดำเนินงานหากวงจรนั้นมีลักษณะมั่นคงก็จะส่งผลให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้

การโน้มเอียงไปสู่ความเหี่ยว (Negative Entropy) ระบบจะมีความโน้มไปสู่ความเหี่ยวหรือเสื่อมสลายไป จะเห็นว่าระบบปิดที่ไม่รับพลังงานหรือปัจจัยนำเข้าจากสิ่งแวดล้อมมักจะเสื่อมสลายไปในทางกลับกันระบบเปิดแม้ว่ามีแนวโน้มที่จะเสื่อมถอยลงแต่ก็สามารถที่จะรักษาระบบให้ดำรงอยู่ได้ไม่เสื่อมสลายไป และสามารถเจริญเติบโต ทั้งนี้เพราะว่าระบบเปิดสามารถนำปัจจัยนำเข้าสู่ระบบมากกว่าที่จะผลิตรายการสู่สิ่งแวดล้อม

สภาพที่มีความมั่นคง (Steady State) ระบบเปิดจะมีปัจจัยนำเข้าเพื่อชดเชยการโน้มเอียงไปสู่การเสื่อมสลาย แม้ว่าระบบจะมีปัจจัยนำเข้า ป้อนเข้าและมีผลผลิตอย่างต่อเนื่องในการรักษาสมดุลของระบบ ระบบเปิดมีแนวโน้มมั่นคงแน่นอนไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง

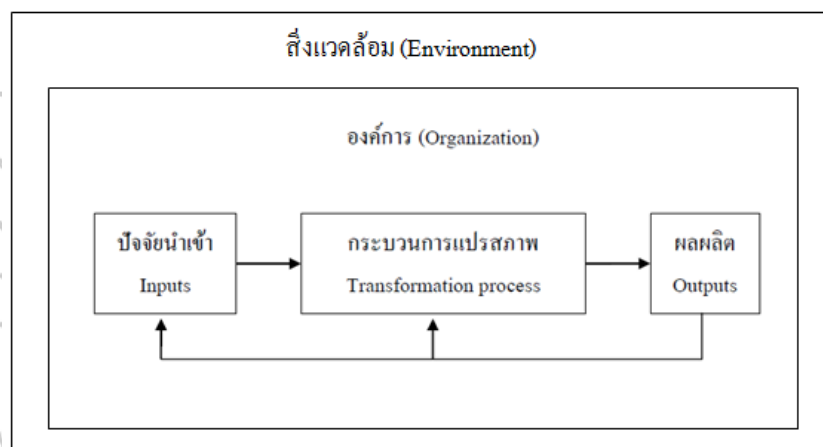
การเคลื่อนที่สู่ความเจริญเติบโตและการขยายตัว (Movement toward Growth and Expansion) สภาพความมั่นคงเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นระยะเริ่มต้นของระบบเปิด เมื่อระบบมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและเผชิญกับแนวโน้มการเสื่อมถอย ระบบเปิดจะปรับเปลี่ยนสู่การเจริญเติบโตและการขยายตัว เพื่อเป็นหลักประกันความอยู่รอด ระบบขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนจะมีการดำเนินงานเพื่อความอยู่รอด ระบบย่อยส่วนใหญ่จะมีการนำปัจจัยนำเข้ามากกว่าความต้องการในการผลิต ผลก็คือสภาพความมั่นคงจะใช้ได้กับระบบที่ไม่สลับซับซ้อนแต่หากระบบมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจะมีลักษณะการมุ่งความเจริญเติบโตและขยายกรอบการดำเนินงาน

การรักษาภาพสมดุลของการดำรงอยู่และกิจกรรมการปรับตัว (Balance of Maintenance and Adaptive Activities) ระบบเปิดพยายามค้นหาจุดสมดุลระหว่างสองกิจกรรมที่มักมีความขัดแย้งกัน กล่าวคือ กิจกรรมเพื่อการดำรงอยู่ (Maintenance activities) เพื่อการสร้างหลักประกันว่าระบบย่อยต่าง ๆ ยังอยู่ในสภาวะปกติและระบบใหญ่ยังมีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบ

การมีทางเลือกหลากหลาย (Equiprobability) ระบบสามารถบรรลุผลการดำเนินงานได้จากสภาพการณ์ที่แตกต่างกันการใช้วิธีการหลากหลาย กล่าวคือ องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายโดยใช้ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่หลากหลาย แนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์และเสริมแรงในการพิจารณาวิธีการอย่างหลากหลายในการแก้ปัญหา มากกว่าการยึดวิธีการบางวิธีการที่คิดว่าเป็นวิธีการเดียวที่ดีที่สุด

สรุปได้ว่า ระบบนั้นประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือระบบปิด และระบบเปิด ซึ่งระบบปิด จะไม่มีการรับปัจจัยนำเข้าจากภายนอก จึงไม่นิยมนำมาใช้บริหารงานเนื่องจากเป็นระบบในอุดมคติ ทางด้านวิทยาศาสตร์ ส่วนระบบเปิดนั้นมีการรับปัจจัยนำเข้าจากสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการแปรสภาพ ผลผลิต และส่วนที่สัมพันธ์กับองค์กร คือ สิ่งแวดล้อม ผลย้อนกลับ การเคลื่อนเข้าสู่ความเฉื่อย ความมั่นคง การเจริญเติบโต การขยายตัว การปรับตัว และการมีทางเลือกที่หลากหลายขององค์กรซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาขององค์กรซึ่งเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาและองค์กรโดยอาศัยทฤษฎีทางด้านการบริหารเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งทฤษฎีที่สัมพันธ์กันคือ ทฤษฎีระบบพื้นฐาน (Basic Systems Theory)

ทฤษฎีระบบพื้นฐาน (Basic Systems Theory) ขององค์การ ตามแนวคิดของ ลูเนนเบิร์ก และออนสไตน์ (Lunenburg and Ornstein, 2000) ประกอบด้วย 5 ส่วน คือปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ ผลผลิต ข้อมูลย้อนกลับและสภาพแวดล้อม ด้วยภาพประกอบ ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 รูปแบบระบบพื้นฐาน (Basic System Model)

ที่มา : Lunenburg and Ornstein, (2000,16)

จากภาพประกอบสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) คือ ทรัพยากรที่เป็นบุคคล วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการผลิต และการบริการ
2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) คือ การใช้เทคโนโลยีและหน้าที่ในการบริหารปัจจัยนำเข้าไปสู่กระบวนการแปรสภาพ
3. ผลผลิต (Outputs) คือ ผลิตภัณฑ์และบริการขององค์การ

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิต หรือกระบวนการขององค์กรที่เป็นตัวกำหนดปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานครั้งต่อไป ข้อมูลสารสนเทศนี้อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งในกระบวนการแปรสภาพและผลผลิตในอนาคต

5. สภาพแวดล้อม (Environment) คือ สภาพแวดล้อมรอบองค์กร ซึ่งได้แก่ แรงผลักดันทางสังคม การเมือง และระบบเศรษฐกิจที่มากระทบองค์กร

โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานสรุปได้ว่า การบริหารนั้นเป็นการดำเนินการของบุคคลที่รวมกลุ่มตั้งแต่ 2 ขึ้นไปเพื่อดำเนินกิจกรรมขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้สั่งการโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารโดยอาศัยทรัพยากรการบริหารคือ 1. คนหรือบุคคล (Man) 2. เงิน (Money) 3. ทรัพยากรหรือวัสดุ (Material) 4. การบริหารจัดการ (Management) เพื่อขับเคลื่อนการบริหารโดยอาศัยการประสานงานอย่างเป็นระบบในการบริหารงานจะอาศัยกระบวนการทางบริหาร 4 ประการ คือ 1. การวางแผน (Planning) 2. การจัดองค์กร (Organizing) 3. การนำ (Leading) 4. การควบคุม (Controlling) โดยผู้บริหารงานจะบริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ทรัพยากรการบริหารและตามกระบวนการบริหารที่มีเป้าหมายชัดเจนและมีประสิทธิภาพโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารอย่างเป็นระบบประกอบการพิจารณาตามหลักการบริหารเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรไม่ว่าจะเป็นในส่วนองภาครัฐและเอกชน และการบริหารงานและการดำเนินงานของสถานศึกษานั้นเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและจัดเป็นระบบเปิดเพื่อสามารถป้อนสิ่งที่ป้อนปัจจัยนำเข้าภายในองค์กรได้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการบริหารองค์กร การดำเนินงานขององค์กร ซึ่งใช้ทฤษฎีที่สอดคล้องคือรูปแบบระบบพื้นฐาน (Basic Systems Model) ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน คือปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ ผลผลิต ข้อมูลย้อนกลับ และสิ่งแวดล้อมขององค์กร ซึ่งผู้บริหารสามารถวิเคราะห์การบริหารงานตามองค์ประกอบตามทฤษฎีเพื่อให้การบริหารงานภายในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการขององค์กร

กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA

วีรวิทย์ เลิศไทยตระกูล (2554) กล่าวถึงปรัชญาวงจร PDCA ว่า Dr. William Edwards Deming ได้พัฒนางานวงจร PDCA ขึ้นมาจากแนวคิดของ ดร.วอลเทอร์ เอ ชูฮาร์ต (Dr. Walter A. Shewhart) นักควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่เจเบลล์แลบอราทอรี (J. Bell Laboratories) ในสหรัฐอเมริกาที่ได้นำเสนอในหนังสือ Statistical Method from the Viewpoint of Quality Control (1930) ในระยะแรกรู้จักวงจร PDCA ในนาม Shewhart Cycle จากนั้นดร.วิลเลียม เอ็ดเวิร์ดส์ เดมมิง (Dr. William Edwards Deming) ได้นำไปพัฒนาปรับใช้ในการควบคุมคุณภาพในวงการอุตสาหกรรม

ของญี่ปุ่น จึงมีชื่อเรียกว่า Deming Cycle (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, 2552, 21) เริ่มแรก วงจร PDCA เน้นถึงความสัมพันธ์ของ 4 ฝ่ายในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้าได้แก่ ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายผลิตฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัย ความสัมพันธ์ทั้ง 4 ฝ่ายจะต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยให้ถือว่าคุณภาพต้องมาก่อนสิ่งใด (สุกชัย อาชีวะระงับโรค, 2547, 76) ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับวงจรเดมิง (Deming Cycle) ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจรการบริหารงาน คือขั้นตอน การวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

โครงสร้างของวงจร PDCA

ชนิกานต์ เขียรสูตร (2551) กล่าวว่า ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของวงจร PDCA ประกอบด้วย “การวางแผน” อย่างรอบคอบเพื่อ “การปฏิบัติ” อย่างค่อยเป็นค่อยไปแล้วจึง “ตรวจสอบ” ผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพที่สุดก็จะจัดให้เป็นมาตรฐาน หากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ก็ต้องมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม

ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้นโดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในด้านแรงงาน วัสดุดิบ ชั่วโงง การทำงาน เงิน เวลา ฯลฯ โดยทั่วไปการวางแผนมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 การวางแผนเพื่ออนาคต เป็นการวางแผนสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือกำลังจะเกิดขึ้นบางอย่างที่เราไม่สามารถควบคุมสิ่งนั้นได้เลย แต่เป็นการเตรียมความพร้อมของเราสำหรับสิ่งนั้น

ประเภทที่ 2 การวางแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อสภาพที่ดีขึ้น ซึ่งเราสามารถควบคุมผลที่เกิดในอนาคตได้ด้วยการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปัจจุบัน

ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วยเราไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความลับหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อม

ต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอน เพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ขั้นตอนนี้มักจะถูกมองข้ามเสมอการตรวจสอบทำให้เราทราบว่าการปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่สิ่งสำคัญก็คือ เราต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหนข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act) ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรกก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำเป็นมาตรฐานพร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิมหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิมหรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สองซึ่งก็คือผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้เราควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มามาวิเคราะห์ และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไรต่อไปนี้อาทิ มองหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้ ให้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิมขอความช่วยเหลือจากผู้รู้หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

จากการศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA โดยสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA คือกระบวนการบริหารงานให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (P) การลงมือปฏิบัติ (Do) มีการตรวจสอบในขณะที่เราลงมือปฏิบัติงาน (C) และมีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีข้อผิดพลาด (A) โดยมีการปรับปรุงแก้ไขงานในครั้งต่อไปลักษณะเป็นวงจรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเดิมซ้ำอีกและเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงงาน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ทิสนา แคมมณี (2545, 218) รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาใน ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบายเป็นแผนผัง ไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2544, 27) รูปแบบคือวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่องหรือสมการทาง

คณิตศาสตร์ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

รัตนะ บัวสนธิ์ (2552, 124) ความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้
 1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อเป็นต้น
 2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”
 3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่าภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

อุทุมพร จามรมาน (2541, 22) รูปแบบหมายถึงโครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้น รูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติหลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบเป็นแนวคิดหรือวิธีการที่เป็นนามธรรมที่บุคคลได้ถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบโครงสร้างของการทำงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน โดยรูปแบบที่สร้างขึ้นจะมีความสัมพันธ์มากกว่าหนึ่งมิติและหลายตัวแปร และมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้ สมิธและคณะ (Smith et al., 1980, 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น
 - 1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า
 - 1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก
2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น
 - 2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงานคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น เบร์ทาลันฟี (Bertalanffy) (1968, 24) ผู้สร้างทฤษฎีระบบกล่าวว่า การมีรูปแบบ

ข้อความนั้นแม้บางครั้งจะเข้าใจยากแต่ก็ยังดีกว่าไม่มีรูปแบบ เพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น คีฟส์ (Keeves) (1988, 561-565) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

2.2.1 รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพสอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมียอดประกอบชัดเจนสามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถึงน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณ น้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธะการศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2.2.2 รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพเพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นและใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือ ขาดความชัดเจนแน่นอนทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษา เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

2.2.3 รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษารูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

2.2.4 รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้อง

สร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้วรูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง และสมการแสดงความสัมพันธ์

องค์ประกอบของรูปแบบ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้ บราวน์ และโมเบิร์ก (Brown and Moberg) (1980, 16-17) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับ หลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) กล่าวว่าองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการจัดการ (Management Process) และ 5) การตัดสินใจตั้งการ (Decision Making) สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ (2547, 354) พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี ผล การศึกษาพบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี ที่ต้องพัฒนา 2) หลักการและแนวคิดกำกับรูปแบบและวัตถุประสงค์ทั่วไปของรูปแบบ 3) กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะ ภาวะผู้นำของคณบดีซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนเนื้อหาการพัฒนา วิธีการและกิจกรรมการพัฒนา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและผลที่ต้องการและ 4) แนวทางการนำ รูปแบบไปใช้เงื่อนไขความสำเร็จและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของรูปแบบ ชนกนารถ ชื่นเชย (2550, 179-180) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่า รูปแบบมี องค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการของการศึกษาต่อเนื่อง 2) กลุ่มเป้าหมาย ของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 3) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 4) โครงสร้างระบบ บริหารของการศึกษาต่อเนื่อง 5) หลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษาต่อเนื่อง 6) วิธีการจัดการ ศึกษาต่อเนื่อง 7) สื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาต่อเนื่อง 8) การติดตามและประเมินผล ของการศึกษาต่อเนื่อง และ 9) การเทียบระดับและเทียบโอนผลการเรียน อัมพร พงษ์กังสนันท์ (2550, 274-275) พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริม การศึกษาตลอดชีวิต พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการ จัด การศึกษา 2) หลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ 5) การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์และการเทียบระดับการศึกษา 6) การบริหารและการจัดการศึกษา 7) กลุ่มเป้าหมาย และ 8) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า รูปแบบมีองค์ประกอบตามที่กำหนดขึ้นนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัย หรือตัวแปรของสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งจะออกแบบรูปแบบและกำหนดรูปแบบตามทฤษฎีและหลัก พื้นฐานในการกำหนดรูปแบบ

ลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ
2. รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมาซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก
3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน
4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอดใหม่ (Concept) และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา
5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

การพัฒนารูปแบบ

ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบดังนี้ วิลเลอร์ (Willer, 1986, 83) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้าง (Construct) รูปแบบและ 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ บุญชม ศรีสะอาด (Online) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยการพัฒนารูปแบบโดยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบและ 2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ บุญส่ง หาญพานิช (2546, 112 - 118) วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ใน สถาบันอุดมศึกษาไทย” โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติความรู้ องค์ความรู้ และการบริหารจัดการศึกษาของไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการ ความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ โครงสร้างพื้นฐานของการบริหารจัดการความรู้ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์อธิการบดีและการสอบถามผู้บริหารระดับผู้อำนวยการขึ้นไป 2) การจัดทำร่างรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยนำผลสรุปจากการวิเคราะห์สาระจากการสัมภาษณ์ อธิการบดีและจากการวิเคราะห์แบบสอบถามนำมาสรุปเป็นข้อค้นพบเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างร่างรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยและ 3) การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิหลังจากนั้น จึงปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ตามคำแนะนำของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ วิสุทธิ วิจิตรพัชรารักษ์ (2547, 73-84) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ” โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการ สัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิและ 5) การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้น

อัมพร พงษ์กัสนนันท์ (2550, 108-122) วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างรูปแบบประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากทฤษฎีเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Techniques) และ 2) การประเมินรูปแบบประกอบด้วยการประเมินรูปแบบเพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติในสถานศึกษาและการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนารูปแบบจากการศึกษาแนวคิดและ กระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบพบว่า การพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้สร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้นได้ เป็นอย่างดีซึ่งผลการศึกษาจะนำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องอาศัยหลักของเหตุผล เป็นรากฐานสำคัญโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อยดังนี้ 1.1 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิด การวิจัย 1.2 การศึกษาจากบริบทจริง ทำให้ได้หลายวิธีดังนี้ 1.2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการ ในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) อาจศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจการสนทนากลุ่ม 1.2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study)

หรือพหุกรณีหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จหรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ 1.2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 1.3 การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่ได้ในข้อ 1.1 และ 1.2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบภายหลังที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกจำเป็นที่ต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีอ้างอิงจากทฤษฎีและแนวคิดของรูปแบบของบุคคลและผลการวิจัยที่มีมาแต่ก่อนหน้ารูปแบบที่สร้างยังคงเป็นสมมติฐานซึ่งจะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบในด้านความเหมาะสมว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบการทดสอบรูปแบบอาจจะทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้ 2.1 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดการประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และคณะได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2549, 54 - 56) ดังนี้ 2.1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง 2.1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบ ต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 2.1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา 2.1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง 2.2 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบหรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติแต่งงานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุปผล

ไอสนอร์ (Eisner, 1976, 192-193) เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีแนวคิดดังนี้ 2.2.1 การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพประสิทธิภาพและ

ความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน 2.2.2 รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัยเนื่องจากการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้งดังนั้น ในวงการศึกษานิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ 2.2.3 รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคลคือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีคุณพินิจที่ดีทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง 2.2.4 รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวมข้อมูลการประมวลผลการวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ 2.3 การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องมักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ 2.4 การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบการทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ ผู้จะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน ซึ่งจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

สรุปจากการศึกษาแนวคิดและการพัฒนารูปแบบของจากหลายบุคคล รูปแบบหมายถึงกรอบความคิดทางด้านหลักการ องค์ประกอบและวิธีการดำเนินงาน เกณฑ์ต่าง ๆ และโครงสร้างของงานหรือระบบที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีองค์ประกอบตามโดยจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือตัวแปรของสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งการจะออกแบบรูปแบบและกำหนดรูปแบบนั้นต้องมีการศึกษาตามทฤษฎีและหลักพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบ สำหรับกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบนั้น สรุปได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข่าวสารข้อมูลสารสนเทศแหล่งความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กรมสามัญศึกษา, 2544, 6)

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง "แหล่ง" หรือ "ที่รวม" ซึ่งอาจเป็นสภาพ สถานที่หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอน ที่มีรูปแบบแตกต่างจากกระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้สอนหรือศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่มีกำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน การประเมินและการวัดผลการเรียนมีลักษณะเฉพาะที่สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบเดียวกันกับการประเมินผลในชั้นหรือห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ตามมาตรา 25 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น เป็นต้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ บ่อเกิด แห่ง ที่หรือศูนย์ความรู้ที่ให้เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญ ซึ่งแหล่งเรียนรู้จึงอาจเป็นไปได้ทั้งสิ่งที่ เป็นธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิตและ ไม่มีชีวิต และแหล่งเรียนรู้จะอยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน การเขียนและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำองค์ความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดไป ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดประโยชน์

สูงสุด แหล่งการเรียนรู้สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย รวมทั้งผู้สอนก็สามารถสร้างสถานการณ์จากสถานที่นั้น ๆ เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ใน ทุกสาระการเรียนรู้

ชุมชนของโรงเรียนคือ สิ่งแวดล้อมที่จะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในชีวิตประจำวันที่มีอิทธิพลมากต่อการจัดระบบการเรียนการสอน ครูที่ดีจึงแสวงหาโอกาสที่จะหาประโยชน์จากชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพราะชุมชนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. ชุมชนเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน เป้าหมายแรกในการจัดตั้งโรงเรียนก็เพื่อให้การศึกษาแก่ประชากรในชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียนและเป็นแรงผลักดันให้มีโรงเรียนสนองความต้องการของชุมชน
2. ชุมชนเป็นเวทีปฏิบัติการสำหรับครูและนักเรียนในการที่จะนำความรู้ ทักษะจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าในโรงเรียนไปใช้ปฏิบัติการในสถานการณ์จริง เพื่อปรับปรุงคุณภาพของชีวิตและพัฒนาชุมชนของตนด้วย
3. ชุมชนเป็นแม่แบบของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เนื่องจากในวันหนึ่ง ๆ ผู้เรียนจะอยู่ในโรงเรียนประมาณ 8 ชั่วโมง ส่วนเวลาที่เหลือจากการนอนหลับในเวลากลางคืนอีกราว 8 ชั่วโมง ผู้เรียนจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและแม่แบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากชุมชนจนกระทั่งนักการศึกษาบางท่านกล่าวว่า ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมตามอิทธิพลของต้นแบบในชุมชน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับประถมศึกษาซึ่งมักจะเป็นผู้ที่กำลังอยากรู้อยากเห็นเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นชุมชนที่ดีจึงเป็นแม่แบบที่ดีของนักเรียนได้อย่างดี
4. ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่ดี เพราะชุมชนมีทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้เรียนต้องการจะเรียนรู้และแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ชุมชนยังมีทรัพยากรเกือบทุกอย่างที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะในสถานการณ์ที่เป็นจริง ครูเพียงแต่จัดการด้านกิจกรรมของผู้เรียนให้ดีพอ ก็จะสามารถให้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอนอย่างประหยัด และทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนอย่างแท้จริง
5. ชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลที่ครูและนักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนได้อย่างดี เช่นครูและนักเรียนอาจจะต้องการทราบเกี่ยวกับอาชีพของประชากรในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่เขาก็สามารถที่จะศึกษาค้นคว้าหรือรวบรวมข้อมูลได้จากชุมชนโดยตรงจากการสัมภาษณ์ สังเกตและสอบถาม เป็นต้น

การที่ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษานำเอาแหล่งสื่อการสอนแหล่งวิชาชุมชนมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะแหล่งสื่อชุมชนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. แหล่งสื่อการสอนในชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน เช่น ครูได้ตั้งเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถที่จะอธิบายลักษณะของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนได้นั้น การที่ครูเพียงแต่ให้นักเรียนอ่านเอาจากหนังสือแบบเรียนหรือครูอธิบายให้ฟังในชั้นเรียนไม่เป็นการเพียงพอที่นักเรียนจะเข้าใจลักษณะของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ได้ดีพอ เพราะว่าลักษณะของบุคคลที่นักเรียนอ่านพบในหนังสือ ผู้เรียนจะต้องวาดภาพพจน์ของบุคคลจากสิ่งที่เป็นนามธรรมอาจไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ดังนั้นถ้าครูจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้มีอาชีพต่าง ๆ ด้วยอาชีพด้วยตนเอง จะเป็นประสบการณ์ตรงของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แหล่งสื่อการสอนชุมชน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นการใช้แหล่งสื่อการสอนชุมชนในขบวนการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่มีความเป็นรูปธรรมสูงกว่าบรรยายในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียว เช่น การสอนเรื่องความแตกต่างของลักษณะพืชใบเลี้ยงคู่และใบเลี้ยงเดี่ยว โดยการที่ครูพานักเรียนออกจากห้องเรียนไปศึกษาจากต้นไม้รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์หาข้อแตกต่างระหว่างพืชใบเลี้ยงคู่และพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงทำให้ผู้เรียนสามารถหาคำตอบในปัญหาการเรียนได้ง่ายกว่าการวาดภาพพจน์จากการเรียนโดยไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับสื่อในแหล่งชุมชน

3. แหล่งสื่อการสอนชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้เรียนมากขึ้นการที่ผู้เรียนไปศึกษาสิ่งต่าง ๆ จากแหล่งชุมชนตามสภาพความเป็นจริง ย่อมจะทำให้ผู้เรียนสามารถพิสูจน์ความรู้ในบทเรียนได้ด้วยตนเองอันจะก่อให้เกิดทัศนคติ จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ที่ดี เมื่อผู้เรียนรู้ว่าตนเองกำลังเรียนรู้และได้ทราบคำตอบของปัญหาในการเรียนจากแหล่งสื่อการสอนในชุมชนก็ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเสริมแรงที่ จะอยากรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนต่อไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด

4. แหล่งสื่อการสอนชุมชนทำให้ผู้เรียนเกิดมโนคติที่ถูกต้อง ครูในโรงเรียนประถมศึกษาอาจเกิดปัญหาในการที่จะอธิบายเนื้อหาในบทเรียน โดยการใช้ทรัพยากรในห้องเรียนไม่สามารถจะตอบปัญหาของผู้เรียนได้กระจ่างชัด ดังนั้นครูจึงได้แสวงหาวิธีการทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดีที่สุด และการวิจัยพบว่า การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับของจริงในชุมชนช่วยให้ผู้เรียนเกิดมโนคติถูกต้องกว่าการเรียนรู้แต่เพียงในชั้นเรียน

5. แหล่งสื่อการสอนชุมชนทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยและเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันแหล่งสื่อการสอนชุมชนที่ครูนำมาใช้ในขบวนการเรียนการสอน อาจจะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนเคยได้พบเห็นอยู่เป็นประจำทุกวัน แต่ไม่ทราบว่าสื่อเหล่านั้นมีประโยชน์คุณค่าเกี่ยวข้องกับ

ที่เรียนอย่างไรเมื่อครูได้ใช้สื่อ นั้น ๆ แล้ว ผู้เรียนจะเห็นคุณค่าและรู้จักว่าสื่อที่ตนเองได้พบเห็น ทุกวันนั้น คืออะไรและมีประโยชน์ต่อตนและสังคมอย่างไร ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักหวงแหนและ ช่วยกันดูแลรักษาสื่อเหล่านั้นเพื่อใช้ประโยชน์ในชุมชนของตนอย่างเต็มที่

แหล่งสื่อการสอนชุมชน อาจจะหมายความว่า สถานการณ์การเรียนรู้โดยผู้เรียนได้ สัมผัสโดยตรงกับคน สถานการณ์สิ่งของที่เป็นสิ่งแวดล้อมสื่ออื่น ๆ ในชุมชนของตน ที่ผู้เรียน ศึกษาด้วยตนเอง หรือศึกษาจากชุมชนของตน รวมถึงการ ไปศึกษาแหล่งสื่อชุมชนต่าง ๆ เช่นสมาคม โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งเกษตรกรรม เพื่อนบ้าน องค์กร หรือหาพูดคุยกับผู้ประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นต้น

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ตามแนวคิดของสุนทร อมรวิวัฒน์ (สุนทร อมรวิวัฒน์, 2544)

มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. เป็นแหล่งศึกษาตามอัธยาศัย
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด วิชาการและประสบการณ์
5. เป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านและแหล่งศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
6. เป็นแหล่งสร้างความคิดเกิดอาชีพใหม่สู่ความเป็นสากล
7. เป็นแหล่งเสริมประสบการณ์ตรง
8. เป็นแหล่งส่งเสริมมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนหรือผู้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ท้องถิ่น

นอกจากนี้ การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน

มีข้อดี ดังนี้

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง
2. ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน
3. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อชุมชน และกระบวนการเรียนรู้
4. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ผู้เรียนเกิดความรักท้องถิ่นและเกิดความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น

จากการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความสำคัญที่จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่การเรียนรู้ ของผู้เรียน เกิดประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความ สนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น เพราะได้เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงได้ลงมือปฏิบัติจริงและการไป

ศึกษาแหล่งเรียนรู้สามารถปลูกฝังเจตคติให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม (จรูญ ชูลาก, 2544, 71)

ความสำคัญของการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ตามแนวคิดของกึ่งแก้ว อริรักษ์ (2548, 118) ให้ไว้ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย
2. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นจากแหล่งการเรียนรู้
3. กระตุ้นมุ่งเน้นลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น
4. เสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสร้างความตระหนักเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและแตกต่างของข้อมูล
5. แหล่งการเรียนรู้เสริมสร้างการพัฒนาการคิด เช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยอิสระ
6. เปลี่ยนเจตคติของครูและผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูล
8. เพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ (กรมสามัญศึกษา, 2544, 6)

1. เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. เป็นแหล่งศึกษาตามอัธยาศัย
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด วิชาการและประสบการณ์
5. เป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยมรักการอ่าน และแหล่งศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
6. เป็นแหล่งสร้างความคิดเกิดอาชีพใหม่สู่ความเป็นสากล
7. เป็นแหล่งเสริมประสบการณ์ตรง
8. เป็นแหล่งส่งเสริมมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนหรือผู้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ได้ว่า แหล่งเรียนรู้ช่วยในการพัฒนาองค์ความรู้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองและช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่นสู่การเรียนรู้ที่เป็นสากล รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และเห็นคุณค่า มีค่านิยม เจตคติที่ดีในการเสริมสร้างความใฝ่รู้ใฝ่เรียนและทักษะการแสวงหาความรู้ ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้เรียน ทำให้สามารถเรียนรู้จากสภาพจริงลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนในสิ่งที่มีคุณค่า มีกระบวนการเชื่อมโยงความรู้ ก่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวมต่อไป

ลักษณะของแหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่าได้มีผู้แบ่งกลุ่มหรือประเภทแหล่งการเรียนรู้ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

แหล่งการเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท (เกษม คำบุตรดา, 2550, 10) ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียน เพื่อนต่างระดับ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น
2. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ ได้แก่ สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โบราณสถาน สวนสัตว์ เป็นต้น
3. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง สวนสาธารณะ ป่า ต้นไม้ ใบไม้ อุทยานธรรมชาติ รวมทั้งสัตว์ต่างๆ เช่น สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น
4. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ป้ายโฆษณาต่าง ๆ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เสียงตามสาย เกมคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เป็นต้น

ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2547, 3-4) มี 2 แบบ คือ

1. จัดตามลักษณะของแหล่งการเรียนรู้
 - 1.1 แหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร กวาด หิน ทราย ชายทะเล เป็นต้น
 - 1.2 แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษาที่อำนวยความสะดวกแก่นุชน เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ เป็นต้น

1.3 บุคคล เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม การสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านประกอบอาชีพ ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์ และผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งการเรียนรู้

2.1 แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เดิมมีแหล่งการเรียนรู้หลัก คือ ครู อาจารย์ ต่อมามีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ ตลอดจนอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำ ในโรงเรียน เป็นต้น

2.2 แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคล ซึ่งอาจอยู่ในท้องถิ่นใกล้เคียงโรงเรียน ท้องถิ่นที่โรงเรียนพาผู้เรียนไปเรียนรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ทุ่งนา สวนผัก สวนผลไม้ วัด ตลาด ร้านอาหาร ห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย ศูนย์พืชน้ำ การละเล่นพื้นเมือง แหล่งทอผ้า เทคโนโลยีชาวบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

สรุปได้ว่าแหล่งการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้โดย คำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง ลักษณะการใช้งาน ทรัพยากรที่มีอยู่ และบริบทของท้องถิ่น

การจัดกระบวนการใช้แหล่งเรียนรู้

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ได้โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยาการท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียน การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรงความสันติสุข แก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะ
ปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา ในแต่ละท้องถิ่น

การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน (กรมสามัญศึกษา, 2544, 8)

วัตถุประสงค์ของการจัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

1. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้วิชาการ
และสร้างเสริมประสบการณ์ที่กว้างขวางหลากหลาย
2. เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. จัดระบบและพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ และแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ เป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง
ต่อเนื่อง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้เป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการกระตุ้นให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ระหว่างหรือหลังการ
เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้นั้น ๆ และสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้นั้น ผู้จัดกิจกรรม
หรือผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่จะนำมา
ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ซึ่งต้องรู้ว่าแหล่งเรียนรู้นั้นถูกจัดอยู่ในประเภทใดมีองค์
ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง และมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอย่างไร ตลอดจนจุดเน้นหรือ
กิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง และมีเนื้อหาสาระอะไรที่ควรเน้นให้ผู้เข้าใช้
บริการทราบหรือเรียนรู้ ซึ่งผู้ออกแบบกิจกรรมต้องเข้าใจในเรื่องนี้ เนื่องจากองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่
ในแหล่งเรียนรู้อาจมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งก็จะเป็น
ประโยชน์และมีความหมายต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
จึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยเติมเต็มความรู้ หรือการขยายความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนหรือเสริมทักษะ
ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในตัวผู้เรียนต่อไป

ฉะนั้นการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย
ความสำคัญ ลักษณะ ประโยชน์ รูปแบบ และขั้นตอนตลอดจนหลักในการสร้างหรือออกแบบ
กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การใช้แหล่งวิทยาการเพื่อให้เกิดประโยชน์ ผู้บริหารควรที่จะได้
พิจารณาวางแผนทางในการใช้แหล่งวิทยาการ โดยมีการสำรวจแหล่งวิทยาการแต่ละประเภทมีการ
บันทึกข้อมูลที่สำคัญของแหล่งวิทยาการนั้น ๆ มาจัดทำทะเบียนแหล่งวิทยาการซึ่งอาจแบ่งตาม
ประเภทหรือแบ่งตามลักษณะเพื่อความสะดวกในการนำมาใช้ประโยชน์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้
ครูได้ใช้แหล่งวิทยาการประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน อาจจัดนิทรรศการแนะนำแหล่ง

วิทยาการหรือจัดทำเอกสารแจกเผยแพร่แก่ครูในโรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งวิทยาการต่าง ๆ และให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงทะเบียนแหล่งวิทยาการให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งเมื่อโรงเรียนแต่ละแห่งมีการวางแผนทางการใช้แหล่งวิทยาการในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบระเบียบแล้วครูในฐานะผู้นำกิจกรรมการเรียนการสอนต้องศึกษาและเข้าใจวิธีการใช้ทรัพยากรดังกล่าวจึงจะทำให้แหล่งวิทยาการที่มีอยู่นั้นเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ โดยมีขั้นตอนวิธีการใช้แหล่งวิทยาการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการใช้แหล่งวิทยาการ จะต้องเตรียมการดังนี้

- 1.1 สืบรวจแหล่งวิทยาการที่มีในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ชุมชนนอกชุมชน และวิทยาการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 1.2 วางแผนการใช้แหล่งวิทยาการเสริมหลักสูตร โดยจัดทำเป็นขั้นตอนที่ง่ายต่อการปฏิบัติ
- 1.3 ติดต่อขออนุญาตหรือนัดหมายหัวหน้าส่วนราชการ เจ้าของผู้จัดการ บริษัท โรงงาน ฟาร์ม นา สวน ฯลฯ เพื่อขออนุญาตชมกิจการ หรือรับฟังการบรรยายตามกำหนดเวลา
- 1.4 นัดหมายบุคคลหรือสถานที่ ที่ใช้เป็นแหล่งวิทยาการเพื่อขอชมหรือรับฟังคำบรรยายตามกำหนดเวลาสถานที่
- 1.5 มีการเตรียมการประชุมนัดหมายผู้ร่วมงาน นักเรียนให้รู้และเข้าใจถึงหลักการและกิจกรรมที่ต้องกระทำขณะที่ทำการศึกษาในแหล่งวิทยาการและหลังจากกลับจากแหล่งวิทยาการ
- 1.6 เตรียมการเดินทาง กำหนดการ ขานพาหนะ สัมภาระและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ในการเดินทางไปศึกษาในแหล่งวิทยาการ

2. ขั้นตอนดำเนินการ เมื่อเตรียมการเรียบร้อยแล้วเมื่อถึงกำหนดการก็ให้ปฏิบัติตามแผน คือ

- 2.1 เดินทางถึงแหล่งวิทยาการ ติดต่อพบกับเจ้าของสถานที่หรือผู้นำชมหรือวิทยาการ
- 2.2 ศึกษาหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการและวิทยาการ
- 2.3 จัดบันทึก ถ่ายภาพ บันทึกเสียง เกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้พบเห็นจากแหล่งวิทยาการไว้เป็นหลักฐานในการศึกษา

3. ขั้นการเสนอผลงาน เมื่อนักเรียนเดินทางกลับจากการศึกษาจากแหล่งวิทยาการแล้วให้นักเรียนนำเสนอผลงานจากการศึกษา เช่น การอภิปรายรายงานแสดงผลงาน นิทรรศการ และการประเมินผลการศึกษาแหล่งวิทยาการ เป็นต้น

4. ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นที่จะประเมินผล ดูว่าการศึกษาจากแหล่งวิทยาการได้บรรลุตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไว้มากน้อยเพียงใด โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบ และตรวจสอบผลงาน แล้วประเมินผลการศึกษาจากแหล่งวิทยาการและเก็บผลไว้เป็นหลักฐานหรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาในครั้งต่อไป (พิสมัย ถิระแก้ว, 2540, 127 - 128)

แนวคิดในการใช้แหล่งเรียนรู้ว่าเป็นการใช้แหล่งภูมิปัญญาและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น วัด ภูเขา สวนสัตว์ อุทยาน พิพิธภัณฑ์ หอสมุด แหล่งน้ำ โบราณสถาน เป็นต้น เป็นแหล่งการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้โดยตรงด้วยตนเองอย่างถูกต้อง และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ผู้เรียนจะได้ศึกษาสภาพจริงของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน อาทิ พืชพันธุ์ไม้ พืชสมุนไพร ลักษณะของดิน หิน แร่ ทั้งแหล่งการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้เหล่านี้มาหล่อหลอมคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งต่าง ๆ ในชุมชน เป็นการสร้างเจตคติ ค่านิยม ความภาคภูมิใจ และอุดมการณ์ให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน ส่วนในด้านการบริหารโรงเรียน การสอนและใช้แหล่งเรียนรู้จากทุกส่วนของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียน วัด ชุมชน เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนสามารถทำได้โดยวิธีการดังนี้

1. การจัดทำโครงการรณรงค์แก้ไขปัญหของชุมชน เช่น โครงการต่อต้านยาเสพติด โครงการอนุรักษ์มรดกของชุมชน โครงการป้องกันภัยของชุมชน เป็นต้น
2. จัดเวทีการเรียนรู้ โดยร่วมกับวัดและองค์กรชุมชน จัดเวทีการเรียนรู้ขึ้นในชุมชนในเรื่องที่จะต้องแก้ไขและพัฒนา
3. จัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยจัดทำป้ายนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและหอกระจายข่าว เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน (สรศักดิ์ วรรณทร์ และทิพวัลย์ คำคง, 2545, 121)

สำหรับการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญของผู้รับผิดชอบทางการศึกษาโดยตรงที่จะต้องแสวงหาแนวทางกระตุ้น ส่งเสริมให้เกิดการจัดแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ โดยเริ่มจากท้องถิ่นของตนเองก่อน ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ต้องทำความเข้าใจและสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ รวมถึงดูแลอนุรักษ์และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสมดุลและยั่งยืน การที่จะมีคุณค่าต่อการศึกษาได้มากเพียงใดขึ้นอยู่กับเห็นคุณค่าและการบริหารจัดการ
2. แหล่งการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น
 - 2.1 หอสมุดของท้องถิ่นและห้องสมุดเอกชน แม้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศจะเจริญก้าวหน้าขึ้นเพียงใดก็ตาม การอ่านก็ยังมีความสำคัญต่อการศึกษาอยู่ดี

2.2 สถาบันการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นในท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นสามารถสร้างสรรค์ขึ้นตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น

2.3 แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี ควรได้รับการจัดการให้เป็นแหล่งการเรียนรู้

2.4 สถานที่ราชการ ต้องจัดให้บริการแก่ประชาชน ทำงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

2.5 สถานประกอบการของเอกชน นอกจากจะใช้เป็นแหล่งฝึกงานแล้ว ควรมีกฎหมายกำหนดให้สถานประกอบการจัดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

3. วัดวาอารามและสถานที่สำคัญทางศาสนา แต่ละท้องถิ่นควรได้รับการจัดการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์สำหรับลูกหลาน

4. ภูมิปัญญาและแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งตัวภูมิปัญญาบุคคลและสถานที่ควรถูกจัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของลูกหลาน รวมทั้งได้รับการยกย่องชมเชยในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ทางการศึกษาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น และควรได้รับสิทธิประโยชน์ในฐานะผู้ให้การศึกษาควรแก่สถานภาพ

5. กิจกรรมในวิถีชีวิตและประเพณีของท้องถิ่น มีกิจกรรม การงาน การละเล่นและประเพณีวัฒนธรรมมากมายที่คนในแต่ละสังคมต้องเรียนรู้และถือปฏิบัติ นักเรียนและผู้ใฝ่รู้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น

6. วัตถุเครื่องมือเครื่องใช้ในท้องถิ่น ในแต่ละท้องถิ่นมีเครื่องมือเครื่องใช้ อันเป็นผลผลิตจากภูมิปัญญาของคนมากมาย ควรจะได้ศึกษาค้นคว้าจัดทำหรือจัดหาของตัวอย่างทำเอกสารหรือรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ให้ศึกษาเรียนรู้ได้สะดวก

7. แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเป็นแหล่งการเรียนรู้ของทั้งคนต่างถิ่นและคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

8. แหล่งการเรียนรู้จากสื่อมวลชนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทุกท้องถิ่นสามารถมีสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งสามารถจัดได้ทั้งในสถาบันการศึกษาและธุรกิจ เช่น ธุรกิจอินเทอร์เน็ต อีเมล เกมคอมพิวเตอร์ ความเจริญก้าวหน้าเหล่านี้หากได้นำไปใช้เพื่อการเรียนรู้ก็จะเป็นประโยชน์มหาศาล แต่หากผู้ใหญ่ในท้องถิ่นใช้เป็นเครื่องมือและแหล่งมอมเมาลูกหลานเพื่อความร่ำรวยและเห็นแก่ตัวโดยใช้เยาวชนลูกหลานเป็นเป้าหมายก็จะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง

9. โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกระดับ โรงเรียนและสถาบันการศึกษาในอนาคตจะไม่เป็นเพียงสถานการสอนสำหรับนักเรียนนักศึกษาในวันใดวันหนึ่งอีกต่อไป แต่จะพัฒนาไปสู่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งปวงชนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้จากแหล่งข้อมูลและเครื่องมือที่ได้มา

จากภาษีของประชาชน สถาบันการศึกษาในชุมชนจะเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

ดังนั้นการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ ต้องมีการศึกษาสังเกตแหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์และสามารถนำผลการวิเคราะห์นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาให้มากที่สุด วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ การนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในบริเวณโรงเรียนและนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์จริง และสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักดังนี้

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องเริ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน นอกบริเวณโรงเรียน เช่น ไร่ นา แปลงเกษตรสาธิต ไร่นาสวนผสม โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น
2. การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกปฏิบัติ ทดลอง ศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น การปฏิบัติการเกี่ยวข้าว การทำนา การทำไร่ งานเชื่อมโลหะ งานปูน งานไม้ และการฝึกงานในสถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น (ประจักษ์ บุญอารีย์, 2545, 42)

จากการศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนจะสรุปได้ว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นสิ่งสำคัญในกิจกรรมการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิด แนวปฏิบัติในการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ การนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในบริเวณ โรงเรียน และนอกบริเวณ โรงเรียนซึ่งแหล่งเรียนรู้ที่เลือกใช้นั้นต้องมีการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และประสบการณ์จริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีความสุขกับการเรียน ผู้เรียนได้ลงมือศึกษาปฏิบัติด้วยตนเองทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

แหล่งเรียนรู้ด้านบุคลากร

แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคลากร มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคลากร ดังนี้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคลากร คือ เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ บุคคลเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีวุฒิทางการศึกษา (สุจิต ศิลารักษ์, ม.ป.ป., 4 - 5)

สำหรับสื่อบุคคล หมายถึง บุคลากรในท้องถิ่นที่ครูนักเรียนสามารถเชิญมาให้ความรู้ในโรงเรียนหรือออกไปพบปะพูดคุย สัมภาษณ์ได้ เช่น คำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ตำรวจ ทหาร นายกสมาคมพระสงฆ์พุทธบริษัท พ่อบ้านแม่บ้าน นักกีฬา เจ้าหน้าที่ขนส่ง พนักงานดับเพลิง พนักงานไฟฟ้าพนักงานประปา ทนายความ ผู้พิพากษา อัยการ เจ้าพนักงานอำเภอ เกษตรกร

ศึกษาธิการอำเภอ ดารา นักวิชาการ แพทย์ พยาบาล ฯลฯ โดยแบ่งเป็น สื่อบุคคลชุมชนเมือง ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ที่สามารถให้ความรู้ ทักเยาะแก่ผู้เรียนในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเช่น พนักงานไฟฟ้า พนักงานประปา ทนายความ อัยการ ผู้พิพากษาคำรวจ ทหาร พนักงานดับเพลิง แพทย์ พยาบาล เป็นต้น

1. พนักงานไฟฟ้า สามารถให้ข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาชีวิตประจำวันของการใช้ไฟฟ้าในบ้านและในโรงเรียน และการป้องกันอันตรายและอุบัติเหตุอันเกิดจากการใช้ไฟฟ้าตามบ้านและสถานที่ต่าง ๆ พนักงานไฟฟ้าให้ความรู้ในการประหยัดกระแสไฟฟ้าอย่างถูกต้องเหมาะสม แก่ครู นักเรียนและผู้สนใจได้อย่างดี

2. พนักงานประปา เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องแหล่งน้ำอุปโภคและบริโภค สามารถจะตอบปัญหาเกี่ยวกับการใช้น้ำและแหล่งน้ำ รวมถึงกรรมวิธีทำให้น้ำสะอาดและการส่งถ่ายน้ำไปยังชุมชน

3. ทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา เป็นสื่อบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย และสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถตอบปัญหาเกี่ยวกับปัญหาของชุมชนทางด้านกฎหมายให้นักเรียนได้เข้าถึงหน้าที่พลเมืองดี และเป็นแนวทางที่จะทำให้ทุกคนประพฤติอยู่ในกฎระเบียบของสังคมเพื่อให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. ตำรวจ ซึ่งมีความรู้ทางด้านการบริการสังคมและปราบปรามผู้กระทำความผิด สามารถให้ความรู้ทางด้านการปฏิบัติตนของบุคคลให้พ้นอันตรายของอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตำรวจจากรเป็นผู้ที่สามารถตอบปัญหาการคมนาคม และให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติตนแก่นักเรียนเพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ ตำรวจเป็นสื่อบุคลากรชุมชนเมืองที่สามารถสร้างทัศนคติของผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองดีในการป้องกันและปราบปรามอุบัติเหตุและอาชญากรรมของสังคม

5. ทหาร นักเรียนหลายคนอาจจะมีคามสนใจที่จะเป็นทหารในอนาคต เราใช้สื่อบุคลากรชุมชนที่เป็นทหารเพื่อให้ข้อมูลการประกอบอาชีพทหาร ความสำคัญในการป้องกันเอกราชและประชาธิปไตยของชาติ อาจจะรวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับภัยต่างๆ ที่กำลังคุกคามประเทศไทยอย่างถูกต้อง ทำให้นักเรียนทราบวิธีการปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่จะช่วยกันรักษาความเป็นเอกราชของประเทศไทย

6. พนักงานดับเพลิง เป็นผู้ซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในชุมชน จะเป็นสื่อบุคลากรที่สามารถสร้างทัศนคติต่อการป้องกันและระงับอัคคีภัยให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนยังจะได้ศึกษาถึงการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย และป้องกันตนเองให้พ้นจากอัคคีภัยได้อย่างดี

7. แพทย์ พยาบาล สามารถให้ความรู้ ทักษะ และทักษะในการป้องกันและรักษาสุขภาพของนักเรียนให้มีพลานามัยสมบูรณ์ แพทย์และพยาบาลจะช่วยเสนอแนะการปฏิบัติตนในการรับประทานอาหารและออกกำลังกายเพื่อให้นักเรียนมีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ แพทย์สามารถตอบปัญหาเกี่ยวกับโรคและโรคติดต่อของชุมชนแก่ผู้เรียนได้อย่างดี

8. พระสงฆ์และผู้นำทางศาสนา เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนา โน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้เป็นผู้ประพฤติดี อยู่ในศีลธรรมอันดีเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

แหล่งสื่อชุมชนชนบท ลักษณะชุมชนของสังคมไทยในชนบทส่วนมากเป็นชุมชนทางเกษตรกรรม ซึ่งอาศัยความเอื้ออำนาจของธรรมชาติในการสร้างผลิตผลทางการเกษตรและเป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่อยู่ใกล้กับแหล่งเกษตรกรรมจึงขาดแคลนทางด้านสาธารณูปโภคและการคมนาคมไม่สะดวกเท่าที่ควร แหล่งสื่อชุมชนในชนบทจึงเป็นสื่อจากแหล่งเกษตรกรรมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ สื่อบุคลากรชุมชนชนบท เป็นสื่อบุคคลที่มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อตอบปัญหาข้อสงสัยในการเรียนรู้แก่นักเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาได้ดี เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเกษตรกร พ่อค้าแม่ค้า พระสงฆ์ ผู้นำทางศาสนา ช่างฝีมือ เป็นต้น

1. กำนันผู้ใหญ่บ้าน บุคลากรซึ่งเป็นผู้แทนของรัฐบาลที่จะให้บริการซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดคือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน บุคคลเหล่านี้สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามข้อกฎหมายของหน้าที่พลเมืองดีแก่ผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้ ท่านสามารถตอบปัญหาของชุมชนในชนบทได้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ทราบปัญหาและความก้าวหน้าของชุมชนชนบทที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อให้เกิดความภูมิใจในถิ่นที่อยู่ของนักเรียนเอง

2. เกษตรกร ในชุมชนชนบทเกษตรกรตัวอย่าง หรือผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางการเกษตรในท้องถิ่น สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาการเกษตรของชุมชน วิธีการปลูกพืชผลทางการเกษตรที่ตนเองได้รับความสำเร็จมาแล้วแก่ครู นักเรียน ผู้สนใจเป็นการเร้าให้เกิดแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาชุมชนของตน ปลูกฝังทัศนคติต่ออาชีพสุจริตและรักที่จะประกอบอาชีพสุจริตในชุมชนแห่งตน

3. พ่อค้าแม่ค้า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่สุจริตและประสบความสำเร็จในอาชีพของตน ซึ่งอาจจะเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนก็ได้ จะเป็นสื่อการสอนชุมชนชนบทที่จะจูงใจให้ผู้เรียนได้เกิดจิตพิสัยในการประกอบอาชีพในอนาคต และปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อเยาวชน

4. พระสงฆ์และผู้นำทางศาสนา เป็นบุคลากรที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับศีลธรรมอันดี การประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร การช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์กรรม และการอยู่ร่วมกัน โดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

5. ช่างฝีมือ คือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านอาชีพต่าง ๆ เช่น การแกะสลักช่างทอผ้า ช่างปั้นดินเผา ช่างตัดเย็บผ้า ช่างไม้ เป็นต้น ครูและนักเรียนสามารถจะขอความร่วมมือจากช่างฝีมือเหล่านี้ เล่าประสบการณ์ แสดงผลงานของเขาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะในการจะเตรียมตัวประกอบอาชีพต่อไป

6. ผู้เชี่ยวชาญอาชีพพื้นบ้าน เป็นบุคลากรที่ประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยการประกอบอาชีพที่เป็นประเพณีสืบทอดหรือเป็นอาชีพที่ทำรายได้และชื่อเสียงแก่ชุมชน เช่น การทำข้าวหลามหนองมน การทำพดขนก อูฐยา การทอเสื้อจันทบุรี การแกะสลักไม้สักเชิงใหม่ การทำแหนมโคราช การทำหมืองภูเก็ต เป็นต้น ครูและนักเรียนอาจจะเชิญผู้มีอาชีพเหล่านี้ มาบรรยายหรือสาธิตให้นักเรียนเข้าใจถึงเรื่องราวที่ศึกษาในหลักสูตรได้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคลากรประกอบไปด้วย บุคคลที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีความรู้ดีในเฉพาะทางนั้นๆ อาทิ บุคคลที่มีความรู้ทางการปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ตลอดจนวิชาชีพต่าง ๆ ได้แก่ พระสงฆ์ เกษตรกร ผู้นำชุมชน ช่างฝีมือ เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่

แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเรียนและทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีนักการศึกษาได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ไว้ดังนี้

แหล่งวิทยาการที่เป็นสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุด ตลอดจนสถานที่ที่ให้คุณค่าทางวัฒนธรรมให้ประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน (สุจิต ศิลารักษ์ (ม.ป.ป., 4 – 5)

สื่อสถานที่ หมายถึง อาณาบริเวณสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นที่ครูนักเรียนสามารถออกไปศึกษาหาความรู้ให้ได้มาซึ่งคำตอบตรงกับเป้าหมายของการเรียนการสอน เช่น สำนักงาน ไปรษณีย์โทรเลข โรงไฟฟ้า โรงประปา ที่ว่าการอำเภอ สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ ค่ายทหาร โรงพยาบาล สนามกีฬา โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑ์ โรงงานอุตสาหกรรม สวน ไร่ นา ประตุน้ำ เขื่อน ฝาย วัด โบสถ์ โบราณสถาน ที่ทำการสมาคมสวนสัตว์ หอสมุดประชาชน ชายทะเล ภูเขา แม่น้ำ และสถานียขนส่ง ฯลฯ โดยแบ่งเป็น สื่อสถานที่ชุมชนเมือง ได้แก่สื่อที่มีอาณาเขตหรืออาคารสิ่งก่อสร้าง อาจทำขึ้นเพื่อที่จะดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานธุรกิจ เช่นพิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ โรงงานอุตสาหกรรม ที่ทำการของรัฐที่ทำกรไปรษณีย์โทรเลข สถานีขนส่ง ย่านธุรกิจ สถานศึกษา เป็นต้น

1. พิพิธภัณฑ์ เป็นแหล่งสื่อชุมชนซึ่งผู้เรียนสามารถไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวเกี่ยวกับวิชาการ ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์มีหลายรูปแบบย่อมมีเป้าหมายของการให้ความรู้แตกต่างกันออกไป พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สัตว์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์โบราณคดี พิพิธภัณฑ์ดนตรี พิพิธภัณฑ์หอยพิพิธภัณฑ์เด็ก ชุมชนเมืองหลายแห่งในประเทศไทยได้มีพิพิธภัณฑ์ทั้งของรัฐและของเอกชน ซึ่งครูสามารถใช้ในการเรียนการสอนได้

2. สวนสัตว์ การใช้สวนสัตว์เป็นสื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเพลิดเพลินเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียนที่จะทำให้เป็นผู้มีความรักธรรมชาติ รักสังคม มีความเมตตาปราณี ต่อบุคคลและสัตว์ สวนสัตว์เป็นแหล่งสื่อการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาชีววิทยา และนิเวศวิทยาได้อย่างดี

3. สวนสาธารณะเป็นแหล่งสื่อการสอนชุมชนในเมืองซึ่งมักจะมีการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก สนามเด็กเล่น และจัดทิวทัศน์ธรรมชาติเหมาะที่ผู้เรียนจะศึกษาธรรมชาติเกี่ยวกับพืชและแมลง นอกจากนี้สวนสาธารณะยังเป็นสถานที่พักผ่อนหรือจัดกิจกรรมกลางแจ้งประเภทเกมเบ็ดเตล็ดสำหรับผู้เรียน

4. โรงงานอุตสาหกรรม ผู้เรียนจะได้ศึกษากรรมวิธีผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคยานพาหนะและสิ่งของอื่น ๆ จำนวนมาก เพื่อศึกษาขบวนการผลิตและความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ และยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนศึกษารายได้ในชุมชนจากแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจท้องถิ่นในชุมชนของตน

5. ที่ทำการของรัฐ สถานที่ราชการเป็นแหล่งสื่อการสอนชุมชนเมืองที่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านการปกครอง และกฎระเบียบในชีวิตประจำวันของผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ผู้เรียนจะได้พบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลซึ่งให้บริการประชาชนทางด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในชุมชน

6. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ผู้เรียนได้ทราบข้อมูลวิธีการเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ตรงในการรับส่งจดหมาย โทรเลข หนานดี พัสตุ ไปรษณีย์ รวมทั้งบริการอื่น ๆ ของการไปรษณีย์โทรเลข และยังได้รับคำตอบจากปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับการรับส่งจดหมาย โทรเลข พัสตุไปรษณีย์จากเจ้าหน้าที่โดยตรงจากการศึกษาแหล่งสื่อการสอนชุมชน ณ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

7. สถานีขนส่ง เป็นสถานที่ที่ผู้เรียนจะได้ศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับการเดินทางติดต่อซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนของตนและชุมชนอื่น ๆ ซึ่งจะทราบเวลาเข้าออกของรถยนต์ รถไฟ หรือเรือที่เป็นบริการสาธารณะในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจจะรวมไปถึงการศึกษา ณ ท่าอากาศยานเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับคมนาคมทางอากาศด้วย

8. ย่านธุรกิจ หมายถึงแหล่งติดต่อซื้อขายสินค้าและบริการอื่น ๆ เช่น ตลาดหรือศูนย์การค้าซึ่งผู้เรียนสามารถจะหาคำตอบปัญหาที่ไม่สามารถตอบได้ในห้องเรียนเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า การเงินการให้และการทอนเงินในการซื้อขาย การชั่งตวงวัดที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน

9. สถานศึกษา การเยี่ยมชมสถานศึกษาเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในอนาคต เป็นการสร้างความสนใจในอาชีพ สร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาบุคลากรของชาติตั้งแต่เยาว์วัย และเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสถานศึกษาระดับสูงในชุมชนของตน

10. ทักษะสถาน การที่นักเรียนได้มีโอกาสได้ชมทัศนสถานเพื่อให้เห็นว่าการเจตนากระทำผิดในสิ่งที่นักเรียนไม่พึงกระทำจะได้รับโทษตามความผิดที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ถ้าผู้กระทำผิดสำนึกในความผิดหมั่นทำความดีในระหว่างต้องโทษก็จะนับได้ว่าเป็นคนดีควรแก่การคบหาสมาคมได้หลังจากพ้นโทษ และผู้เรียนจะได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ กิจกรรมของผู้ต้องโทษ

11. สถานมหรสพ สถานที่จัดแสดงการละเล่นละคร หรือจัดฉายภาพยนตร์เป็นแหล่งที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเกี่ยวข้องกับเรื่องนาฏศิลป์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรได้อย่างดี เช่น การไปดูละครในโรงละครแห่งชาติ หรือการชมภาพยนตร์ที่ครูและผู้ปกครองได้พิจารณาแล้วว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในหลักสูตร

สื่อสถานที่ชุมชนชนบท ได้แก่ สื่อที่มีอาณาเขตและ อาคารสิ่งก่อสร้างอาจทำขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานเพื่อการค้า และเพื่อเป็นสื่อโดยตรง เช่น ที่ตั้งชุมชนหมู่บ้าน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ไร่นา สวน ประตูน้ำเขื่อน ฝาย ภูเขา แม่น้ำ ชายทะเล ป่าสงวน เป็นต้น

1. ที่ตั้งชุมชนและหมู่บ้าน เป็นสถานที่ที่สามารถใช้เป็นสื่อในทางการเรียนการสอนเรื่องราวของชุมชนชนบทเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ แผนที่ของชุมชนและชุมชนใกล้เคียง เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของประชากรในชุมชน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเข้าใจ สามารถมองเห็นปัญหาที่จะช่วยแก้ไขเพื่อให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนที่ตนอาศัยกับชุมชนใกล้เคียง

2. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ในชุมชนทุกชุมชนจะต้องมีประวัติความเป็นมา และสถานที่ทางประวัติศาสตร์ของชุมชน ถ้าผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าต่อเนื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโบราณสถานในชุมชน เช่นบ้านหลังแรกในชุมชน หลักเมือง สถานที่หรืออาคารของหน่วยงานที่ให้บริการชุมชนเก่าควรจะต้องเก็บรักษาไว้เพื่อจะให้นักเรียนได้เกิดความภาคภูมิใจในชุมชนและเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนพัฒนาชุมชนของตน

3. ศาสนสถาน หมายถึง สถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนา เช่น วัด มัสยิด โบสถ์ซึ่งครูและนักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ของสถานที่เหล่านี้ในฐานะสื่อการสอนชุมชน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทความเชื่อถือของชุมชนอันจะก่อให้เกิดการกระทำดีและเข้าอกเข้าใจในเรื่องศาสนาต่าง ๆ อันเป็นเป้าหมายหนึ่งของการเรียนการสอนในหลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน

4. ไร่ นา สวน สถานที่เพาะปลูกทางการเกษตรของชุมชนในชนบท เช่น ไร่ นา สวน เป็นแหล่งสื่อที่ผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการเพาะปลูก ชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม การเกษตร ผู้เรียนจะได้ทราบถึงสภาพทรัพยากรและการเพาะปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

5. ประตุน้ำ เขื่อน ฝาย ซึ่งนักเรียนสามารถศึกษาเกี่ยวกับการชลประทานจัดสรรน้ำเพื่อการคมนาคม การบริโภค และการเกษตร นักเรียนจะเข้าใจปัญหาการเพาะปลูก วิธีการแก้ปัญหาการเพาะปลูกในปัจจุบัน และประโยชน์ของการชลประทานเพื่อการเกษตร การปลูกฝังทัศนคติที่ดีในการแก้ปัญหของชุมชนบทย่างมีระบบแก่ผู้เรียน

6. ภูเขา แม่น้ำ ชายทะเล เป็นทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนบทย่างที่ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพืช สัตว์ แร่ธาตุ ศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์เกี่ยวกับภูมิอากาศการอยู่อาศัยของประชากรในบริเวณภูเขา แม่น้ำ ชายทะเลเพื่อให้มีความเข้าใจถึงแวดล้อมของชุมชนชนบทที่ตนอาศัยอยู่ดียิ่งขึ้น

7. ป่าสงวนและวนอุทยาน เป็นสถานที่ที่ครูและนักเรียนสามารถศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับพืชและสัตว์เพื่อให้เห็นความสวยงามของธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงกับทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนชนบทป่าสงวนและวนอุทยานยังเป็นสื่อที่สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนช่วยกันดูแลรักษาสิ่งเหล่านี้ด้วยความภาคภูมิใจและหวงแหนในทรัพยากรของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการจัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2544, 8)

1. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้วิชาการ และสร้างเสริม ประสบการณ์ที่กว้างขวางหลากหลาย
2. เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. จัดระบบและพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ และแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง

ต่อเนื่อง

แนวทางการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

1. กำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนที่คาดหวังให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใดบ้างจากบทเรียนนั้น เพื่อจะได้สร้างสื่อหรือเลือก แหล่งเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ศึกษาผู้เรียน โดยพิจารณาถึงวัย ระดับชั้น ความรู้ ประสบการณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้

3. ศึกษาธรรมชาติของเนื้อหา สาระ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แต่ละเรื่อง อาจมีลักษณะเฉพาะบางเรื่องด้วยการปฏิบัติจริง หรือเรียนรู้จริง คู่มือสาธิตจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นและบางเรื่องต้องอาศัยจากการสืบค้นข้อมูล การฟัง การดู และการอ่าน

4. พิจารณาประโยชน์และความคุ้มค่าของแหล่งเรียนรู้ว่าสามารถสร้างความสนใจ สื่อความหมายและประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน การจัดประสบการณ์ เรียนรู้แก่ ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง

5. หาประสิทธิภาพของสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยการปรับปรุงสื่อที่จัดไว้ เพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพของสื่อว่าเหมาะสม ในการนำไปใช้

วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้

วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ การนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในบริเวณโรงเรียน และนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์จริง และสอดคล้อง กับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักดังนี้

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องเริ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน นอกบริเวณโรงเรียน เช่น ไร่ นา แปลงเกษตรสาธิต ไร่นาสวนผสม โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น

2. การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกปฏิบัติ ทดลอง ศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น การปฏิบัติการเกี่ยวข้าว การทำนา การทำไร่ งานเชื่อมโลหะ งานปูน งานไม้และการฝึกงานในสถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น

ข้อดีในการนำแหล่งเรียนรู้ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง
2. ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน
3. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อชุมชน และกระบวนการเรียนรู้
4. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ผู้เรียนเกิดความรักท้องถิ่นและเกิดความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น

การศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนซึ่งแหล่งเรียนรู้มีทั้งในและนอกโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรง ส่วนแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุด ตลอดจนสถานที่ที่ให้คุณค่าทางวัฒนธรรม

สถาปนาโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนสันกำแพงเดิมเป็นโรงเรียนมัธยมสายสามัญ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2494 โดยใช้ห้องเรียนชั่วคราวที่วัดสันกำแพง (วัดสันเหนือ) ต่อมา เมื่ออาคารเรียนถาวร ที่ก่อสร้างในพื้นที่ที่ติดกับโรงเรียนบ้านสันกำแพงปัจจุบัน ในพื้นที่ 9 ไร่ 84 ตารางวา ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลสันกำแพง ผู้บริหารโรงเรียนคนแรกคือนายสุเมธ ชินวัตร รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีครูจากโรงเรียนประถมศึกษามาช่วยสอนอีก 3 คน ต่อมากระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้เปิดเป็นทางการให้ชื่อว่า “โรงเรียนสันกำแพง” และได้แต่งตั้ง นายเจื้อ วังศ์ภูธร ครูโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2494

พ.ศ. 2514 โรงเรียนได้รับงบประมาณจัดซื้อที่ดินพร้อมสร้างอาคารเรียนใหม่ ในพื้นที่ติดกับสถานีอนามัยสันกำแพง ตั้งอยู่เลขที่ 172 หมู่ 7 ถนนคชสาร ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่ 57 ไร่ 3 งาน 68 ตารางวา

พ.ศ. 2515 ในสมัยของนายถนอม สังขพิทักษ์ เป็นอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนได้ย้ายมาอยู่ที่พื้นที่ใหม่ที่จัดซื้อไว้ และทำพิธีเปิดอาคารเรียนเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2515 ปัจจุบันโรงเรียนสันกำแพง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 34 ได้ผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2548 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 และปัจจุบันโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class Standard School) รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2553

สัญลักษณ์ของโรงเรียน

สีประจำโรงเรียน เหลือง หมายถึง แสงสว่างแห่งปัญญา ความรัก ความเมตตา

แดง หมายถึง ความสามัคคี ซื่อสัตย์ ความอดทน เสียสละ

อักษรย่อของโรงเรียน ส.ก.

ปรัชญาโรงเรียน คุณธรรม นำความรู้ คู่สากล

พุทธพจน์ของโรงเรียน สมกุศลัน ตโป สุขो
สามัคคีในหมู่คณะ ย่อมนำประโยชน์สุขมาให้

คติพจน์ประจำโรงเรียน สามัคคี ซื่อสัตย์ กตัญญู รู้หน้าที่

ปณิธาน อนาคตของนักเรียน คือ ภารกิจของเรา

(YOUR FUTURE IS OUR MISSION)

อัตลักษณ์

บุคลิกดี มีสัมมาคารวะ

เอกลักษณ์

สภาพแวดล้อมน่าเรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม นำวิชาการ

ผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบัน คือ นายทีปชัย วงษ์วรศรีโรจน์

วิสัยทัศน์โรงเรียน (Vision)

“โรงเรียนสันกำแพง เป็นแหล่งเรียนรู้สากล สร้างพลโลกมีคุณภาพ”

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและจิตสาธารณะ
2. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีศักยภาพเป็นพลโลก
3. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนิษย์ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีและมีความสุขในการเรียน
5. พัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้และบริหารจัดการ
7. ส่งเสริม สืบสานความเป็นไทย ความเป็นท้องถิ่น ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการดำรงชีวิต

8. ส่งเสริมชุมชนและภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา ร่วมวางแผนและสนับสนุนการจัดการศึกษา
9. ส่งเสริมการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ

เป้าประสงค์ (Corporate Objectives)

ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและจิตสาธารณะ เป็นพลโลกมีคุณภาพ มีสุขภาวะที่ดี มีสุนทรียภาพ ภาควุฒิจำนในความเป็นไทย รักท้องถิ่น มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตระหนักในคุณค่าและร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ระดับองค์กร (Strategy)

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นพลโลกมีคุณภาพ
2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพระดับสากล
3. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

เต็มศักยภาพ

4. พัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ
5. ระดมสรรพกำลังและเสริมสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา

กลยุทธ์ระดับแผนงาน (Program)

1. พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและการมี จิตสาธารณะ
2. พัฒนาสุนิษย์ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีและสุนทรียภาพของผู้เรียน

3. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เทียบเคียงมาตรฐานสากล
4. ปลุกฝังค่านิยมและจิตสำนึกรักความเป็นไทย รักถิ่นล้านนา มีวิถีชีวิตตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
6. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ สาธารณูปโภค ภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม
7. เพิ่มสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้

และการจัดการ

8. พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
9. สร้างและประสานภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาโรงเรียน

จุดเน้นของโรงเรียนต้นกำแพง

1. ยกระดับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
2. ยกระดับจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล
3. พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์
4. ส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนตามศักยภาพ
5. จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
6. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
7. พัฒนาสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเพียงพอ
8. พัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนและอัตลักษณ์ของนักเรียน “รักถิ่น

ล้านนา”

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. พัฒนาคุณภาพ จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะ
2. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพตามมาตรฐานสากล
3. พัฒนาการจัดการเรียนสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล
4. พัฒนาสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีและสุนทรียภาพของผู้เรียน
5. พัฒนาอาคารสถานที่ สาธารณูปโภค ภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม
6. พัฒนาระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการ
7. ปลุกฝังค่านิยมและจิตสำนึก รักความเป็นไทย
8. ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
9. เสริมสร้างประสิทธิภาพภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา
10. พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ

โดยสรุปโรงเรียนสันกำแพงเป็นโรงเรียนมัธยมสายสามัญ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ให้บริการในเขตพื้นที่อำเภอสันกำแพงและใกล้เคียง ปัจจุบันมีนายทิพย์ วังวรศรีโรจน์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพง โรงเรียนสันกำแพงมีการกำหนดกลยุทธ์ทางการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้เพื่อรักษามาตรฐานสากลในการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเพื่อดำเนินงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ผู้วิจัยได้ศึกษาดังต่อไปนี้

วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547) วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542” โดยแบ่งการ วิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัยโดยศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบ กระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและ 5) การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศิริพร กองแก้ว (2548) ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรี ได้ใช้กระบวนการบริหารงานวงจรเดมมิง ครบทุกโรงเรียน สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรเดมมิง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอนทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ศิริพร จิตอารีย์ (2549) ศึกษาเรื่อง การจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนที่เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติคือการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน

การจัดแหล่งเรียนรู้ และที่เห็นว่าไม่แน่ใจคือ มีข้อมูลสารสนเทศในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างเพียงพอ สำหรับปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดแหล่งเรียนรู้ นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่คับแคบและไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

ภัทรภรณ์ มานิตย์ (2550) วิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ไม่มีการสำรวจความต้องการของชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ ไม่จัดแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอต่อความต้องการและไม่ให้ความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้กับชุมชน ด้านการนิเทศติดตาม มีการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้เปิดโอกาสให้ครูมีการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน แต่ไม่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ไม่วิเคราะห์ข้อมูลจากการนิเทศติดตามผล ไม่รายงานผลการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ ไม่แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

มงคล พลภูมิ (2552) วิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สถานศึกษาดูร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมกันอย่างหลากหลาย จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นประจำทุกปีการศึกษา

คำ วงศ์เทพ (2554) วิจัยเพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ลาน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวางแผนจัดการแหล่งเรียนรู้มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านการติดตามและตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้มีการปฏิบัติในภาพรวมปานกลางและด้านการปรับปรุงและแก้ไขพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติในภาพรวมปานกลาง ในด้านผลบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนที่ดำเนินการได้เป็นผลดีทั้ง 3 โรงเรียน ด้านของการวางแผนแหล่งการใช้เรียนรู้ โรงเรียนมีแนวนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการของโรงเรียนทุกปีการศึกษามีการจัดสรรงบประมาณและผ่านความเห็นชอบและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษาทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนดให้ครูและนักเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีการบันทึกผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาได้สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น วิทยากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ สำหรับด้านการติดตามและตรวจสอบโรงเรียนได้จัดทำ

แผนการนิเทศ แต่การดำเนินการในการนิเทศติดตามนั้น โรงเรียนยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและด้านการปรับปรุงและแก้ไขพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนได้ประชุมครู วิเคราะห์ผลการใช้แหล่งเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในปีการศึกษาต่อไป โดยจัดทำเป็นแผนงาน โครงการประจำปีทุกปีการศึกษา

พรณี เลียงบุญ (2554) วิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านวิชาการ คือ ห้องสมุด และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ด้านส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ คือ สวนป่านานาพันธุ์ สวนเกษตรพอเพียง และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่ต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าการดำเนินการตามแผนดำเนินการพัฒนา เกิดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น 4 ฐาน คือ ฐานห้องสมุด ฐานห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ฐานสวนป่านานาพันธุ์ และฐานสวนเกษตรพอเพียง และมีบรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้นเป็นที่ชื่นชมของผู้มาเยี่ยมชมครู นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กัญญา ประเสริฐไทย (2555) วิจัยเรื่อง การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายพัฒนาการศึกษาเวียงเชียงแสน พบว่า การจัดระบบบริหารการใช้พัสดุและสินทรัพย์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใน ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดทำแผน มีไม่เพียงพอ ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน

อัมพร อินมล (2556) วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ควรวิเคราะห์ความต้องการ และความจำเป็นในการจัดอุทยานการศึกษา จัดประชุมระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน ในการวางแผนผังอาคารสถานที่ต่าง ๆ ของสถานศึกษาและกำหนดรูปแบบของอุทยานการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา จัดทำเป็นแผนพัฒนาอุทยานการศึกษาที่เป็นรูปธรรม

อัญชลี พันธุ์คา (2556) วิจัยเรื่องสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ ควรมีการวางแผนที่ดีชัดเจน ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพียงพอ ควรมีการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วม

จรัสญ์ ตลอดภพ (2558) วิจัยเรื่อง แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอท่าตะโก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ และจัดทำรายงานการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการใช้แหล่งเรียนรู้

เด่นวิษ ฐคันทอม (2558) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่าสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ความต้องการมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ของชุมชนของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ส่วนรูปแบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม 6 ขั้นตอน 2) การดำเนินงานจัดกิจกรรมการพัฒนา แบบมีส่วนร่วม 16 กิจกรรม และการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการประเมินรูปแบบมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

พิชัย เรืองดี (2558) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ในด้านการสรุปผล ปรับปรุงแก้ไข การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ควรสำรวจสภาพปัจจุบันเพื่อหา จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคร่วมกัน เพื่อวางแผนหาแนวทางแก้ไข

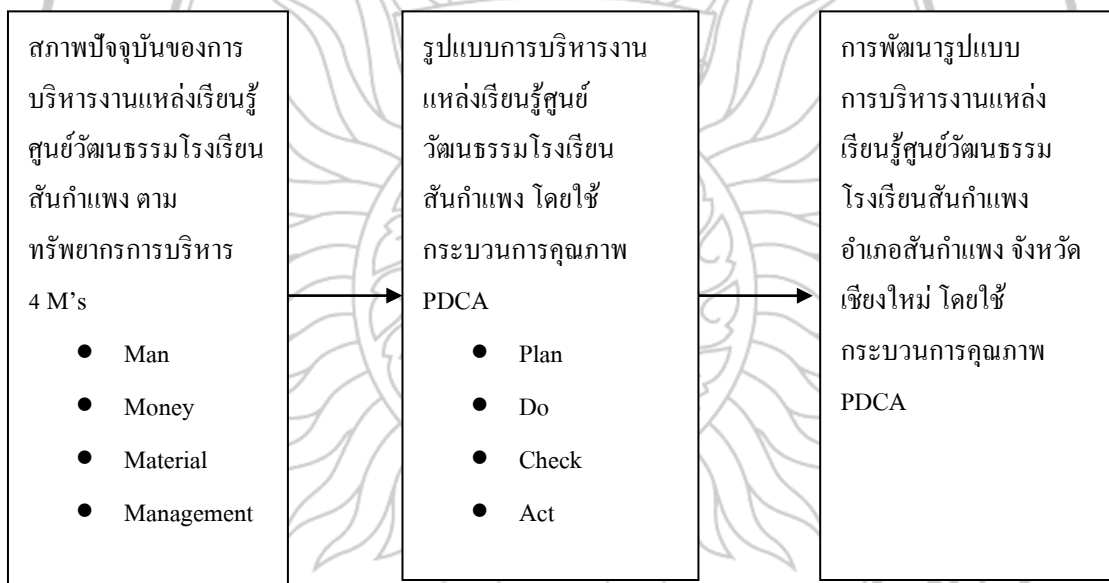
สายชล วัฒนเกษกรณ์ (2560) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและหาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีอันดับสูงสุด คือ ด้านทรัพยากร อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 แนวทางคือ 1) ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรจัดประชุมเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้านงบประมาณสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้พัสดุและสินทรัพย์ 3) ด้านทรัพยากร สถานศึกษาควรส่งเสริมให้จัดกิจกรรมบูรณาการการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น 4) ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าในการดำเนินงานวิจัยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบสภาพปัจจุบันของงานที่จะทำการวิจัย เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาจุดที่บกพร่องของงาน

เพื่อพัฒนางาน หรือหาแนวทางแก้ปัญหา รวมไปถึงสร้างรูปแบบใหม่ แล้วแต่ความจำเป็นหรือตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยผ่านการใช้เครื่องมือทางการวิจัยที่เหมาะสมซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย แล้วนำมาแปลผลสรุปผลตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เพื่อรายงานและสรุปผลการทำวิจัยโดยมีการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความน่าเชื่อถือและถูกต้องตามแนวทางการดำเนินงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบริบทของโรงเรียนในการจัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ครั้งนี้ ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA และ 3) เพื่อหาคุณภาพของแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA การพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Development Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน คณะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 6 คน คณะครูโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 134 คน นักเรียนโรงเรียนสันกำแพงจำนวน 2,100 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ (เพิ่มจากภายนอกโรงเรียน) อีก จำนวน 2 คน รวมประชากรทั้งหมด 2,257 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดโดยเทียบค่าตามตารางของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 330 คน โดยจำแนกเป็น คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 6 คน คณะครูโรงเรียนสันกำแพง 134 คน นักเรียนโรงเรียนสันกำแพงจำนวน 171 คน แยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 99 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แบบเจาะจง (Purposive sampling) จากนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 72 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง) และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ จำนวน 4 คน (เป็นการคัดเลือกจากภายนอกโรงเรียนเพิ่มอีก 2 คน) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะเป็นผู้ให้ข้อมูลแยกตามประเภทของเครื่องมือได้ 3 กลุ่ม คือ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ได้แก่

2.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน

2.1.2 คณะผู้บริหาร โรงเรียนสันกำแพง จำนวน 6 คน

2.1.3 คณะครู โรงเรียนสันกำแพง จำนวน 134 คน

2.1.4 นักเรียน โรงเรียนสันกำแพงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 171 คน โดยแยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 99 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 72 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลตามแบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ได้แก่ คณะครู โรงเรียนสันกำแพงที่รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 12 คน

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA จำนวน 4 คน (เป็นการคัดเลือกจากภายนอกโรงเรียนเพิ่มอีก 2 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยแยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA คือ แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วยข้อคำถามแบบมีโครงสร้าง ซึ่งขอบเขตของแนวข้อคำถามได้จากการวิเคราะห์และสรุปผลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ ตัวแปรและประเด็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง

1.2 สร้างคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะผู้บริหารโรงเรียนสันกำแพง คณะครูโรงเรียนสันกำแพง นักเรียนโรงเรียนสันกำแพง

1.3 นำร่างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเพื่อแก้ไขและรับข้อเสนอแนะ

1.4 นำคำถามที่ออกแบบไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validation) ของแบบสอบถาม โดยนำข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง

ของคำถามแต่ละข้อต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของคำถามที่ได้มีค่าตั้งแต่ 0.8 - 1.00 ผู้วิจัยจึงนำคำถามไปใช้ในการวิจัยได้ตามลำดับต่อไป

1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความตรงของเนื้อหาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น ด้วยการทดสอบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficiency) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในการวิจัย และผลการทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าเท่ากับ 0.88 รวมทั้งได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลและข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดหมวดหมู่เพื่อนำไปวิเคราะห์เพื่อสร้างประเด็นสู่การประชุมกลุ่มย่อยและหาข้อสรุปในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงที่เหมาะสมต่อไป

2. แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ ตัวแปร และประเด็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง และกระบวนการคุณภาพ PDCA

2.2 วิเคราะห์และสรุปผลการบริหารงานจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง แล้วกำหนดประเด็นในการอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

2.3 นำสรุปประเด็นหรือคำถามในการอภิปรายกลุ่มย่อยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเพื่อแก้ไขและรับข้อเสนอแนะ

2.4 นำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจความตรงของเนื้อหาตามเกณฑ์ไปใช้กับผู้ให้ข้อมูลในการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงต่อไป

3. แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อประเมินมาตรฐาน 4 ด้าน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ ตัวแปรและประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง

3.2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

3.3 นำร่างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเพื่อแก้ไขและรับข้อเสนอแนะ

3.4 นำรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ไปประเมินคุณภาพมาตรฐานของรูปแบบทั้ง 4 ด้านคือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน (จากภายในโรงเรียน 2 คน และภายนอกโรงเรียน 2 คน) เป็นผู้ประเมิน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินนำมาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการโดยลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ที่สร้างและตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 15 คน คณะผู้บริหารโรงเรียนสันกำแพงจำนวน 6 คน คณะครูโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 134 คน และนักเรียนโรงเรียนสันกำแพงจำนวน 171 คน แยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 99 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 72 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง)

2. การเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

ดำเนินการโดยลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดทำการประชุมกลุ่ม (Focus Group) โดยใช้แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ที่สร้างและตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา แล้ว และในระหว่างจัดทำการประชุมกลุ่มมีการบันทึกการประชุมและบันทึกเทป กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ได้แก่ คณะครู โรงเรียนสันกำแพงที่รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง จำนวน 12 คน

3. การตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ดำเนินการโดยนำแบบประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA นำไปตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน (เป็นการคัดเลือกจากภายนอกโรงเรียนเพิ่มอีก 2 คน) ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์โดยตรงในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมอำเภอสันกำแพง จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 1 คน และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดระเบียบเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ หาค่าเฉลี่ย แปลผล เสนอในรูปแบบการพรรณนา ประกอบตาราง
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาดังนี้

2.1 หลังการสนทนากลุ่มผู้วิจัยจัดบันทึกข้อมูลไว้เป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเทปการบันทึกเสียงมาถอดเทปผู้วิจัยได้อ่านผลการประชุมกลุ่มหลาย ๆ ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

2.2 จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้มาข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน มาไว้กลุ่มเดียวกัน

2.3 ผู้วิจัยจัดประเด็นย่อย มารวบรวมเป็นเรื่องหรือกลุ่มเรื่องเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า การสรุปประเด็นหลัก (Theme) เขียนอธิบายประเด็นให้เป็นความเรียงให้มีความต่อเนื่องและกลมกลืนที่ได้จากการประชุมกลุ่ม

2.4 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน

2.5 สรุปข้อการประชุมกลุ่มในรูปแบบพรรณนา อธิบาย เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อประเมินมาตรฐาน 4 ด้าน ของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบนำมาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย แปลผล สรุป และการนำเสนอผลการวิจัย ใช้วิธีการการบรรยายและอภิปราย ประกอบตาราง เพื่อแก้ไขปรับปรุงรูปแบบก่อนนำไปใช้จริง โดยในการวิเคราะห์จะใช้ค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	4.51 - 5.00	หมายความว่า	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	3.51 - 4.50	หมายความว่า	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	2.51 - 3.50	หมายความว่า	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.51 - 2.50	หมายความว่า	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.01 - 1.50	หมายความว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA และ 3) เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

สภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตามทรัพยากรการบริหารจำนวน 4 ด้านคือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ โดยผู้ให้ข้อมูลในการการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ผู้บริหารโรงเรียนสันกำแพงจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2 คณะครูโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 41 และนักเรียนโรงเรียนสันกำแพงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 171 คน โดยแยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านปรากฏตามตารางที่ 4.1- 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้
บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ด้านบุคลากร

ข้อที่	ด้านบุคลากร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1	มีการวางแผนในการจัดบุคลากรและคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.16	0.44	มาก
2	มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.64	0.52	มากที่สุด
3	ระบอบข้อบ่งชี้หน้าที่การดำเนินงานของบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.01	0.35	มาก
4	บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบ่งชี้ที่ได้รับมอบหมาย	4.06	0.42	มาก
5	บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานมีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.34	0.53	มาก
6	บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.04	0.54	มาก
7	มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.22	0.51	ปานกลาง
8	มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.73	0.57	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านบุคลากร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
9	ประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้โดยแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.52	0.55	มาก
10	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.81	0.57	มาก
เฉลี่ยรวม		3.95	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน และผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านบุคลากร มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 2 มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64) รองลงมา คือ ข้อ 5 บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานมีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34) และ ข้อ 1 มีการวางแผนในการจัดบุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) และข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 7 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) รองลงมาคือ ข้อ 9 ประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้โดยแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52) และ ข้อ 8 มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73)

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้
บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ ด้านงบประมาณ

ข้อที่	ด้านงบประมาณ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1	มีการจัดทำแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณการจัดการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.97	0.68	มาก
2	มีการวางแผนการใช้งบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.39	0.66	มาก
3	มีการใช้งบประมาณในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนตามงบประมาณในแผนและมีประสิทธิภาพ	3.97	0.51	มาก
4	มีการใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ให้มีความพร้อมต่อการให้บริการของนักเรียน และชุมชน	4.02	0.55	มาก
5	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบด้านการใช้งบประมาณแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.25	0.64	มาก
6	บุคลากร และคณะดำเนินงานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณของบุคลากร และคณะดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.02	0.54	มาก
7	มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.47	0.68	ปานกลาง
8	งบประมาณมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและบริหารจัดการเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.90	0.73	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านงบประมาณ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
9	มีการจัดทำรายงานผลด้านงบประมาณของงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.04	0.75	มาก
10	มีการตรวจสอบด้านงบประมาณอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง	4.16	0.60	มาก
เฉลี่ยรวม		4.02	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านงบประมาณ มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านงบประมาณ ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 2 มีการวางแผนการใช้งบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39) รองลงมาคือ ข้อ 5 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบด้านการใช้งบประมาณแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) และข้อ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) และข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 7 มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47) รองลงมาคือ ข้อ 8 งบประมาณมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและบริหารจัดการเพิ่มเติมตามความจำเป็น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90) และ ข้อ 1 มีการจัดทำแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณการจัดการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับข้อ 3 มีการใช้งบประมาณในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนตามงบประมาณในแผนและมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้
บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์

ข้อที่	ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1	มีการจัดทำแผนงานโครงการด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.35	0.66	มาก
2	มีการจัดทำแผนการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน เพื่อการใช้บริการ	4.43	0.68	มาก
3	มีการจัดทำระบบข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.81	0.61	มาก
4	มีการดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ตามแผนงานโครงการ ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และการใช้บริการ	4.06	0.62	มาก
5	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนจากบุคคลภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน	4.43	0.64	มาก
6	มีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนให้มีบรรยากาศเหมาะแก่การเรียนรู้และการใช้ประโยชน์	4.24	0.55	มาก
7	มีการประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียน ได้เห็นความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรม ของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.60	0.75	มาก
8	มีการดูแล และบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	4.00	0.74	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
9	มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริการ	4.05	0.71	มาก
10	มีการประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง	4.19	0.64	มาก
เฉลี่ยรวม		4.12	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน และผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง อำเภอต้นกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 5 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนจากบุคคลภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) รองลงมา คือ ข้อ 1 มีการจัดทำแผนงานโครงการด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35) และข้อ 6 มีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนให้มีบรรยากาศเหมาะแก่การเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24) และข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 7 มีการประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียน ได้เห็นความสำคัญและความเป็นมา ด้านวัฒนธรรม ของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60) รองลงมาคือ ข้อ 3 มีการจัดทำระบบข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับกับข้อ 10 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) และข้อ 8 มีการดูแลและบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้
บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการ

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1	มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง	4.38	0.66	มาก
2	มีการวางแผนด้านการจัดสรรบุคลากรสำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง	4.31	0.69	มาก
3	มีการวางแผนด้านการจัดสรรงบประมาณสำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง	3.96	0.64	มาก
4	มีการวางแผนด้านการจัดสรรวัสดุ สื่อ ครุภัณฑ์ สำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง	4.11	0.68	มาก
5	มีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนของนักเรียน ครู และชุมชน	4.30	0.72	มาก
6	มีการจัดทำรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง	3.18	0.61	ปานกลาง
7	มีการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.60	0.75	มาก
8	มีการประชุมและระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.91	0.77	มาก
9	มีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	3.98	0.74	มาก
10	มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพแก่ชุมชนและหน่วยงานภายนอก	4.08	0.74	มาก
เฉลี่ยรวม		3.98	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน และผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการ มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านการบริหารงานค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ มากสุด ได้แก่ ข้อ 1 มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38) รองลงมา คือข้อ 2 มีการวางแผนด้านการจัดสรร บุคลากรสำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31) และข้อ 5 มีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนของนักเรียน ครู และชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) ข้อที่มีสภาพการบริหารงาน ด้านการบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ย การปฏิบัติในระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 6 มีการจัดทำรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18) รองลงมาคือ ข้อ 7 มีการจัดทำแผนพัฒนา แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60) และข้อ 8 มีการประชุมและระดมความ คิดเห็นเพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน
สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตามรายด้านของการบริหารงาน

ด้านที่	ด้านการบริหารงาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1	ด้านบริหารบุคลากร	3.95	0.50	มาก
2	ด้านงบประมาณ	4.02	0.63	มาก
3	ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์	4.12	0.66	มาก
4	ด้านการบริหารจัดการ	3.98	0.70	มาก
เฉลี่ยรวม		4.00	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีการปฏิบัติด้านการบริหารงานเฉลี่ยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) และเมื่อสรุปโดย เปรียบเทียบตามรายด้านของการบริหารงานพบว่า ด้านการบริหารงานที่มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12) รองลงมาคือด้านงบประมาณ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02) ด้านการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98) และด้านบริหารบุคลากร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA โดยการใช้แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ประเด็นในการประชุมกลุ่มกำหนดขอบเขตจากผลสรุปของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ซึ่งแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยการประเด็นการสนทนากลุ่มย่อยตามทรัพยากรการบริหาร จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ โดยแต่ละด้านดำเนินการสนทนากลุ่มตามกระบวนการคุณภาพ PDCA โดยผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ คณะครูโรงเรียนสันกำแพงที่รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4 โดยแบ่งคณะ

ครูออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มสนทนาคะได้หัวข้อการประชุมกลุ่มย่อย 1 หัวข้อตามทรัพยากรการบริหาร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การบริหารทรัพยากร ด้านบุคลากร

แนวทางในการบริหารแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านบุคลากร ตามแนวความคิดของเดมมิง (Deming) กระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือการวางแผน (Plan) การปฏิบัติงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไข ปรับปรุง (Action) จากการประชุมกลุ่มของคณะครูโรงเรียนสันกำแพงที่รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง กลุ่มที่ 1 ด้านบุคลากร มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (P)

“กำหนดบุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน โดยแบ่งงานตามขอบข่ายงานให้ชัดเจนเพื่อการดำเนินงาน และมีการวางแผนเพื่อส่งครูเข้ารับการพัฒนาตนเองด้านงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม”

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (D)

“บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามขอบข่ายที่ได้รับมอบหมาย โดยดำเนินการตามแผนงาน โครงการกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ ให้ข้อมูลและความรู้แก่ผู้ที่ศึกษาแหล่งเรียนรู้ และเข้ารับการพัฒนาตนเองด้านงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมเพื่อนำความรู้มาปฏิบัติงาน และมีการรายงานผลทุกครั้ง”

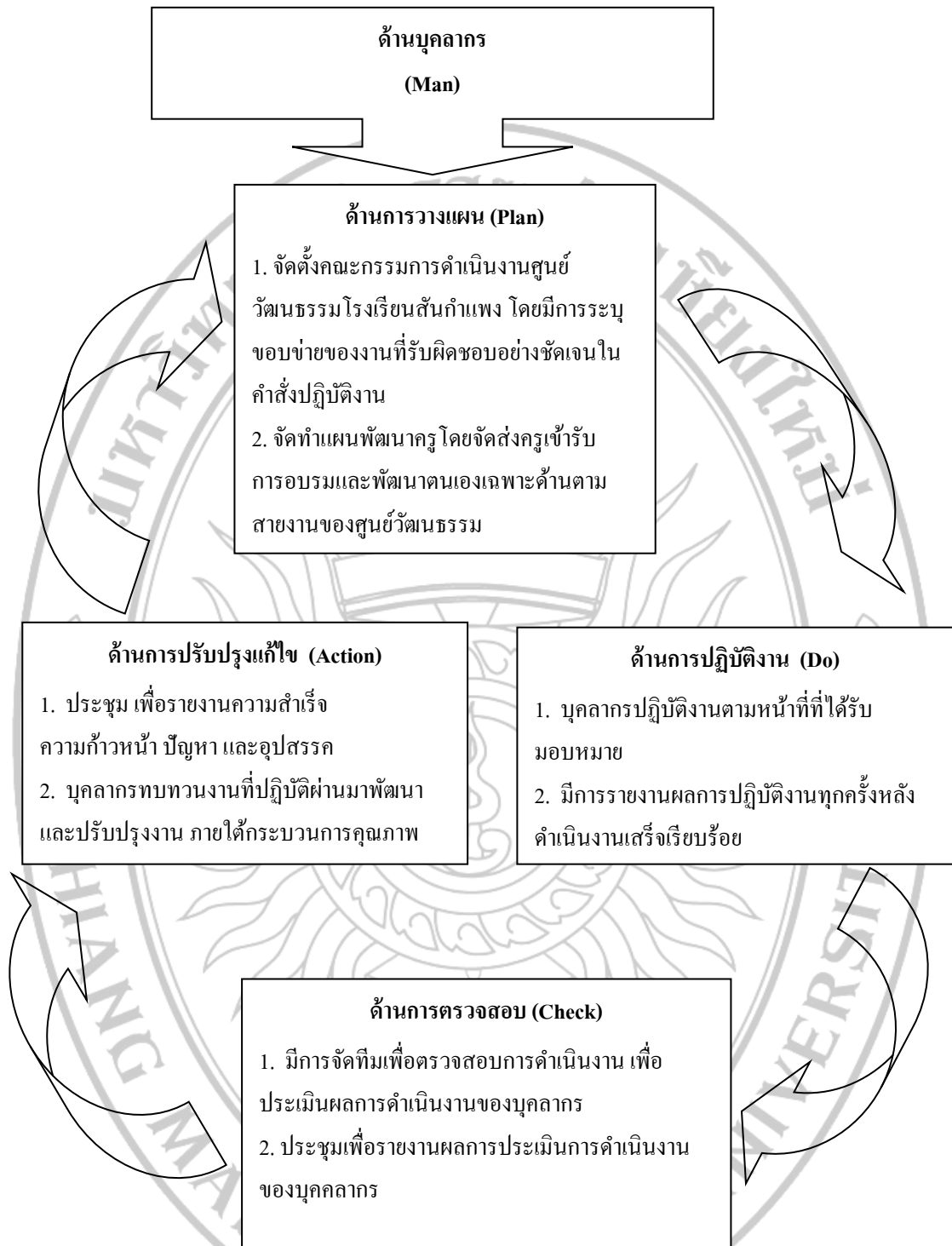
ขั้นตอนการตรวจสอบ (C)

“จัดทีมติดตามการดำเนินงานของบุคลากร โดยมีทีมตรวจสอบและประเมินงาน และจัดประชุมเพื่อเพื่อรายงานผลการประเมินการดำเนินงานของบุคลากร”

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (A)

“จัดประชุมเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา หรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละงานในขอบข่ายงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ทบทวนงานตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติได้ดีส่วนใดให้มีการส่งเสริมและเพิ่มเติมปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อพัฒนางานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงต่อไป”

การบริหารจัดการงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านบุคลากร โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA จากการวิเคราะห์ผลการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานการบริหารทรัพยากรด้านบุคลากร ของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จากการวิจัยครั้งนี้ได้ร่างรูปแบบการดำเนินของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากรไว้ดังนี้

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร

การบริหารทรัพยากร ด้านงบประมาณ

แนวทางในการบริหารแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้านงบประมาณ บุคลากร ตามแนวความคิดของเดมมิง (Deming) ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือการวางแผน (Plan) การปฏิบัติงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไขปรับปรุง (Action) จากการประชุมกลุ่มของคณะครู โรงเรียนสันกำแพงที่รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง กลุ่มที่ 2 ด้านงบประมาณ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (P)

“งานศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพงจัดทำโครงการและแผนงานด้านงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนใช้งบประมาณของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (D)

“ใช้งบประมาณตามแผนงานโครงการที่วางไว้ หากมีการเปลี่ยนแปลงรายการในการ ใช้เงิน มีจัดทำบันทึกข้อความทุกครั้ง รายงานการใช้งเงินตามแผนงาน โครงการให้เป็นไปตาม ระเบียบทุกครั้ง”

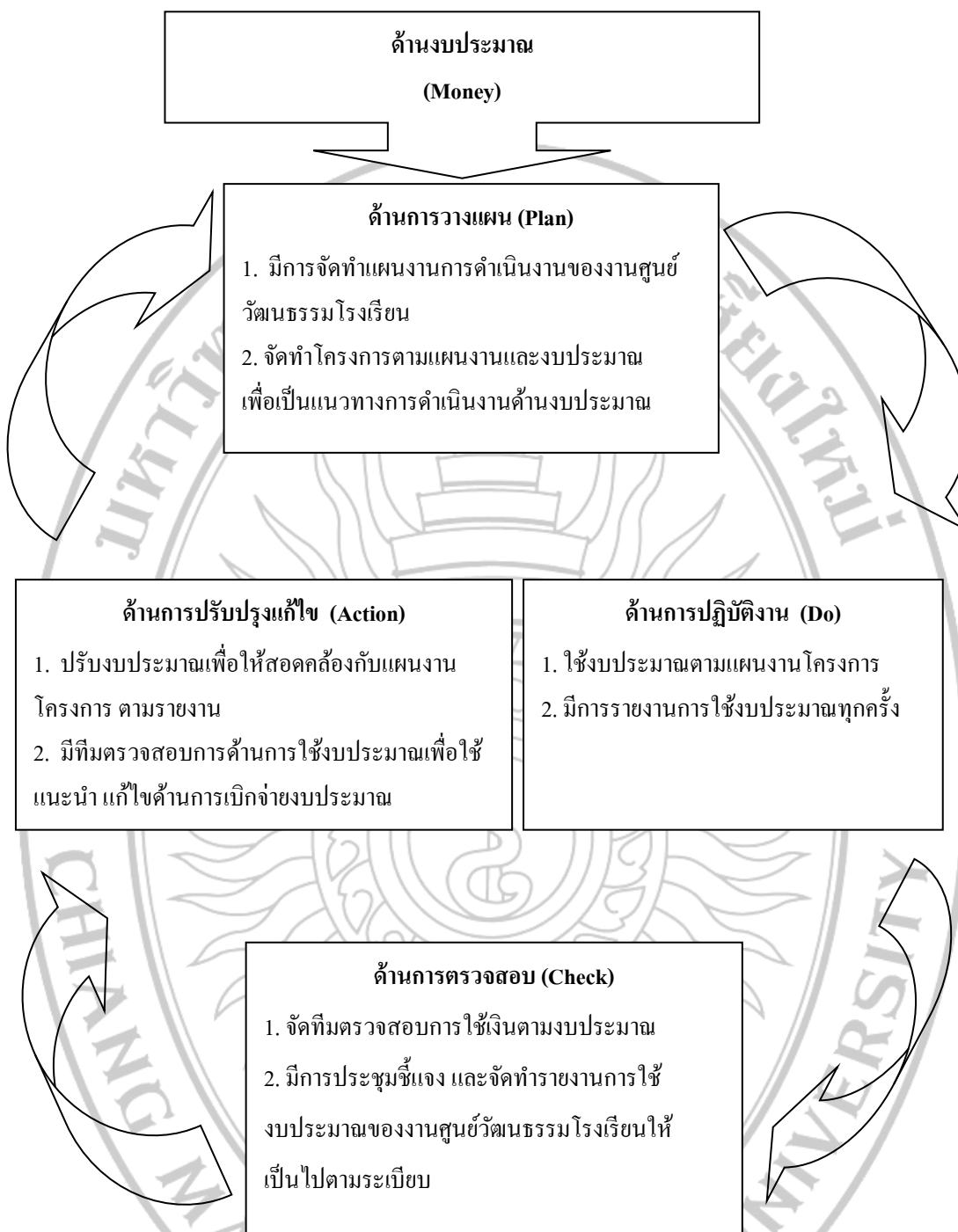
ขั้นตอนการตรวจสอบ (C)

“จัดทีมตรวจสอบการใช้งเงินตามงบประมาณที่ได้รับ และมีการประชุมชี้แจงให้ บุคลากรทราบในการดำเนินงาน จัดทำรายงานด้านงบประมาณของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน”

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (A)

“มีการปรับงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน โดยอาศัยข้อมูลจากการ ดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อให้การใช้งบประมาณเกิดการคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดย รับคำแนะนำจากทีมตรวจสอบการใช้งเงินตามงบประมาณและทางการเงินของทางโรงเรียน เพื่อการ วางแผนงานต่อไป”

การบริหารจัดการงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านงบประมาณ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA จากการวิเคราะห์ผลการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงาน การบริหารทรัพยากรด้านงบประมาณ ของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จากการวิจัยครั้งนี้ได้ร่างรูปแบบการดำเนินงานของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอ สันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณไว้ดังนี้

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณ

การบริหารทรัพยากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์

แนวทางในการบริหารแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ บุคลากร ตามแนวความคิดของเดมมิง (Deming) ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไข ปรับปรุง (Action) จากการประชุมกลุ่มของคณะครูโรงเรียนสันกำแพงที่รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง กลุ่มที่ 3 วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (P)

“ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม ทางงานมีการวางแผนสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ สอดคล้องกับแผนงานโครงการและงบประมาณของงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา จัดหา ปรับปรุงด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์”

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (D)

“พัฒนา จัดหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ตามแผน โดยในการจัดหาสื่อ นั้นได้รับจัดสรรจากงบประมาณ จากบุคคลภายนอกโรงเรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน จัดทำทะเบียนสื่อ และการปรับปรุงด้านอาคารศูนย์วัฒนธรรมให้มีสภาพและบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การศึกษา รายงานผลการปฏิบัติงานด้านการพัฒนา จัดหา ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ทุกครั้ง”

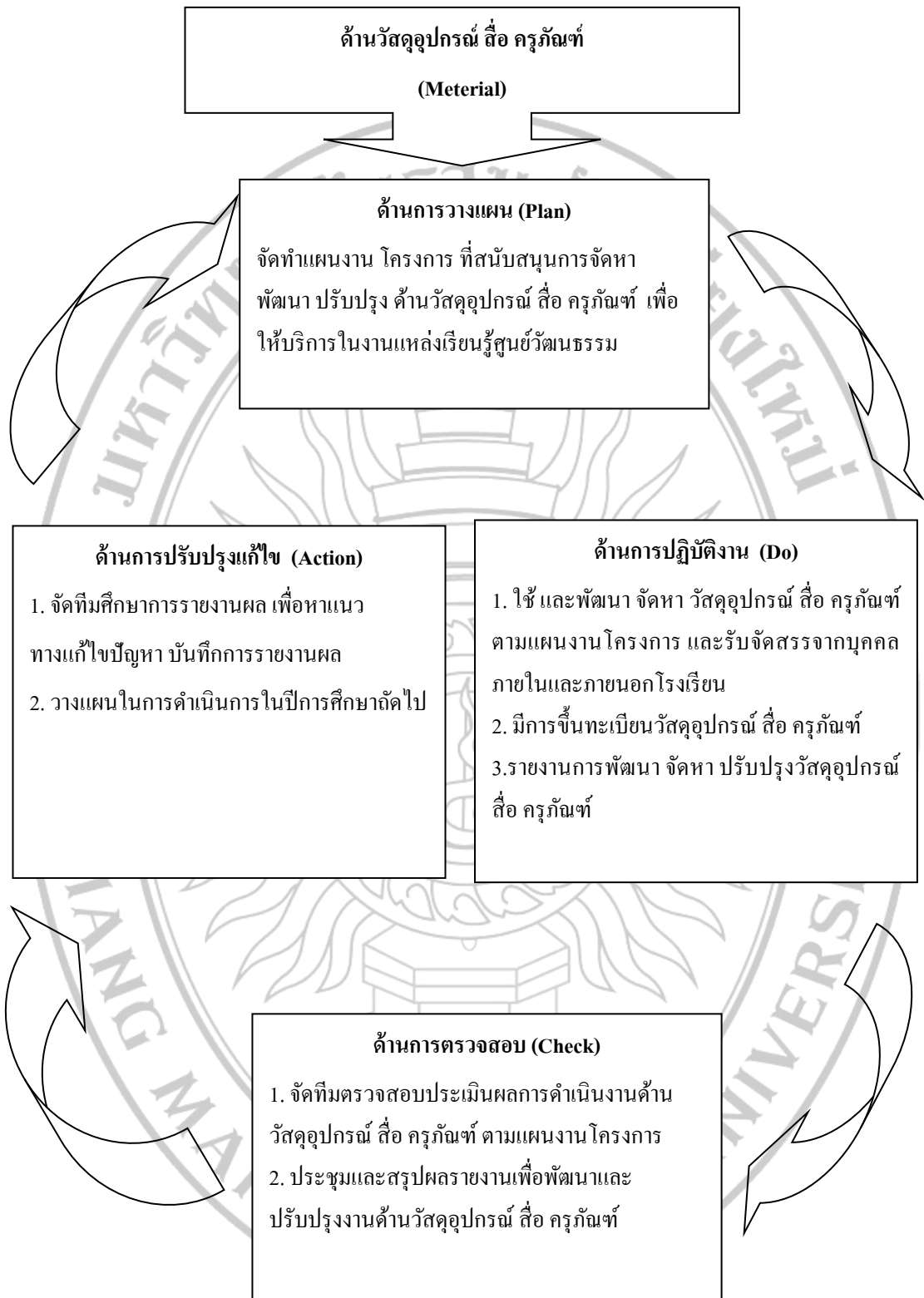
ขั้นตอนการตรวจสอบ (C)

“จัดทีมตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ เพื่อให้ถูกต้องตามแผน ตรวจสอบตามทะเบียนสื่อ เพื่อการจัดเก็บ รักษา และซ่อมแซม และสรุปผลรายงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข”

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (A)

“ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ จัดทีมเพื่อดูรายงานผลและนำผลมาวางแผนเพื่อดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป”

การบริหารจัดการงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA จากการวิเคราะห์ผลการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานการบริหารทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จากการวิจัยครั้งนี้ได้รูปแบบการดำเนินงานของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ไว้ดังนี้

ภาพที่ 4.3 รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์

การบริหารทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการ

แนวทางในการบริหารแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านการบริหารจัดการ ตามแนวความคิดของเดมมิง (Deming) ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไขปรับปรุง (Action) จากการประชุมกลุ่มของคณะครู โรงเรียนสันกำแพงที่รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง กลุ่มที่ 4 ด้านการบริหารจัดการมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (P)

“คณะกรรมการงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงมีการประชุม วางแผน หาแนวทางการบริหารงานเพื่อใช้ในการการบริหารงานและดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ให้สอดคล้องและสนับสนุนตามวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าประสงค์ของโรงเรียนสันกำแพง”

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (D)

“มีการร่างรูปแบบการดำเนินงาน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมเพื่อสามารถใช้ได้อย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ”

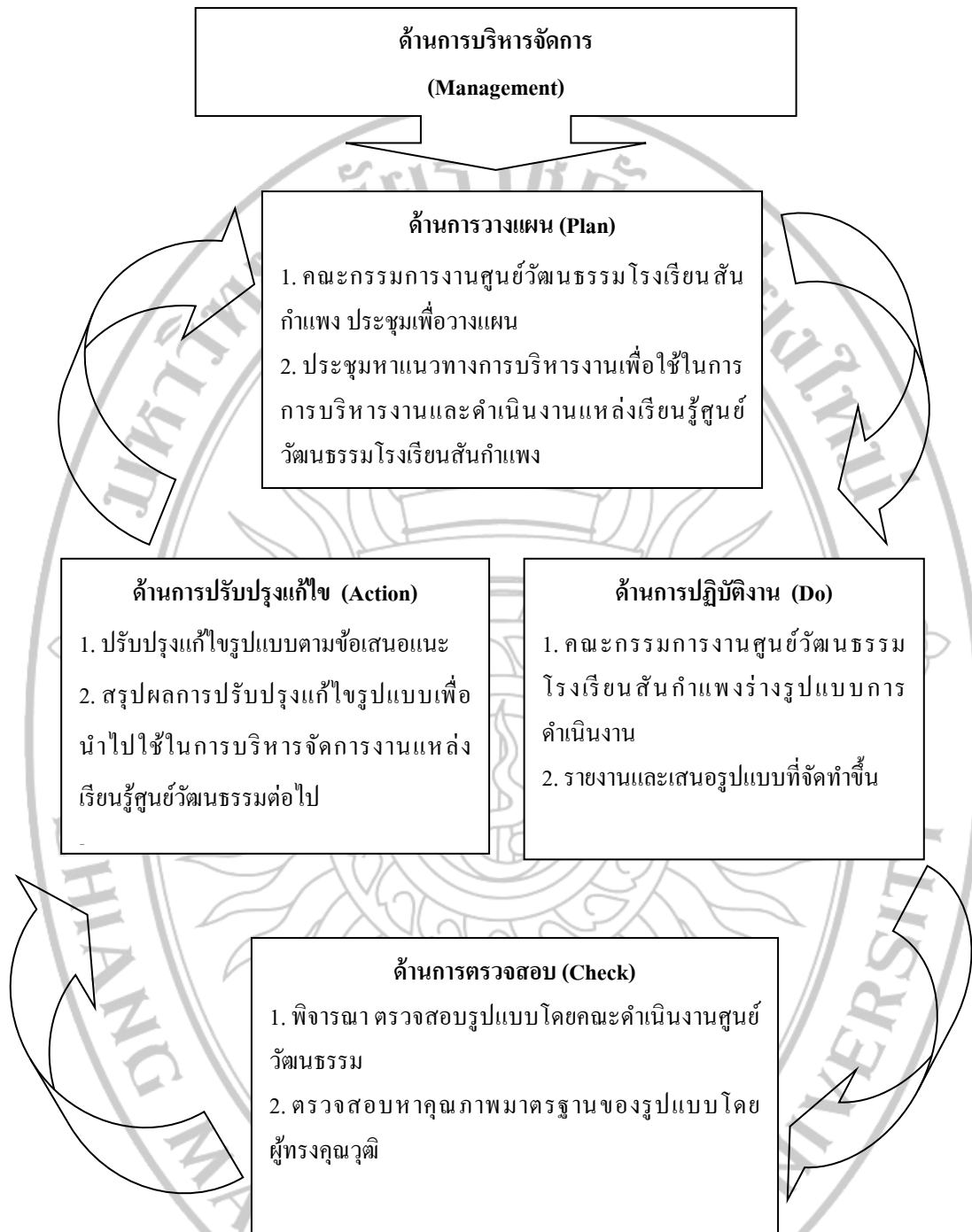
ขั้นตอนการตรวจสอบ (C)

“รูปแบบการบริหารจัดการที่จัดทำขึ้น นำไปตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ”

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (A)

“ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารงานให้มีคุณภาพตามคำแนะนำ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมต่อไป”

การบริหารจัดการงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA จากการวิเคราะห์ผลการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานการบริหารทรัพยากรด้านการบริหารจัดการ ของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จากการวิจัยครั้งนี้ได้ร่างรูปแบบการดำเนินงานของงานศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการไว้ดังนี้

ภาพที่ 4.4 รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ร่างรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ของด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ และด้านการบริหารจัดการ จากนั้นได้สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA จากร่างรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ และด้านการบริหารจัดการได้เป็นรูปแบบดังต่อไปนี้

**ตอนที่ 3 ผลการประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA**

การประเมินมาตรฐาน 4 ด้านของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความ
เป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐาน
ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินรูปแบบการ
บริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ กรุภัณฑ์
ด้านการบริการจัดการและรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA แสดงดังตารางดังต่อไปนี้

**ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมิน มาตรฐาน 4 ด้าน ของรูปแบบ
การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร**

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปลผล
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร			
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)	4.25	0.50	มาก
มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)	4.25	0.50	มาก
มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	4.00	0.82	มาก
มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	3.50	0.58	มาก
เฉลี่ยรวม	4.00	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินมาตรฐานของ
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร ระดับมาตรฐานของรูปแบบมีค่าเฉลี่ย
รวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่ผลการ
ประเมินมีค่ามากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) ซึ่งมีค่าเท่ากับ

มาตรฐานความเป็นไปได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) และมาตรฐานที่มีผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมิน มาตรฐาน 4 ด้าน ของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณ

รายการประเมิน รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณ	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปลผล
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)	3.75	0.96	มาก
มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)	4.50	0.58	มาก
มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	4.00	0.82	มาก
มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	4.00	0.82	มาก
เฉลี่ยรวม	4.06	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณ ระดับมาตรฐานของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ผลการประเมินมีค่ามากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) ซึ่งเท่ากับมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) และมาตรฐานที่มีผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมิน มาตรฐาน 4 ด้าน ของรูปแบบ
การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์

รายการประเมิน รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปลผล
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)	4.25	0.50	มาก
มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)	4.75	0.50	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	4.00	0.82	มาก
มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	3.75	0.50	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินมาตรฐานของ
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ระดับมาตรฐานของ
รูปแบบมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า
มาตรฐานที่ผลการประเมินมีค่ามากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.75) และมาตรฐานที่ผลการประเมินมีค่ามาก ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.25) รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) และมาตรฐานที่มีผล
การประเมินต่ำสุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมิน มาตรฐาน 4 ด้าน ของรูปแบบ
การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการ

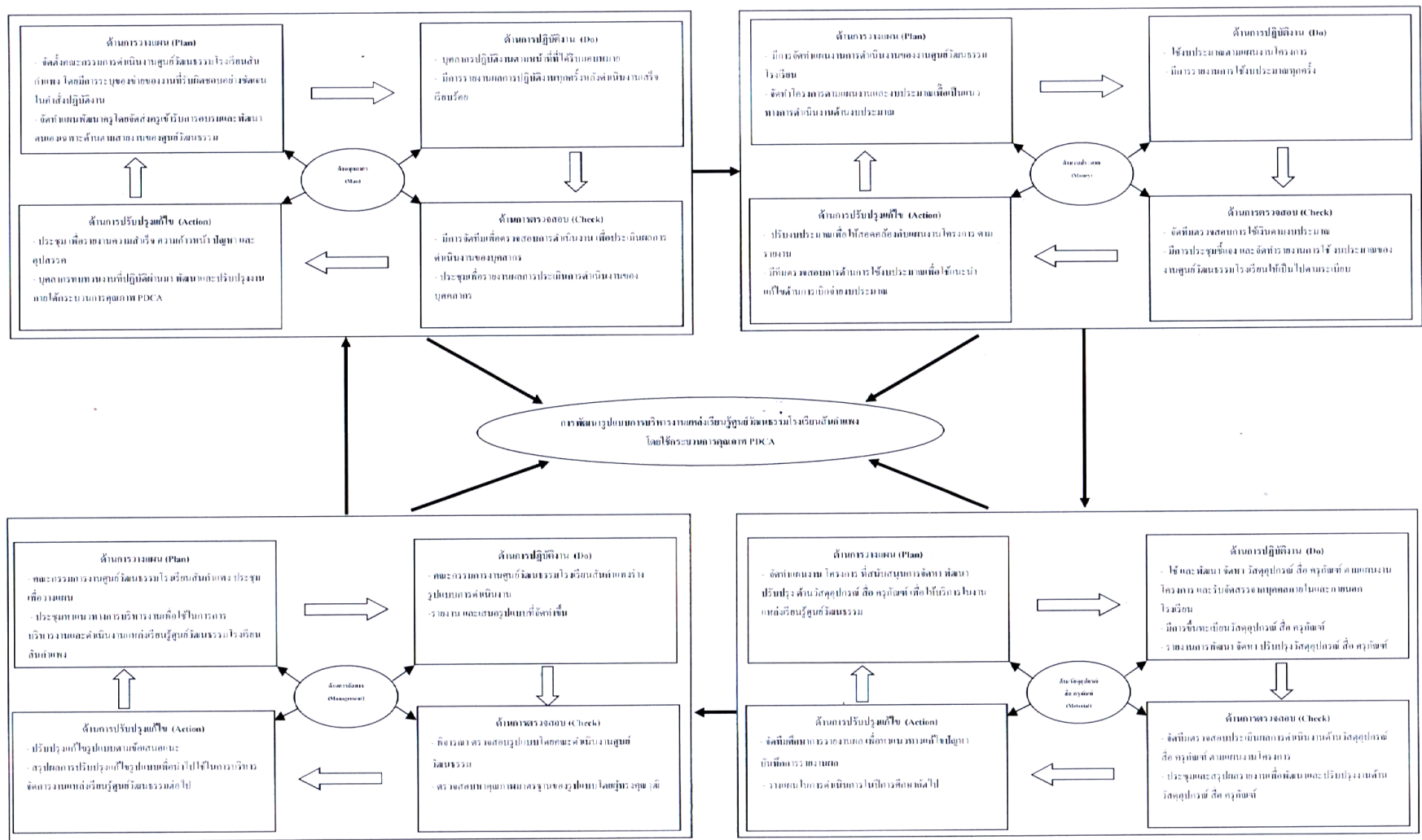
รายการประเมิน รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการ	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปลผล
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)	4.25	0.50	มาก
มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)	4.75	0.50	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	4.00	0.82	มาก
มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	4.25	0.50	มาก
เฉลี่ยรวม	4.31	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินมาตรฐานของ
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการ ระดับมาตรฐานของรูปแบบ
มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า
มาตรฐานที่ผลการประเมินมีค่ามากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.75) และมาตรฐานที่ผลการประเมินมีค่ามาก ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.25) ซึ่งมีค่าเท่ากับมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) และมาตรฐานที่มี
ผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมิน มาตรฐาน 4 ด้าน ของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

รายการประเมิน รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปลผล
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)	4.50	0.58	มาก
มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)	4.75	0.50	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	3.75	0.50	มาก
มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	4.50	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ระดับมาตรฐานของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ผลการประเมินมีค่ามากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75) และมาตรฐานที่ผลการประเมินมีค่ามาก ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) ซึ่งมีค่าเท่ากับมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) และมาตรฐานที่มีผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75)

ภาพที่ 4.5 รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้สู่วัฒนธรรมโรงเรียนต้นแบบโดยใช้กระบวนการคุณภาพ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Development Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA และ 3) เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนต้นกำแพง จำนวน 6 คน คณะครูโรงเรียนต้นกำแพง จำนวน 134 คน นักเรียนโรงเรียนต้นกำแพง จำนวน 171 คน แยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 99 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 72 คน (เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนต้นกำแพง) และผู้ทรงคุณวุฒิประเภทประชาชน จำนวน 4 คน (เป็นการคัดเลือกจากภายนอกโรงเรียนเพิ่มอีก 2 คน) รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 ผู้วิจัย ขอนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่แบ่งตามทรัพยากรการบริหารงาน ทั้ง 4 ด้าน ได้ผลสรุป ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร สภาพปัจจุบันการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านบุคลากร มีการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน

1.2 ด้านงบประมาณ สภาพปัจจุบันการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านงบประมาณมีการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนการใช้งบประมาณสนับสนุน ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ สภาพปัจจุบันการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ มีการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดทำแผนการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน เพื่อการใช้บริการและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนจากบุคคลภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียน ได้เห็นความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรมของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน

1.4 ด้านการบริหารจัดการ สภาพปัจจุบันการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการ มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง

ปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในระดับมาก และพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติงานมากที่สุดได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ รองลงมาได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการและด้านบุคลากร ตามลำดับ

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ได้รูปแบบในแต่ละด้านของทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ 1) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านบุคลากร 2) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านงบประมาณ 3) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ และ 4) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ด้านการบริหารจัดการ จากนั้นได้สังเคราะห์หลอมรวมรูปแบบทั้ง 4 รูปแบบเข้าด้วยกัน เป็นรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ดังภาพในหน้าถัดไป

3. การหาคุณภาพรูปแบบแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอ
สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA จากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมา
หาคุณภาพของรูปแบบโดยการประเมินมาตรฐานของรูปแบบ สรุปผลได้ดังนี้

3.1 การประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA สำหรับด้านบุคลากรนั้น ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบพบว่าอยู่ในระดับมาก

3.2 การประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA สำหรับด้านงบประมาณ ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบพบว่าอยู่ในระดับมาก

3.3 การประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA สำหรับด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ ครุภัณฑ์ ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบพบว่าอยู่ในระดับมาก

3.4 การประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA ด้านการบริหารจัดการ ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบพบว่าอยู่ในระดับมาก

3.5 การประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบพบว่าอยู่ในระดับมาก

โดยรวมผลการประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์
วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบพบว่ามีความมาตรฐานอยู่ในระดับมากทุกด้านจึงกล่าวได้ว่า
รูปแบบนี้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการดำเนินงานบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสู่การปฏิบัติที่ดี
และยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA
ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งจะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานและผู้เกี่ยวข้องที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน ตามทรัพยากรการบริหารงานและได้ข้อมูลเชิงปฐมภูมิ จากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ด้านบุคลากร มีการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นที่มีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะทางโรงเรียนสันกำแพงได้เล็งเห็นความสำคัญของในตัวบุคลากรเป็นสำคัญในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน เพื่อขับเคลื่อนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของพะยอม วงศ์สารศรี (2542, 3) ที่กล่าวว่า การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นองค์กรหรือรัฐบาลหรืองานธุรกิจเอกชนต่างมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างประหัตมีประสิทธิภาพและพัฒนาอยู่เสมอ องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานคือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการในบรรดาเหล่านี้เป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีค่าในแต่ละองค์การ ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือเรื่องเกี่ยวกับการขาดการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางโรงเรียนไม่ได้วางแผนในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนโดยตรงในแผนการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ทำให้ขาดบุคลากรที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร จิตอารีย์ (2549) ศึกษาเรื่อง การจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า มีปัญหาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดแหล่งเรียนรู้

ด้านงบประมาณ ที่มีการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นที่มีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการวางแผนการใช้งบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนมีการกำหนดขอบเขตตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อประมาณการด้านงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณอย่างชัดเจนเพื่อขออนุมัติการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษาต่อฝ่ายวิชาการและผู้มีส่วนร่วมในการพิจารณางบประมาณ ส่งผลให้ในด้านงบประมาณในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนมีพอเพียงต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนและประเด็นดังกล่าวก็ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี พันธุ์คา (2556) ที่ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และพบว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ ควรมีการวางแผนที่ดีชัดเจน ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพียงพอ ควรมีการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วม และในส่วน ประเด็นการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เกี่ยวกับการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบ เกี่ยวกับการแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน อาจเป็น เพราะเนื่องจากในการประชุมประจำเดือนแต่ละครั้งไม่ได้มีการเสนอวาระการประชุมเพื่อแจ้ง ให้บุคลากรทราบอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงให้บุคลากรไม่มี ส่วนร่วมในการรับรู้ รับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา ประเสริฐไทย (2555) วิจัยเรื่อง การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายพัฒนา การศึกษาเชียงแสน พบปัญหาว่า การจัดระบบบริหารการใช้พัสดุและสินทรัพย์ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ในด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดทำแผนมีไม่เพียงพอ ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนซึ่งเกิดจากปัญหาการขาดการ ชี้แจงและประชุม

ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ที่มีการปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และประเด็นที่มีการปฏิบัติและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมี จำนวน 2 ประเด็น คือ มีการจัดทำแผน การพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อการใช้ บริการและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนจากบุคคล ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะเนื่องจากงานแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนมีการจัดทำแผนงานด้านงบประมาณที่ชัดเจนจากข้อค้นพบ ด้านงบประมาณ ส่งผลให้มีการจัดทำแผนการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งการปฏิบัติตามแผนแผนการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ส่งผลให้เกิดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ นักเรียน ในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ พรณี เลียงบุญ (2554) วิจัยเพื่อ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านวิชาการและศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่ต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การดำเนินการตามแผนดำเนินการพัฒนา เกิดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และมีบรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้นเป็นที่ชื่นชมของผู้มาเยี่ยมชมครู นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความ สนใจ จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ประเด็นที่ 2 คือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม

โรงเรียนจากบุคคลภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ทางงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ได้เล็งเห็นถึงการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ จากบุคคลภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาอื่น หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนโดยมีการขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากบุคคลภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียนในการร่วมบริจาควัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ที่มีความเกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรมเพื่อนำมาจัดแสดงในแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งถือเป็นความร่วมมือในการพัฒนางานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน เพื่อใช้สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าแก่การศึกษาและใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียน สถานศึกษาอื่นและชุมชน เพื่อเอื้อต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียน บุคลากร และผู้เยี่ยมชม อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล พลภูมิ (2552) วิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สถานศึกษาคควรร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมกันอย่างหลากหลายจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นประจำและประเด็นการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนได้เห็นความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรม ของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน เนื่องจากในส่วนของการประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนได้เห็นความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรม ของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนนั้นในส่วนนี้ ไม่มีการชี้แจงเป็นรูปธรรมให้เห็นชัดเจน เนื่องจากบริบทของสถานศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่สามารถประชุมชี้แจงในเรื่องความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรมได้อย่างเป็นทางการ ยังคงมีแค่เพียงการประชุมสัมพันธเพื่อให้นักเรียนและบุคลากรทราบ แต่จุดที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนคือ ครูและนักเรียนได้เห็นความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรมของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ดังนั้นงานวิชาการจึงได้มีการกำหนดให้บุคลากรที่ทำการสอนที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรมธรรม นำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งการเรียนการสอนที่จัดขึ้นจะทำให้ให้นักเรียน และครูผู้สอนเองได้ทราบความเป็นมาและความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนได้อย่างลึกซึ้งและละเอียดมากขึ้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคำ วงศ์เทพ (2554) วิจัยเพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ลาน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านผลบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ

โรงเรียนที่ดำเนินการได้เป็นผลดี ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านของการวางแผนแหล่งการเรียนรู้ โรงเรียนมีแนวนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจนโดยจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการของโรงเรียนทุกปีการศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณและผ่านความเห็นชอบและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษาทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนดให้ครูและนักเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีการบันทึกผลการใช้แหล่งเรียนรู้

ด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก ซึ่งประเด็นการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ซึ่งอาจเป็นเพราะทางผู้บริหารและฝ่ายบริหารของโรงเรียนสันกำแพงเล็งเห็นถึงความสำคัญของงานแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมโรงเรียน โดยให้มีการวางแผนและกำหนดนโยบายและเป้าหมายความสำเร็จของงานแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์ขององค์กร ให้ประสบผลสำเร็จ ไปตามเป้าประสงค์ คือ ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและจิตสาธารณะ เป็นพลโลกที่มีคุณภาพ มีสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ ภาควิชาใจในความเป็นไทย รักยกย่องถิ่น มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตระหนักในคุณค่าและร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ จักรกริช หอมประกอบ (2547, 17 - 18) ที่กล่าวว่า การบริหาร มีความสำคัญต่อทำงานที่มีประสิทธิภาพมาก และการทำงานของผู้นำปฏิบัติงานเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มี กระบวนการบริหารหรือการจัดการที่ดี การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์กร และประเด็นการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดทำรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนไม่ได้ดำเนินการจัดทำรูปแบบที่เป็นรูปธรรมที่สามารถแสดงให้เห็นถึงแนวคิดการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งหากมีรูปแบบที่เป็นรูปธรรมก็จะทำให้สามารถเห็นการดำเนินงานของงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมได้ชัดเจน ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2545, 218) กล่าวว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบายเป็นแผนผัง ไคอะแกรมหรือ แผนภาพเพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA สามารถร่างรูปแบบการบริหารงานโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ในแต่ละด้านของทรัพยากรการบริหารได้ 4 รูปแบบ จากนั้นได้สังเคราะห์หลอมรวมรูปแบบทั้ง 4 รูปแบบ และได้เป็นรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA เป็นรูปแบบที่เป็นกระบวนการที่มีการหลอมรวมกรอบแนวคิดที่ได้จากผู้ดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานที่วางไว้ บรรยายสิ่งที่ปฏิบัติในรูปของข้อความ จัดรูปแบบออกมาในรูปของแผนภาพภายใต้ของหลักการของวงจรคุณภาพ PDCA โดยรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA เมื่อผู้วิจัยจำแนกแล้วสอดคล้องกับประเภทของรูปแบบของสมิธและคณะ (Smith et.al., 1980, 461) โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจัดเป็นรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ประเภทรูปแบบทางคณิตศาสตร์ ในรูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการ บรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพเพื่อให้เห็น โครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้ เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอนทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษา เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิสนา แคมณี (2545, 218) ที่กล่าวว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผังหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองหรือบุคคลอื่นสามารถเข้าใจชัดเจนขึ้น รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการบริหารงานในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ รูปแบบที่จัดทำขึ้นมีการควบคุมและดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA และเมื่อสังเคราะห์รูปแบบรวมเข้าด้วยกันได้รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ทำให้เห็นการบริหารงานโดยรวมทั้งหมดตามแต่ละด้านของทรัพยากรการบริหารงาน

แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA ชัดเจนและเป็นรูปแบบนำไปปฏิบัติเพื่อบริหารงานได้ ซึ่งสอดคล้องตามแนวทางของกรมสามัญศึกษา (2544, 14) เสนอแนวทาง การบริหารแหล่งเรียนรู้ว่าเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีระบบการบริหารที่ดีโดยมีระบบวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนมีการตั้งคณะกรรมการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้กำหนดยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย จัดประชุมบุคลากร วางแผน จัดทำแผนงานโครงการ การดำเนินงาน ต้องมีการพัฒนาบุคลากร จัดทรัพยากร อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และสนับสนุนทรัพยากร ดำเนินงานการจัดแหล่งเรียนรู้ นิเทศ กำกับ ติดตาม มีการประเมินผล สรุปผลและจัดทำ รายงานและการพัฒนาและปรับปรุง ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ผู้วิจัยได้มีการพัฒนาละร่างรูปแบบขึ้นมาจากนั้นนำรูปแบบไปหาคุณภาพความเหมาะสมเนื่องจากรูปแบบที่สร้างขึ้นยังคงเป็นแนวคิดของบุคคลซึ่งจะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบในด้านความเหมาะสมว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ มีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบและทดสอบความเที่ยงตรงตามหลักที่เหมาะสม 2 ขั้นตอน คือ 1. การร่างและพัฒนารูปแบบ และ 2. การหาคุณภาพรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร พงษ์กังสนานนท์ (2550) วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนเช่นกัน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

3. ผลการหาคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่มีลักษณะกระบวนการหรือวิธีการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง แบ่งตามด้านทรัพยากรการบริหาร คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์และด้านการบริหารจัดการ โดยยึดหลักการบริหารงานตามหลักของวงจรคุณภาพ PDCA และจากการประเมินมาตรฐานของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นรูปแบบที่สังเคราะห์และหลอมรวมจากรูปแบบย่อยทั้ง 4 ด้าน ตามทรัพยากรการบริหาร ประเมินมาตรฐาน 4 ด้าน รูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับมาตรฐานรูปแบบที่ประเมินมีระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเชิงบวกในการนำรูปแบบไปใช้เพื่อพัฒนางานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งจากการสรุปข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอว่ารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน

สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA เป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นแนวทางที่ยั่งยืนเพื่อพัฒนางานได้ ซึ่งรูปแบบเป็นการสังเคราะห์มาจากแนวคิดของคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนางานที่ถูกต้อง จากงานที่คงสภาพในระดับดี ให้ดียิ่งขึ้น และเสนอในส่วนของการพัฒนารูปแบบในครั้งต่อไปอาจจะมีการระดมแนวคิดการสังเคราะห์รูปแบบจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA จึงเป็นรูปแบบซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานได้ สอดคล้องกับแนวคิดของวโร เพ็งสวัสดิ์ (2553) ที่กล่าวว่ารูปแบบเป็นกรอบแนวคิด ทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงานและเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน

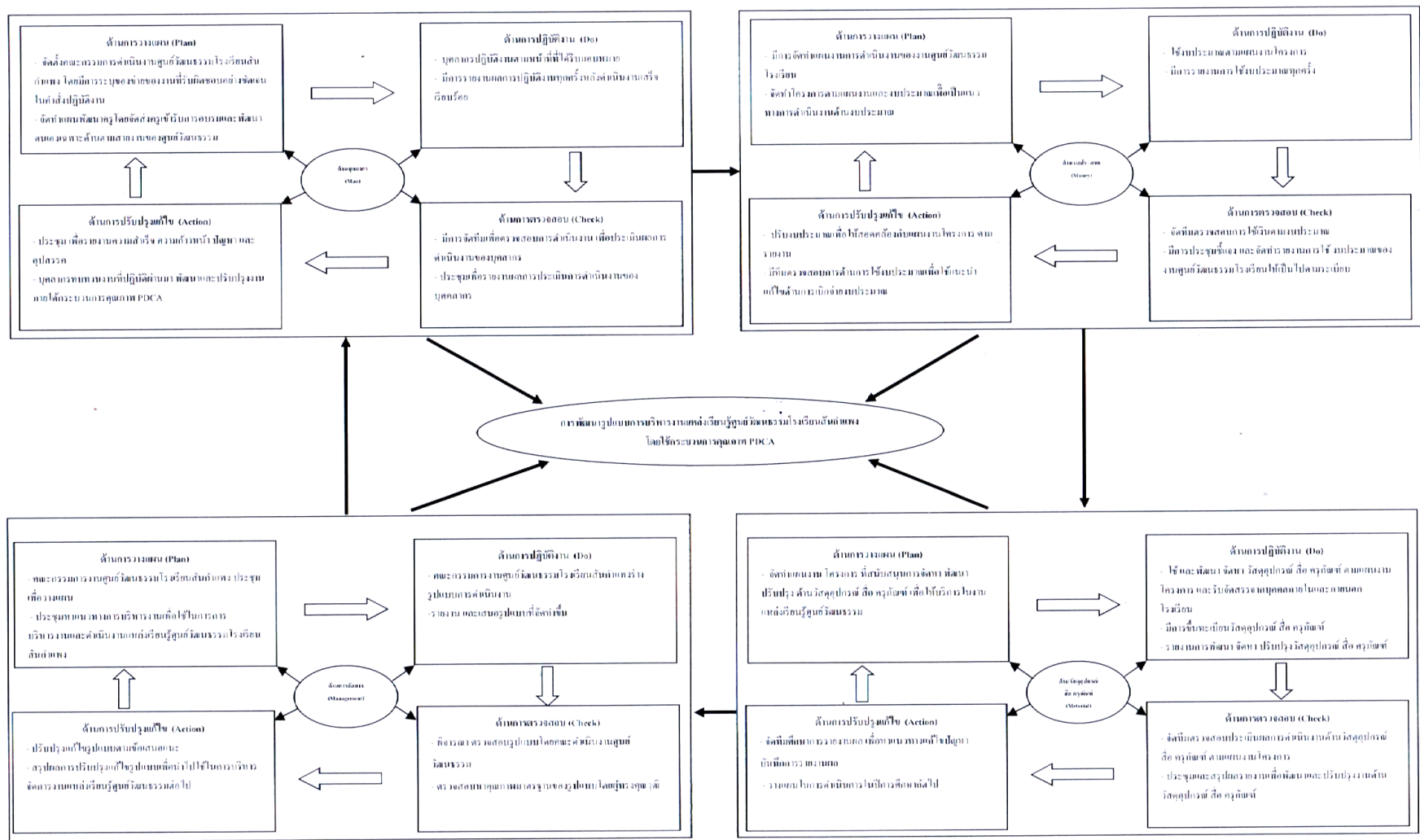
ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความสำเร็จของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง คือต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนางานให้เป็นระบบ และต้องทำความเข้าใจในรูปแบบ กระบวนการเพื่อนำไปบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และทำอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง
2. ควรมีการศึกษาทดลองใช้เกี่ยวกับรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น ภายหลังการประเมินรูปแบบ
3. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนอาจใช้ระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมของครูทั้งโรงเรียนการร่วมกันร่างพัฒนารูปแบบเพื่อการดำเนินงานให้ยั่งยืนสืบไป
4. ควร มีคำชี้แจงและรายละเอียดในการนำรูปแบบไปใช้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนอาจเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นเช่นตัวแทนผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปในชุมชน
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงประกอบกับการใช้บริการของผู้เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา. (2544). การพัฒนาและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน และท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2538). คู่มือการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมอาชีพควบคู่การทำงาน. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิ่งแก้ว อารีรักษ์. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- เกษม คำบุตรดา. (2550). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- กัญญา ประเสริฐไทย. (2555). การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์,และมาเรียม นิลพันธุ์. (2543). การศึกษาและการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานอาสาสมัคร ท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อศ.มศ.). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- คำ วงศ์เทพ (2554). การศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน้อยสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- จรูญ ชูลาภ. (2544). การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

- จักรกริช หมอบประกอบ. (2547). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารในศูนย์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา).*
- จำริญ ตลอดจนภ. (2558). *แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอท่าตะโก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์).*
- ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). *รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).*
- ชนิกานต์ เขียวสุตร. (2551). *วงจร PDCA คือ อะไร?. สืบค้นจาก*
http://eduserv.ku.ac.th/km/index.php?option=com_content&task=view&id=137&Itemid=68
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). *ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เด่นวิษ ฐันหมอม. (2558). *ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).*
- ทิตนา แหมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยพัฒนารูปแบบ. สืบค้นจาก* <http://www.watpon.com/boonchom/>
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2545). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อการศึกษา. วารสารครูทัศน์. 16(2), 46-47.*
- ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2539). *เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- พยอม วงศ์สารศรี. (2542). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิชัย เรืองดี. (2558). การศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- พิสมัย ถิระแก้ว. (2540). หลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พริ้มเพรา คงชนะ. (2537). รายงานการวิเคราะห์หนังสือและคู่มือวิชาการงาน การดูแลรักษาบ้าน
มัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- พรณี เสี่ยงบุญ. (2554). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ภักธกรณ์ มานิตย์. (2550). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียน ไป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน.
(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- มงคล พลภูมิ. (2551). สภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- เขาวดี วิบูลย์ศรี. (2544). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- วิจิตร ศรีสะอาด และคณะ. (2523). หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิจิต นันทสุวรรณ. (2536). คู่มือการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์
องค์การศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์พิสูทธิ์.
- วีรวิทย์ เลิศไทยตระกูล. (2555). ปรัชญาของวงจร PDCA. สืบค้นจาก
http://business.east.spu.ac.th/admin/waaa_file/A37322PDCA.pdf
- วาโร เฟิงสวัสดิ. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4) 9-10.

- วรรณาสุคันธชาติ. (2540). การสร้างคู่มือในการจัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมอุตสาหกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- ศิริพร กองแก้ว. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ศิริพร จิตอารีย์. (2547). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคนอื่น ๆ. (2535). เส้นทางก้าวหน้าของข้าราชการครู : คู่มือการจัดทำผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: ประดิพัทธ์การพิมพ์.
- สายชล วัฒนเกษกรณ์. (2558). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- สุจิต ศิลารักษ์. (ม.ป.ป.). การจัดแหล่งวิชาชุมชน (Resource For Learning). นครปฐม: ม.ป.พ.
- สุนัน อมรวิวัฒน์. (2544). กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2549). บทที่ 3 แบบตรวจสอบรายการประเมิน: วิธีวิทยาและเครื่องมือประเมิน, ในสุวิมล ว่องวาณิช (บก.). การประเมินอกิมาณ : วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้, 49-76. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบุญ ศรีสรหิรัญ. (2547). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2523). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพร พุดตาล เบ็ทซ์. (2539). การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (ฉบับพิเศษ), 88-95.
- สมมาตร ประสูวรรณ. (2544). การพัฒนาคู่มือครูในโรงเรียนทหารช่าง.(สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สรศักดิ์ วรอินทร์ และทิพย์ คำคง. (2545). คู่มือการจัดการศึกษาของชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9* (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ: กราฟฟิค.
- อนุชิต เจริญจำเนียร. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักเรียนนักศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา*. (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2523). *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันต์ อนันตสมบูรณ์. (2544). *การสร้างคู่มือบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง สำหรับพนักงานช่างเทคนิค ของฝ่ายโทรศัพท์นครหลวง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย*. (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).
- เอกวุฒิ ไกรมาก. (2541). *การสร้างคู่มือในการจัดหาและใช้ประโยชน์วิทยากรท้องถิ่น สอนวิชาช่างอุตสาหกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาอุตสาหกรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). โมเดลคืออะไร. *วารสารวิชาการ*, มีนาคม, 22-25.
- อัญชลี พันธุ์ลา. (2556). *สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- อัมพร พงษ์กังสนานนท์. (2550). *การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาดลอดชีวิต*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อัมพร อินมล. (2556). *แนวทางพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- Bartol, K. M., and Martin, D. C. (1997). *Management*. (2nd ed). New York: McGraw - Hill.
- Brown, W.B. and Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management : A macro approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Drucker, P. F. (1998). *Managing in the next society*. New York: St. Martin.
- Eisner, E (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and functions in educational evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 39(2), 192-193.

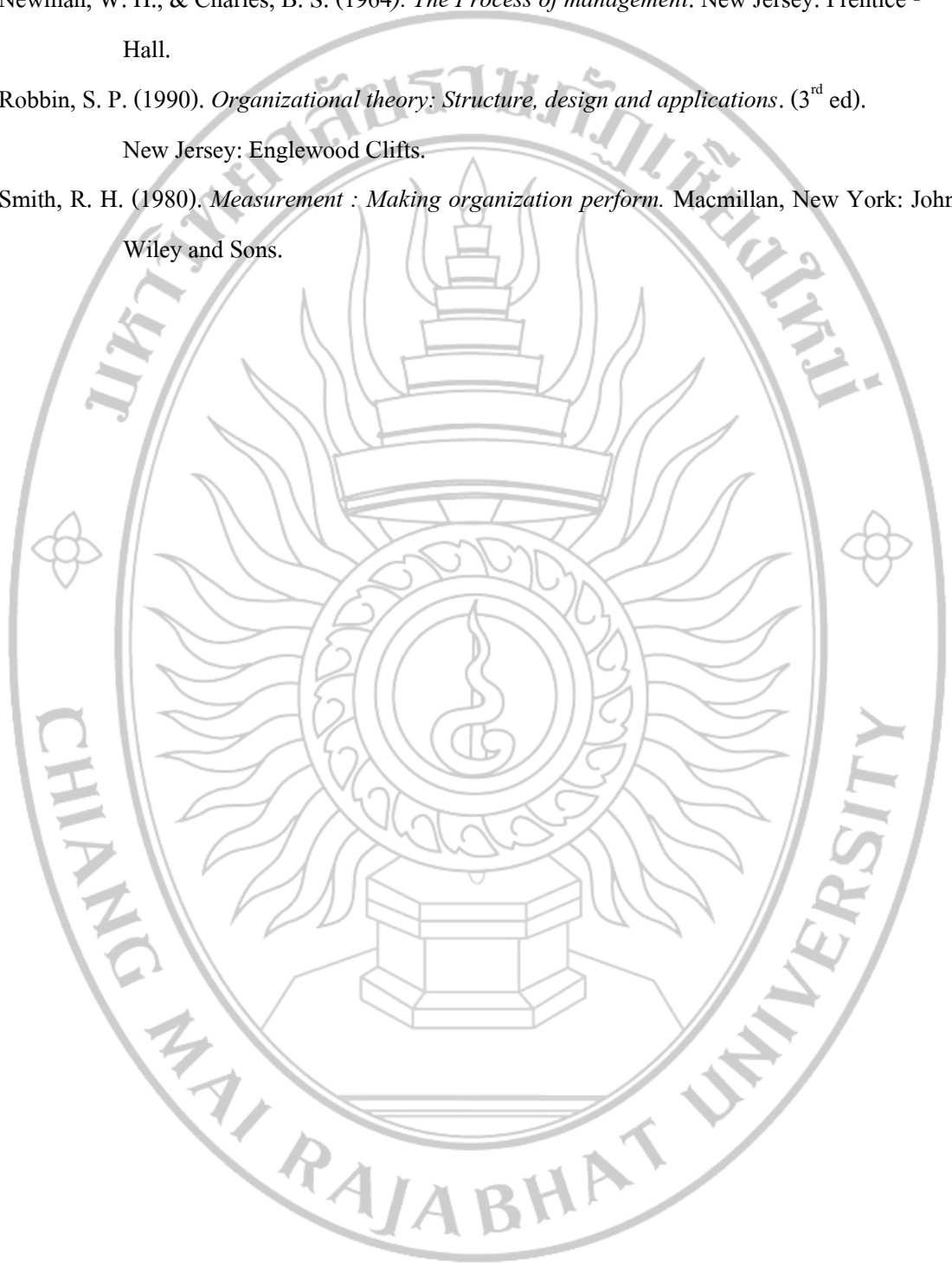
Freeman, R. E. (1992). *Management*. (5th ed.). New Jersey: Practice - Hall.

Herbert, A. S. (1947). *Administrative behavior*. New York: Macmillan.

Newman, W. H., & Charles, B. S. (1964). *The Process of management*. New Jersey: Prentice - Hall.

Robbin, S. P. (1990). *Organizational theory: Structure, design and applications*. (3rd ed).
New Jersey: Englewood Cliffs.

Smith, R. H. (1980). *Measurement : Making organization perform*. Macmillan, New York: John Wiley and Sons.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	9 พฤศจิกายน 2528
ที่อยู่ปัจจุบัน	34 หมู่ 6 ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 50130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551 วิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีววิทยาประยุกต์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2553 หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์ พ.ศ. 2554 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โครงการครูที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2550 – 2551 พนักงานเคาเตอร์บริษัทแท็กซี่ลานนา สนามบินเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 – 2552 ครูอัตราจ้าง โรงเรียนสันป่าสัก อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2554 - 2556 ครูผู้ช่วยโรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2556-2559 ครู คศ.1 โรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน ครู คศ.1 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

1. นางสาวจุริย์ กองอินทร์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป
โรงเรียนสันกำแพง
2. นายวิรัตน์ มาตัญญู รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนสันกำแพง
3. นายไชยะ นราสิทธิ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนสันกำแพง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนา หมีนแจ่ม อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
5. อาจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรม อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรูปแบบ

1. นายทีปชัย วงษ์วรศรีโรจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพง
2. นายทินกร นามบุญจิตร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
โรงเรียนสันกำแพง
3. นายเจริญ ปัญญาจันทร์ ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอสันกำแพง
4. นางสาวอรสา ดีหุ่่ง ศึกษาพิเศษชำนาญการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓/๒๖๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๓ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายทีปชัย วงษ์วรศรีโรจน์
ผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพง

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA” โดยมี รองศาสตราจารย์ ประวัติดี พันธ์ผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๔-๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ภาคผนวก ง

หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำวิทยานิพนธ์

ที่ ศร ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ว ๖๐๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๓ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสาคร สมนุ่น

ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA” โดยมี รองศาสตราจารย์ ประวัติ ทัพมาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อทำวิทยานิพนธ์ โดยกำหนดทดลองใช้เครื่องมือใน ระหว่างวันที่ ๔ - ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐๕๓-๔๔๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๔๔๕๙๙๙

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ว.๘๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวจุรีย์ กองอินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรรัช จันทรวงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวีติ ฟื้นผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจและให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลนังษ์ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ว.๘๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายวิรัตน์ มาตัญญู

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรนาถ จันทร์ทองแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรตรศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวิติ พื้นผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ว.๘๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายไชยะ นราสิทธิ์โชติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรนุช จันทรวงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวัติ พันผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจและให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฏฐ์ พงษ์วัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ว.๘๖๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนา ห่มั่นแจ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวิติ พันผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจและให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/๗.๘๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอดำเนินการเป็นผู้อนุมัติตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวัติ พันผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอดำเนินการเป็นผู้อนุมัติตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลนุช พงษ์วัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรูปแบบ

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ว.๑๕๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายทีปชัย วงษ์วรศิริโรจน์
ผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวอิริณุช จันทร์ทองแก้ว นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวัตี พันผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบ และให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฏฐ์ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

Dr./mm
Ms.
S. S. S. S.

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ว.๑๕๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายทินกร น้าบุญจิตต์

ผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานกรรมการคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนสันกำแพง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวิติ พินผาสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบ และให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ นวลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓.๑๓.๐๑/ ๖.๑๕๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายเจริญ ปัญญาจันทร์
ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอสันกำแพง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี รองศาสตราจารย์ประวีติ พันผลสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาได้ประสานกับท่านแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบ และให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณี พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยทางการศึกษา

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง

อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
3. แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เท่านั้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล ขอให้ท่านพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการตอบและขอความกรุณาตอบตามความจริงและครบทุกข้อเพื่อจะทำให้ข้อมูลชุดนี้มีความสมบูรณ์

(นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว)

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. สถานภาพ

- () คณะกรรมการสถานศึกษา
- () ผู้บริหารสถานศึกษา
- () ครู
- () นักเรียน

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่**

คำชี้แจง

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ขอให้ท่านพิจารณาข้อความ โดยตอบตามความเป็นจริงมากที่สุดในการปฏิบัติงานในแต่ละข้อคำถาม โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนนเพียงระดับเดียวใน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	ระดับปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ด้านบุคลากร					
1.1 มีการวางแผนในการจัดบุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
1.2 มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่	ระดับปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.3 ระบุขอบข่ายหน้าที่การดำเนินงานของบุคลากรและ คณะกรรมการรับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน					
1.4 บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานปฏิบัติหน้าที่ ตามขอบข่ายที่ได้รับมอบหมาย					
1.5 บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานมีความรู้ ความสามารถในการให้ข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
1.6 บุคลากร และคณะกรรมการดำเนินงานมีส่วนร่วมใน การวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน					
1.7 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
1.8 มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับ แผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน					
1.9 ประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของ การเรียนรู้โดยแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
1.10 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
2.ด้านงบประมาณ					
2.1 จัดทำแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนด้าน งบประมาณการจัดการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียน					
2.2 มีการวางแผนการใช้งบประมาณสนับสนุนในการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่	ระดับปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
2.3 ใช้งบประมาณในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนตามงบประมาณในแผนงาน					
2.4 ใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน ให้มีความพร้อมต่อการให้บริการของนักเรียน และชุมชน					
2.5 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบด้านการใช้ งบประมาณแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
2.6 บุคลากร และคณะดำเนินงานมีส่วนร่วมในการวาง แผนการใช้งบประมาณของบุคลากร และคณะดำเนินงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
2.7 มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับ แผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียน					
2.8 งบประมาณมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานของ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและได้รับจัดสรร เพิ่มเติมตามความจำเป็น					
2.9 มีการจัดทำรายงานผลดำเนินงานงบประมาณของงานแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
2.10 มีการตรวจสอบด้านงบประมาณอย่างถูกต้อง					
3.ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์					
3.1 จัดทำแผนงานโครงการด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
3.2 จัดทำแผนการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน เพื่อการให้บริการ					
3.3 จัดทำระบบข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่	ระดับปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
3.4 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ตามแผนงานโครงการให้ เหมาะสมกับการเรียนรู้และการให้บริการ					
3.5 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนจากบุคคลภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน					
3.6 มีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนให้มีบรรยากาศเหมาะแก่การเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์					
3.7 การประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียน ได้เห็น ความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรม ของวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน					
3.8 มีการดูแล และบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
3.9 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริการ					
3.10 มีการประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
4.ด้านการบริหารจัดการ					
4.1 มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
4.2 มีการวางแผนด้านการจัดสรรบุคลากรสำหรับงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
4.3 มีการวางแผนด้านการจัดสรรงบประมาณสำหรับงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่	ระดับปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4.4 มีการวางแผนด้านการจัดสรรวัสดุ สื่อ ครุภัณฑ์ สำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
4.5 มีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนของนักเรียน ครู และ ชุมชน					
4.6 มีการจัดทำรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					
4.7 มีการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน					
4.8 มีการประชุมและระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
4.9 มีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการ บริหารแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน					
4.10 มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพแก่ชุมชน และ หน่วยงานภายนอก					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสัน
กำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

คำชี้แจง

การประชุมกลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงในการดำเนินการวิจัยต่อไป แบบบันทึกผลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ฉบับนี้ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เท่านั้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล ขอให้ท่านพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการตอบและขอความอนุเคราะห์ตอบตามความจริงและครบทุกข้อเพื่อจะทำให้ข้อมูลชุดนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์

(นางสาวธีรณัฐ จันทร์ทองแก้ว)

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

1.ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย การบริหารทรัพยากร ด้านบุคลากร เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA
เกริ่นนำ

แนะนำตนเองและอธิบายความเป็นมาของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อร่าง และพัฒนารูปแบบ การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ตามขอบข่ายทรัพยากรการบริหาร เพื่อใช้เป็นรูปแบบแนวทางในการบริหารจัดการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง การใช้ประโยชน์ด้านการจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งนี้เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบประเด็นและไม่คลาดเคลื่อนจากที่ท่านผู้ให้ข้อมูลได้นำเสนอมานั้น จึงขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึกการสนทนา เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่น

1. ท่านมีแนวทางในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านบุคลากร
ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA อย่างไร

1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

.....

.....

.....

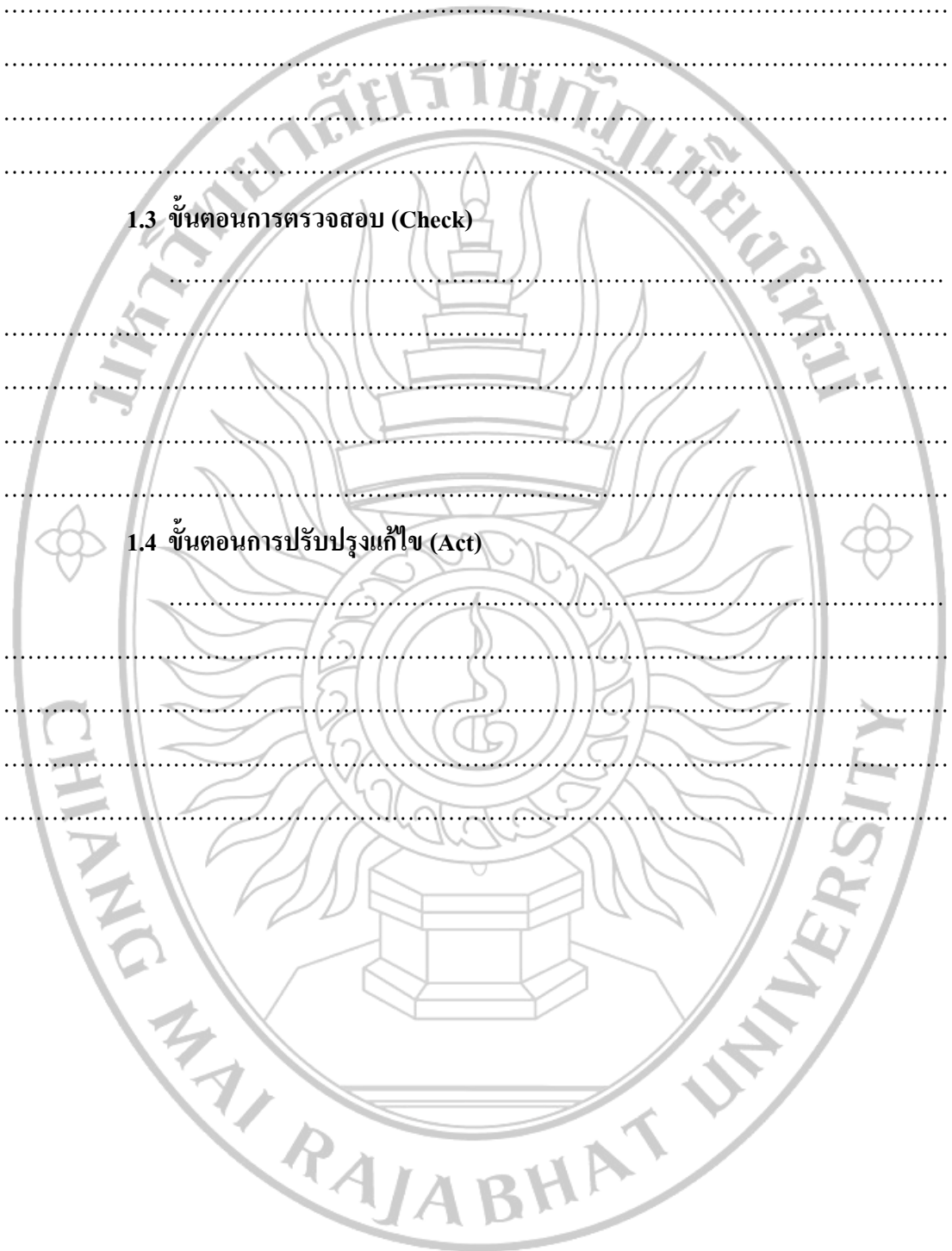
.....

.....

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do)

1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

1.4 ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

1.ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย การบริหารทรัพยากร ด้านงบประมาณ เพื่อร่าง
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ
PDCA
เกริ่นนำ

แนะนำตนเองและอธิบายความเป็นมาของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน
แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ซึ่งมีความมุ่ง
หมายเพื่อร่าง และพัฒนารูปแบบ การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ตามขอบข่ายทรัพยากรการบริหาร เพื่อใช้เป็นรูปแบบแนวทาง
ในการบริหารจัดการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง การใช้ประโยชน์ด้านการ
จัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งนี้เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบประเด็นและไม่
คลาดเคลื่อนจากที่ท่านผู้ให้ข้อมูลได้นำเสนอมานั้น จึงขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึกการ
สนทนา เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่น

1.ท่านมีแนวทางในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้าน
งบประมาณตามกระบวนการคุณภาพ PDCA อย่างไร

1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do)

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

1.ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย การบริหารทรัพยากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ
ครุภัณฑ์ เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้
กระบวนการคุณภาพ PDCA
เกริ่นนำ

แนะนำตนเองและอธิบายความเป็นมาของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน
แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ซึ่งมีความมุ่ง
หมายเพื่อร่าง และพัฒนารูปแบบ การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ตามขอบข่ายทรัพยากรการบริหาร เพื่อใช้เป็นรูปแบบแนวทาง
ในการบริหารจัดการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง การใช้ประโยชน์ด้านการ
จัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งนี้เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบประเด็นและไม่
คลาดเคลื่อนจากที่ท่านผู้ให้ข้อมูลได้นำเสนอมานั้น จึงขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึกการ
สนทนา เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่น

1.ท่านมีแนวทางในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้านด้าน
วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA อย่างไร

1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

.....

.....

.....

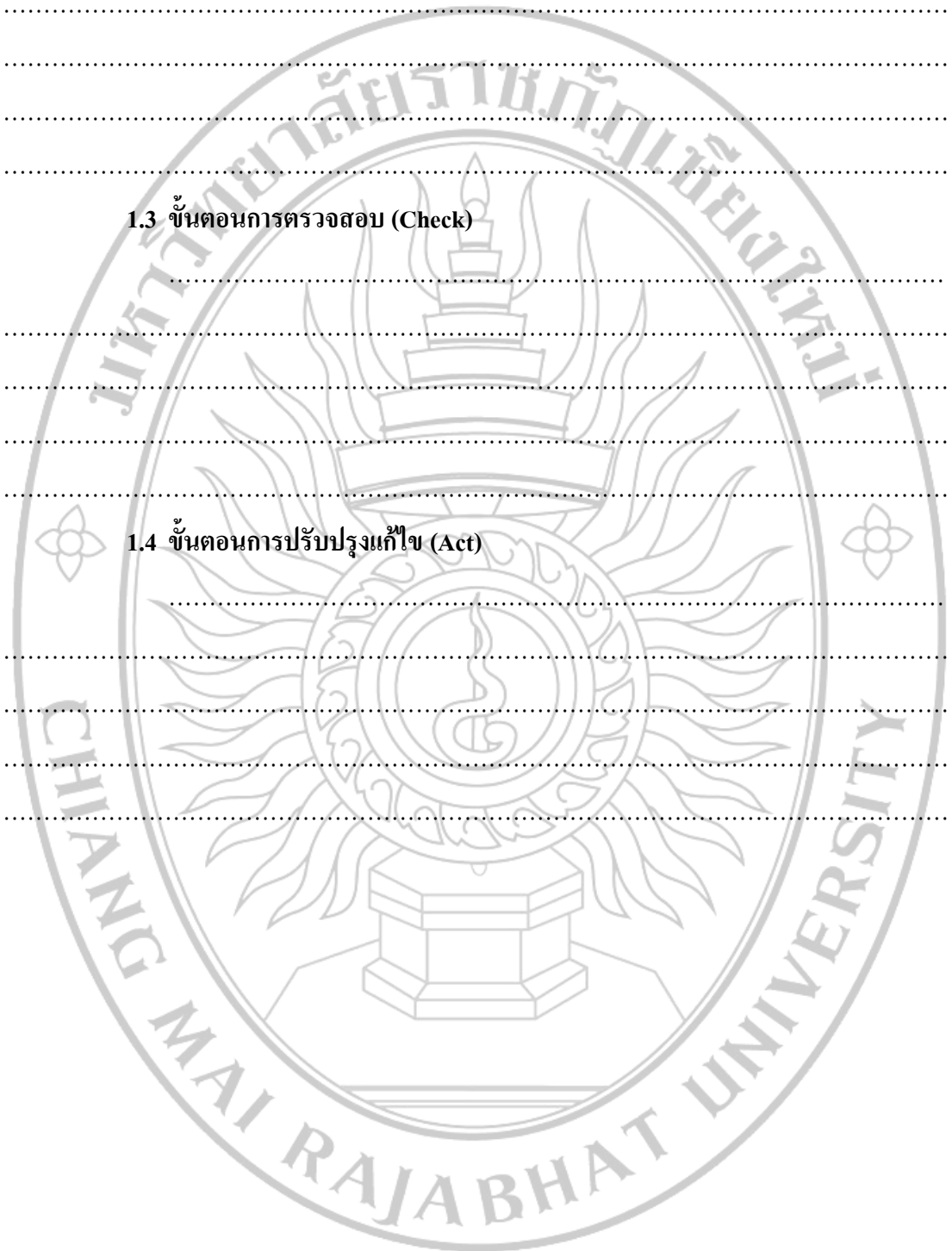
.....

.....

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do)

1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

1.4 ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง

โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

1.ประเด็นการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย การบริหารทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการ เพื่อ
ร่างรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการ
คุณภาพ PDCA
เกริ่นนำ

แนะนำตนเองและอธิบายความเป็นมาของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน
แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ซึ่งมีความมุ่ง
หมายเพื่อร่าง และพัฒนารูปแบบ การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ตามขอบข่ายทรัพยากรการบริหาร เพื่อใช้เป็นรูปแบบแนวทาง
ในการบริหารจัดการงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง การใช้ประโยชน์ด้านการ
จัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งนี้เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบประเด็นและไม่
คลาดเคลื่อนจากที่ท่านผู้ให้ข้อมูลได้นำเสนอมานั้น จึงขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึกการ
สนทนา เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่น

1.ท่านมีแนวทางในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านการ
บริหารจัดการ ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA อย่างไร

1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

.....

.....

.....

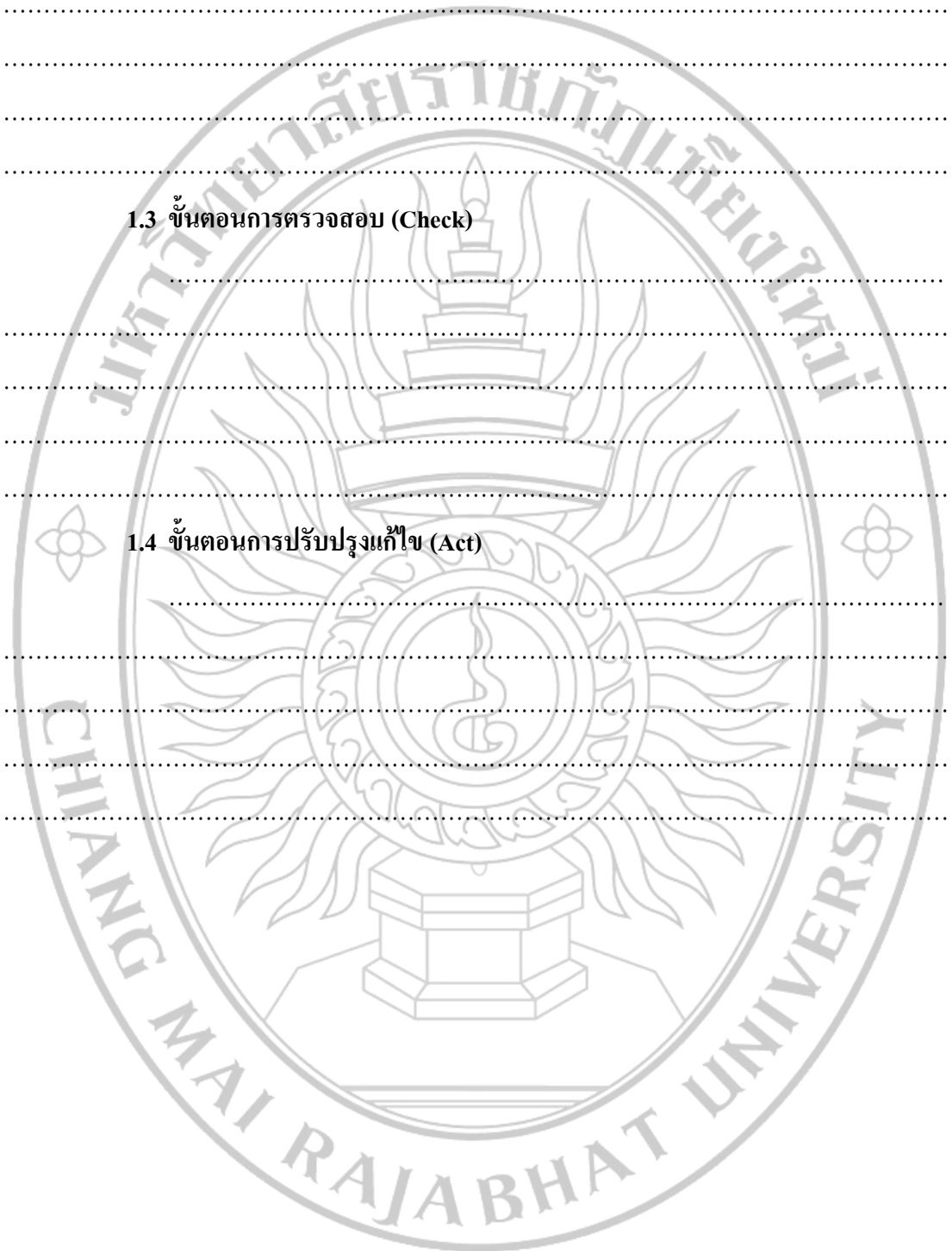
.....

.....

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do)

1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

1.4 ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ

PDCA

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยการประเมินมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

2.ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ของรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA โดยจะแบ่งการประเมินรูปแบบออกเป็น 5 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้านบุคลากรโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA 2) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้านงบประมาณโดยใช้กระบวนการ

คุณภาพ PDCA 3) รูปแบบ การบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้าน วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA 4) รูปแบบการบริหารงานแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้านการบริหารจัดการโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA และ 5) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

3.แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ สาขาการ บริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เท่านั้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อ ผู้ให้ข้อมูล ขอให้ท่านพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการตอบและขอความกรุณาตอบตามความ จริงและครบทุกข้อเพื่อ จะทำให้ข้อมูลชุดนี้มีความสมบูรณ์

(นางสาวธีรนุช จันทร์ทองแก้ว)

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. สถานภาพ

- () ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอ
- () ศึกษานิเทศก์
- () คณะกรรมการสถานศึกษา
- () ผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม

โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

คำชี้แจง

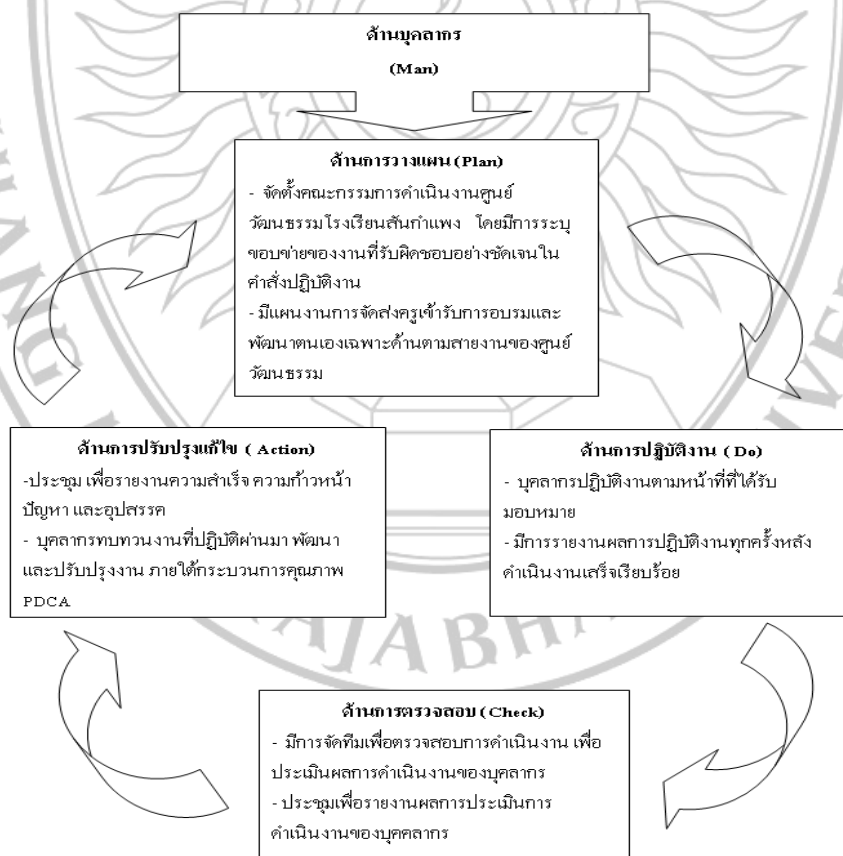
แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA เป็นแบบสอบถามซึ่ง ประกอบด้วย การประเมินมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ของรูปแบบ ขอให้ท่านพิจารณา แล้วตอบตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในระดับช่องระดับคะแนนเพียงระดับเดียวใน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ เหมาะสม ถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ เหมาะสม ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ เหมาะสม ถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ เหมาะสม ถูกต้อง อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ เหมาะสม ถูกต้อง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

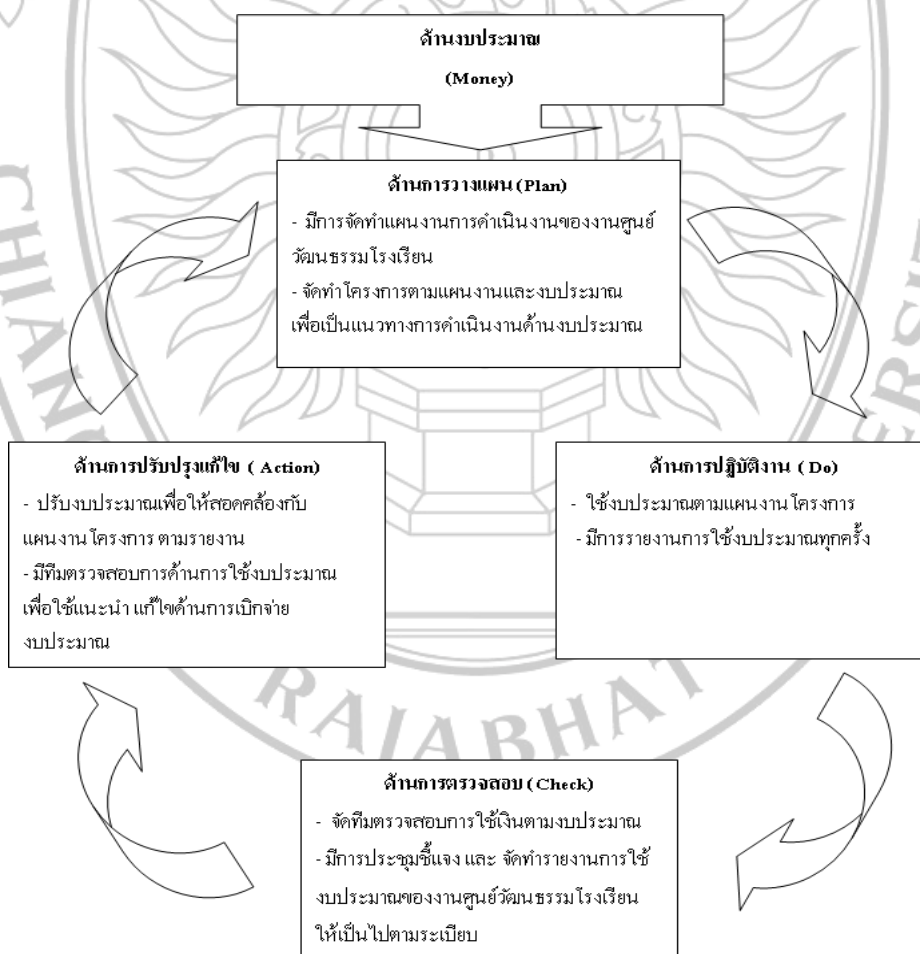
1) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านบุคลากรโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

รายการ	มาตรฐาน / ระดับความคิดเห็น																			
	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์					ความเหมาะสม					ความถูกต้องครอบคลุม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้านบุคลากรโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA																				

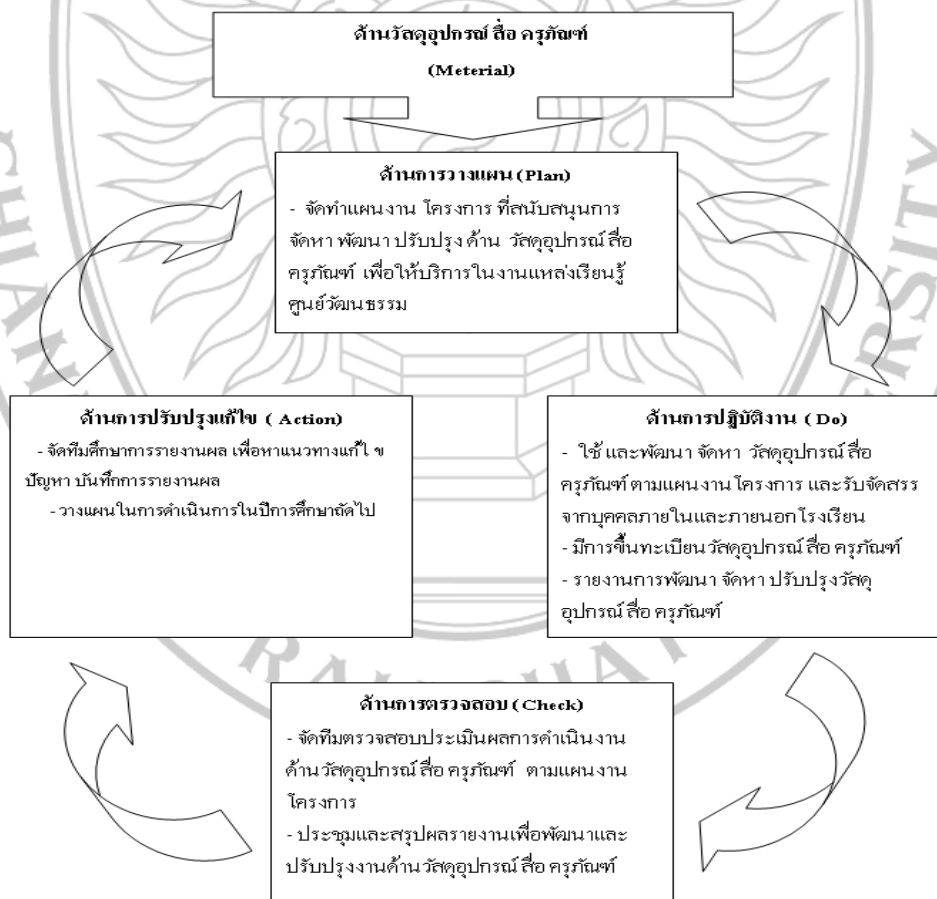
2) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านงบประมาณ
โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

รายการ	มาตรฐาน / ระดับความคิดเห็น																			
	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์					ความเหมาะสม					ความถูกต้องครอบคลุม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านงบประมาณ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA																				

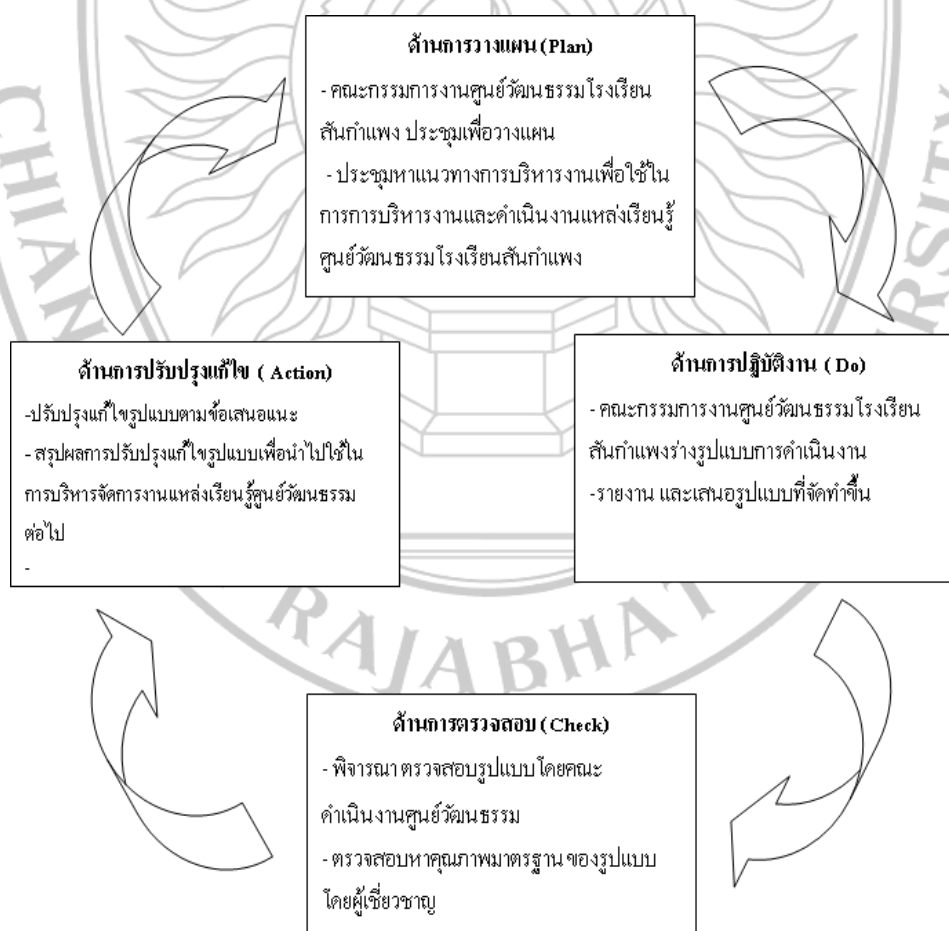
3) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านวัสดุอุปกรณ์
สื่อ ครุภัณฑ์ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

รายการ	มาตรฐาน / ระดับความคิดเห็น																			
	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์					ความเหมาะสม					ความถูกต้องครอบคลุม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
รูปแบบการบริหารงาน แหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียนสัน กำแพง ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ โดยใช้ กระบวนการคุณภาพ PDCA																				

4) รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง ด้านการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

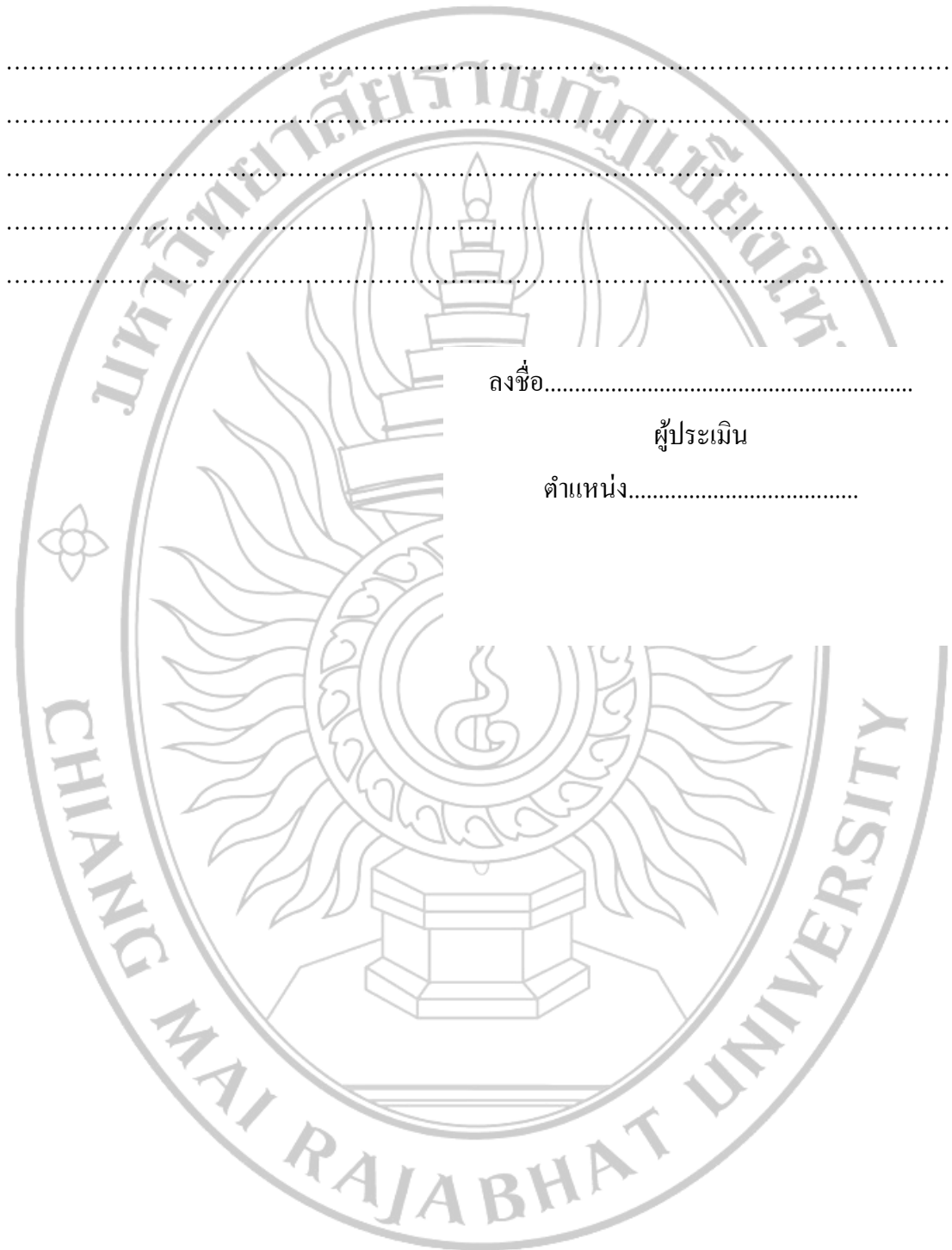
รายการ	มาตรฐาน / ระดับความคิดเห็น																			
	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์					ความเหมาะสม					ความถูกต้องครอบคลุม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพงด้านการบริหารจัดการโดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA																				

รายการ	มาตรฐาน / ระดับความคิดเห็น																			
	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์					ความเหมาะสม					ความถูกต้องครบคลุม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
รูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA																				

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA

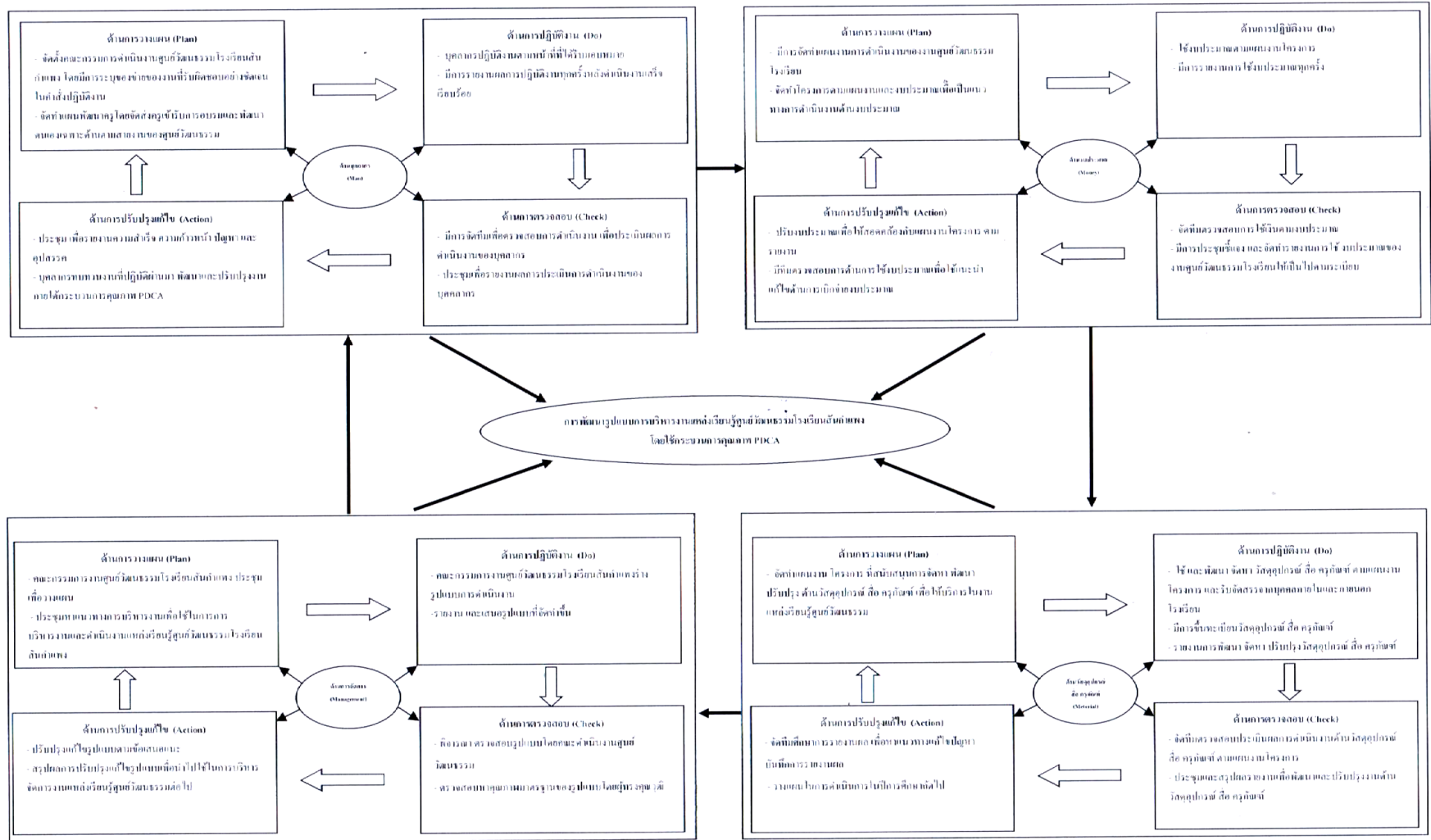

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ญ

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
ปัจจุบันของการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนสันกำแพง
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
1.ด้านบุคลากร							
1.1 มีการวางแผนในการจัดบุคลากร และ คณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.2 มีการกำหนดบุคลากรและ คณะกรรมการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
1.3 ระบุขอบข่ายหน้าที่การดำเนินงาน ของบุคลากรและคณะกรรมการ รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.4 บุคลากร และคณะกรรมการ ดำเนินงานปฏิบัติหน้าที่ตามขอบข่ายที่ ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
1.5 บุคลากร และคณะกรรมการ ดำเนินงานมีความรู้ความสามารถในการ ให้ข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.6 บุคลากร และคณะกรรมการ ดำเนินงานมีส่วนร่วมในการวางแผน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.7 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
1.8 มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากร รับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน การใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.9 ประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนเห็น ความสำคัญของการเรียนรู้โดยแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.10 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินการแหล่งเรียนรู้ศูนย์ วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
2.ด้านงบประมาณ							
2.1 จัดทำแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณการจัดการ ดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.2 มีการวางแผนการใช้งบประมาณ สนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.3 ใช้งบประมาณในการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ตามงบประมาณในแผนงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.4 ใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ให้มี ความพร้อมต่อการให้บริการของ นักเรียน และชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
2.5 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบด้านการใช้งบประมาณแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	5	0.8
2.6 บุคลากร และคณะดำเนินงานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณของบุคลากร และคณะดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.7 มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.8 งบประมาณมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและได้รับจัดสรรเพิ่มเติมตามความจำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
2.9 มีการจัดทำรายงานผลด้านงบประมาณ ของงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.10 มีการตรวจสอบด้านงบประมาณอย่าง ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์							
3.1 จัดทำแผนงานโครงการด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
3.2 จัดทำแผนการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน เพื่อการใช้บริการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.3 จัดทำระบบข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.4 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ตาม แผนงานโครงการให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ และการใช้บริการ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
3.5 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ของ แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนจาก บุคคลภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.6 มีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ ของแหล่ง เรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนให้มีบรรยากาศ เหมาะแก่การเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
3.7 การประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียน ได้เห็นความสำคัญและความเป็นมาด้านวัฒนธรรม ของวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.8 มีการดูแล และบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.9 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน อย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริการ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
3.10 มีการประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ครุภัณฑ์ ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.ด้านการบริหารจัดการ							
4.1 มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.2 มีการวางแผนด้านการจัดสรรบุคลากร สำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
4.3 มีการวางแผนด้านการจัดสรรงบประมาณสำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.4 มีการวางแผนด้านการจัดสรรวัสดุ สื่อ ครุภัณฑ์ สำหรับงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
4.5 มีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนของนักเรียน ครู และชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.6 มีการจัดทำรูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.7 มีการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.8 มีการประชุมและระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.9 มีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.10 มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพแก่ชุมชน และหน่วยงานภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00